

UIMATAIDTO- TUTKIMUS 2022

**Selvitys kuudesluokkalaisten ja
esikoululaisten uimataidosta sekä
koronapandemian vaikutuksista
koulujen uinninopetukseen**

Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto
Jyväskylän yliopisto
Opetushallitus



**Suomen Uimaopetus- ja
Hengenpelastusliitto**
Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbund
Finnish Swimming Teaching and Lifesaving Federation



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN



JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

UIMATAITOTUTKIMUS 2022

Selvitys kuudesluokkalaisten ja esikoululaisten uimataidosta sekä koronapandemian vaikutuksista koulujen uinninopetukseen

Työryhmä: **Piia-Liisa Lehtimäki, Tero Savolainen ja Kristiina Heinonen**
Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry
Arja Sääkslahti, Henna Haapala ja Susanna Saari
Jyväskylän yliopisto
Matti Pietilä
Opetushallitus

Taitto: **Niko Nieminen**, Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto

Jakelu: **Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry**
Elimäenkatu 20 A, 3 krs. 00510, Helsinki
09 343 6560
www.suh.fi

Rahoittaja: **Opetus- ja kulttuuriministeriö**

TIIVISTELMÄ

Kuudesluokkalaisten uimataitoa selvitetään kansallisella uimataitotutkimuksella määrääjain. Keväällä 2022 uimataitotutkimus toteutettiin sähköisenä kyselynä. Tutkimuksen otanta perustui maantieteelliseen, alueen suhteelliseen oppilasmäärään suhteutettuun satunnaistettuun otantaan eri puolilta Suomea. Tutkimukseen osallistui 1798 kuudesluokkalaista (856 tyttöä, 783 poikaa, 159 muita), 68 rehtoria ja 71 kuudennen luokan opettajaa. Esiopetukseen osallistuvien lasten ja heidän huoltajien tutkimukseen osallistui 222 lasta ja 384 huoltajaa.

Kuudesluokkalaisista 55 % ilmoitti osaavansa uida vähintään 200 metriä, josta 50 metriä selällään. Taidoissa oli eroja sukupuolten välillä, sillä 60 % pojista, 51 % tytöistä ja 40 % muunsukupuolisista ilmoitti täyttävänsä uimataitokriteerin. Kuudesluokkalaisista uimataidottomia oli sukupuolesta riippuen 2 – 5 %. Edelliseen vuonna 2016 toteutettuun tutkimukseen verrattuna uimataitoisten määrä on laskenut selvästi, sillä vuoden 2016 tasosta (76 %) pojilla lasku on ollut 16 ja tytöillä 25 prosenttiyksikköä. Muunsukupuolisten osalta aikaisempaa tietoa ei ole saatavilla.

Koronapandemia vaikutti merkittävästi kuudennen luokan oppilaiden uimiseen, sillä oppilaiden ja opettajien mukaan yli puolessa kouluista ei järjestetty uintitunteja koronarajoitusten vuoksi lainkaan. Keskimäärin koulut järjestävät uintitunteja eniten ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille (3,8 – 4,2 tuntia). Oppilaita innostaa koulun uintitunneille osallistumisessa eniten vapaa-ajalla uimahallissa käyminen (60 %), mikä sekä väheni koronarajoitusten vuoksi. Oppilaat kertoivat uintitunneille osallistumista haittaavan erityisesti epävarmuus omasta kehosta ja epämukavuus riisuutua ja peseytyä muiden edessä.

Keväällä 2022 uimataitotutkimukseen osallistui ensimmäistä kertaa myös esiopetukseen osallistuvia lapsia (n = 222) ja heidän huoltajiaan (n = 384). Esikoululaisista 53 % arvioi olevansa tosi tai aika hyvä uimaan, ei niin hyväksi uimataitonsa arvioi 15 % esikoululaisista. Uimakouluun osallistuneet esikoululaiset (68 %) arvioivat uimataitonsa paremmaksi kuin lapset, jotka eivät olleet osallistuneet uimakouluun. Uimataidon oppimista edeltäviä oleellisia vesitaitoja arvioitaessa noin 40 % esikoululaisista osasi meritähkellunnan selin (44 %) ja päinmakuulla (43 %) sekä liukumisen (41 %), 55 % arvioi osaavansa hypätä veteen ilman kellukkeita. Esikoululaisten arviot omasta uimataidostaan olivat hieman huoltajien vastauksia myönteisemmät. Huoltajista 43 % arvioi uimahalli- ja kylpyläkäyntien vähentyneen koronarajoitusten vuoksi, 30 %:lla käynnit olivat jääneet kokonaan pois. Kolmasosa huoltajista kertoi, että uiminen oli ollut mahdollista vain luonnonvesissä.

Tutkimuksen tulokset osoittavat kuudesluokkalaisten oppilaiden uimataidon heikentyneen edellisen tiedonkeruun jälkeen sekä paljastavat sukupuolten välisen eron oppilaiden uimataidossa. Sukupuolten välistä eroa uimataidossa ei ole aikaisemmin havaittu. Koronan aiheuttamat rajoitukset ovat vaikeuttaneet koulujen uinninopetuksen järjestämistä ja osassa kouluista uinninopetusta ei ole voitu järjestää lainkaan. Tulosten perusteella kouluilla on vaativa haaste saada paikattua koronarajoitusten aikana muodostunut osaamisvaje oppilaiden uimataidossa. Kouluissa uinninopetusta painotetaan erityisesti vuosiluokilla yksi ja kaksi. Esiopetukseen osallistuvilla lapsilla on hyvin myönteinen suhtautuminen uintiin, minkä vuoksi uinninopetuksen laajentamista esiopetuksen sisällöksi tulee tulevaisuudessa harkita. Myönteiset varhaiset uintikokemukset edistävät koulun uintitunneille osallistumista ja uimataidon oppimista.

Asiasanat: uimataito, oppilas, koulu, esikoulu, vesitaidot

SISÄLTÖ

ESIPUHE.....	4
I KUUDES LUOKKALAISTEN UIMATAITO	
1 Johdanto.....	6
2 Tutkimuksen toteutus.....	7
2.1 Tutkimuksen otanta.....	7
3 Uimataitoisten kuudesluokkalaisten määrä.....	9
3.1 Uimataidon oppiminen.....	13
3.2 Uintiharrastus vapaa-ajalla.....	16
3.3 Koulujen uintitunneille osallistuminen.....	21
4 Koronarajoitusten vaikutukset oppilaiden uimiseen.....	25
5 Uimaan innostavat ja estävät tekijät.....	27
II OPETTAJIEN ARVIOT KOULULAISTEN UIMATAIDOSTA JA UIMATAIDON ARVIOINTI KOULUISSA	
1 Johdanto.....	34
1.1 Taustatiedot.....	34
2 Oppilaiden uimataito.....	35
3 Oppilaiden uimataito osana kouluarviointia.....	36
4 Koronarajoitusten vaikutukset oppilaiden uimataitoon.....	38
III UINNINOPETUKSEN JÄRJESTELYT KOULUISSA	
1 Johdanto.....	39
1.1 Taustatiedot.....	39
2 Uinninopetus kouluissa.....	40
IV ESIKOULULAISTEN UIMATAITO	
1 Johdanto.....	46
2 Tutkimuksen toteutus.....	46
3 Esikoululaisten kokemus omasta uimataidosta.....	46
3.1 Esikoululaisten uintiharrastuneisuus.....	47
3.2 Esikoululaisten itsearvioimat vesitaidot.....	51
4 Huoltajien arviot esikoululaisten uimataidosta.....	56
4.1 Huoltajien arviot lasten vesitaidoista ja niiden vertailu lasten arviointeihin.....	58
5 Koronarajoitusten vaikutukset esikoululaisten uimiseen.....	68
V POHDINTA.....	70
VI LÄHTEET.....	73
VII LIITTEET.....	75

ESIPUHE

Useimmat tunnistavat sanonnan Suomesta tuhansien järvien maana. Järvien lisäksi elämme ympäristössä, jossa kaikenlaiset vesistöt tarjoavat paitsi ravintoa, harrastusmahdollisuuksia myös vaaran paikkoja. Tilastot paljastavat, että Suomessa on 168 000 järveä (vähintään 500m²)¹. Suomessa on yhteensä 314 604 km rantaviivaa, josta 46 200 km on merenrantaa, 6 300 km mannerrantaa ja meren saarten rantaviivaa yli 39 000 km. Järvien rantaviivaa Suomessa on 215 000 km ja jokien rantaviivaa 53 500 km.² Euroopan Unionin standardit täyttäviä yleisiä uimarantoja on 301 sekä muita uimarantoja noin 2 200³. Ei siis ole ihme, että vesillä liikkuminen on Suomessa yleistä. Suomessa arvioidaan olevan (vähintään) miljoona venettä, joista suurin osa on soutuveneitä tai pienellä perämoottorilla varustettuja rekisteröimättömiä veneitä. Rekisteröityjä veneitä on arviolta noin 200 000⁴.

Hyvin suurella osalla suomalaisiin kesänviettopauihin liittyy kesämökkeily. Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2021 lopussa Suomessa oli 508 919 kesämökkiä⁵ ja kun tiedämme, että hyvin usein kesämökeillä on myös oma ranta ja soutuvene, on helppo ymmärtää, että vedessä liikkumisen taidot ja erityisesti uimataito kuuluvat **kansalaistaitoihin**. Liioiteltua ei myöskään ole näihin tilastotietoihin perustaen todeta, että vesillä liikkumisen taidot, erityisesti uima- ja vesiturvallisuustaidot ovat Suomessa asuville **hengissä pysymisen taitoja**.

Uimataidolla on myös **hyvinvointia edistävä kansanterveydellinen** merkitys. Uimataito mahdollistaa monipuolisen vesiliikunnan harrastamisen mahdollisista toimintakyvyn rajoitteista huolimatta. Vesiliikunnan harrastaminen sopii myös useille sellaisille, joille muunlainen liikunnan harrastaminen on haastavaa tai jopa mahdotonta. Siksi vesiliikunta sopii myös mm. erityistä tukea tarvitseville ja ikääntyneille. Vesiliikunta on myös erinomainen kuntoutusmuoto esimerkiksi erilaisten urheiluvammojen jälkeen. Tyypillisesti kuntoutus ja soveltava vesiliikunta keskittyvät uimahalleihin, joita Suomessa on tällä hetkellä 200 kappaletta.

Liikunnan harrastamisen ja vesiturvallisuuden näkökulmasta uimataitoa tarvitaan monissa lajeissa. Uimataidon avulla on mahdollista harrastaa vesiliikuntaa monipuolisesti läpi elämän. Vesiliikunta korostuu etenkin myöhäisemmässä elämänvaiheessa. Seuraavassa taulukossa on esimerkkejä siitä, missä kaikkialla vesitaitoja sekä tarvitaan että hyödynnetään.

Luonnonvesillä liikkuminen	Uimahallissa liikkuminen	Jäällä liikkuminen
<ul style="list-style-type: none">• avantouinti• avovesiuinti• kalastus• koskenlasku• koskiuinti• laitesukellus• leijalautailu• melonta• purjehdus• purjelautailu• rantaleikit ja -pelit• sukellus, snorklaus• sup-lautailu• swimrun• triathlon• veneily• vesihiihto ja vesihiihto vaijerivedolla (wakeboarding)• vesijuoksu• vesipuistot ja kelluvat vesipuistot	<ul style="list-style-type: none">• harrasteuinti/kuntouinti• kilpauinti• pelastusuinti• snorklaus• taitouinti• triathlon /swimrun• uimahypyt• urheilusukellus• vapaasukellus• vesijuoksu• vesikuntoutus/-terapia• vesileikit• vesivoimistelu <p>Vesipelit:</p> <ul style="list-style-type: none">• kajakkipoolo• uppopallo• vesipallo	<ul style="list-style-type: none">• jäärata-ajo• jääpelit• maastohiihto• moottorikelkkailu• mönkijäajelu• pilkkiminen• purjelautailu (talvisurf)• retkiluistelu

Taulukko 1. Suomessa vesillä harrastettavia aktiviteettejä.

Turvallisen vesillä liikkumisen kuvaajana on tilastoitu hukkumisia koko Suomen historian ajan. Hukkumistilastot osoittavat, että 100 vuotta sitten Suomessa hukkui 25 / 100 000 henkilöä kohden. 2020 -luvulla vastaava suhdeluku on 2,5 / 100 000 henkilöä kohden.⁶ Tähän myönteiseen kehitykseen on päästy rakentamalla uimahalleja, mutta erityisesti panostamalla lasten uinninopetukseen ja vesiturvallisuuskasvatukseen. **Hyvän uimataidon** ja vesiturvallisuustaitojen oppiminen lapsuudessa tuottaa paitsi runsaasti **iloa ja elämyksiä**, myös mahdollisuuden **liikunnalliseen elämäntapaan** harrastamalla erilaisia vesiliikuntamuotoja. Hyvä uimataito on jopa erinomainen **henkivakuutus**.

Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto on seurannut noin viiden vuoden välein kuudesluokkalaisten uimataidon kehitystä. Keväällä 2022 kuudesluokkalaisten uimataidon kartoitus toteutettiin yhteistyössä Jyväskylän yliopiston ja Opetushallituksen kanssa. Tässä tiedonkeruussa pyrittiin ensimmäistä kertaa keräämään tietoa myös esiopetukseen osallistuvien kuusivuotiaiden lasten alkeisuimataitoa edeltävistä vesitaidoista, sillä varhaislapsuus on otollista aikaa tutustua veteen ja opetella liikkumaan vedessä. Ennakkotieto kuusivuotiaiden vedessä liikkumisen taidoista on hyödyllistä tietoa huoltajille, mutta myös koulun ensimmäisen vuosiluokan oppilaiden uimaopettajalle.

Tässä raportissa käytetään seuraavia keskeisiä uimataidon käsitteitä kuvaamaan uimataidon kehittymisen eri vaiheita:

- Uimataito tarkoittaa taitoa uida yhtäjaksoisesti 200 metriä, josta 50 metriä selällään
- Perusuimataito tarkoittaa taitoa uida 50 metrin matka kahta uintitapaa käyttäen
- Alkeisuimataito tarkoittaa taitoa uida 10 metrin matka yhtä uintitapaa käyttäen
- Vesitaito tarkoittaa mm. alkeisuimataitoa edeltäviä taitoja olla vedessä, kuten kastautua, kellua, liukua ja sukeltaa



I KUODESLUOKKALAISTEN UIMATAITO

1 JOHDANTO

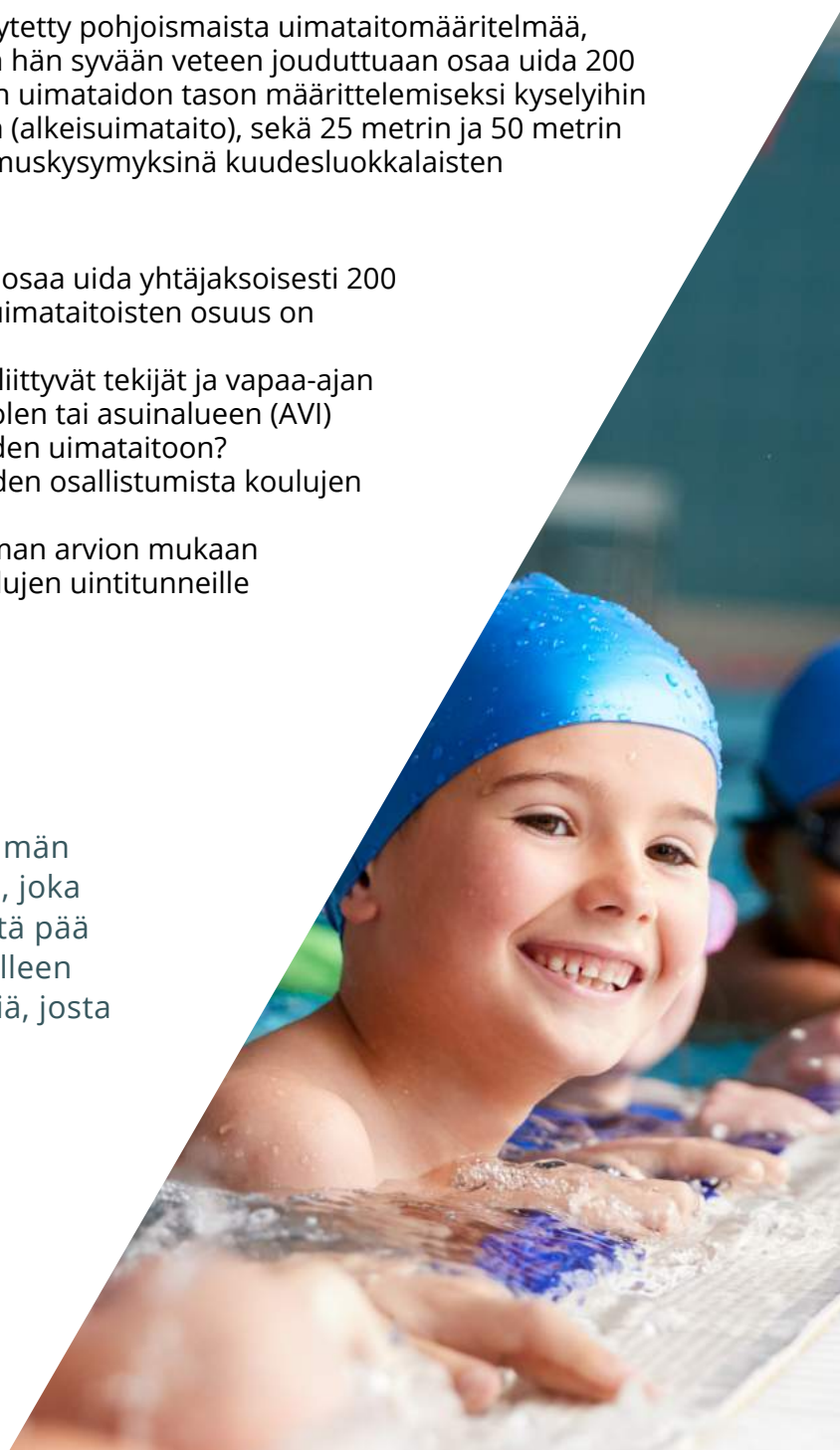
Kuudesluokkalaisten uimataitoa ja koulujen uimaopetuksen järjestelyitä on selvitetty kyselytutkimuksen avulla vuodesta 2000 alkaen. Aikaisemmat tutkimukset on toteutettu vuosina 2000⁷, 2004⁸, 2006⁹, 2011¹⁰ ja 2016¹¹. Tutkimuksen teemat ovat vaihdelleet eri vuosina, mutta keskeisinä tutkimuskysymyksinä on ollut selvittää, kuinka suuri osa suomalaisista kuudesluokkalaisista osaa uida ja miten koulujen uinninopetus on järjestetty. Vuoden 2022 kyselyssä on näiden peruskysymysten lisäksi selvitetty koronapandemiasta aiheutuneiden rajoitusten vaikutusta lasten uintiharrastukseen ja koulujen uintitunneille osallistumiseen. Lisäksi on selvitetty, mitkä tekijät innostavat tai estävät oppilaita osallistumasta koulujen uintitunneille.

Lasten uimataidon arvioinnin pohjana on käytetty pohjoismaista uimataitomääritelmää, jonka mukaan henkilö on uimataitoinen, kun hän syvään veteen jouduttuaan osaa uida 200 metriä, josta 50 metriä selällään. Tarkemman uimataidon tason määrittelemiseksi kyselyihin on otettu mukaan myös vähintään 10 metrin (alkeisuimataito), sekä 25 metrin ja 50 metrin (perusuimataito) uimataito. Keskeisinä tutkimuskysymyksinä kuudesluokkalaisten uimataidon selvittämiseksi olivat:

- Kuinka suuri osuus kuudesluokkalaisista osaa uida yhtäjaksoisesti 200 metriä, josta 50 metriä selällään? Miten uimataitoisten osuus on muuttunut 2000-luvun aikana?
- Eroavatko alkeisuimataidon oppimiseen liittyvät tekijät ja vapaa-ajan uintiharrastuneisuus oppilaiden sukupuolen tai asuinalueen (AVI) välillä? Miten ne ovat yhteydessä oppilaiden uimataitoon?
- Mitkä tekijät estävät tai edistävät oppilaiden osallistumista koulujen uintitunneille?
- Miten koronapandemia on oppilaiden oman arvion mukaan vaikuttanut heidän uimataitoonsa ja koulujen uintitunneille osallistumiseen?

Pohjoismaisen uimataitomääritelmän mukaan uimataitoinen on henkilö, joka pudottuaan syvään veteen niin, että pää käy veden alla ja päästyään uudelleen pinnalle ui yhtäjaksoisesti 200 metriä, josta 50 metriä selällään.

UIMATAITO



2 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimus toteutettiin sähköisenä kyselynä. Sähköiset kyselylinkit lähetettiin keväällä 2022 saatteen kanssa rehtoreille, jotka välittivät oppilaiden linkit kuudennen luokan opettajille. Opettajat informoivat oppilaiden huoltajia tutkimuksesta erillisellä Wilma -viestillä ja varmistivat huoltajien suostumuksen oppilaiden osallistumiseen. Oppilaat vastasivat kyselyyn opettajan ohjeistamana oppitunnin aikana.

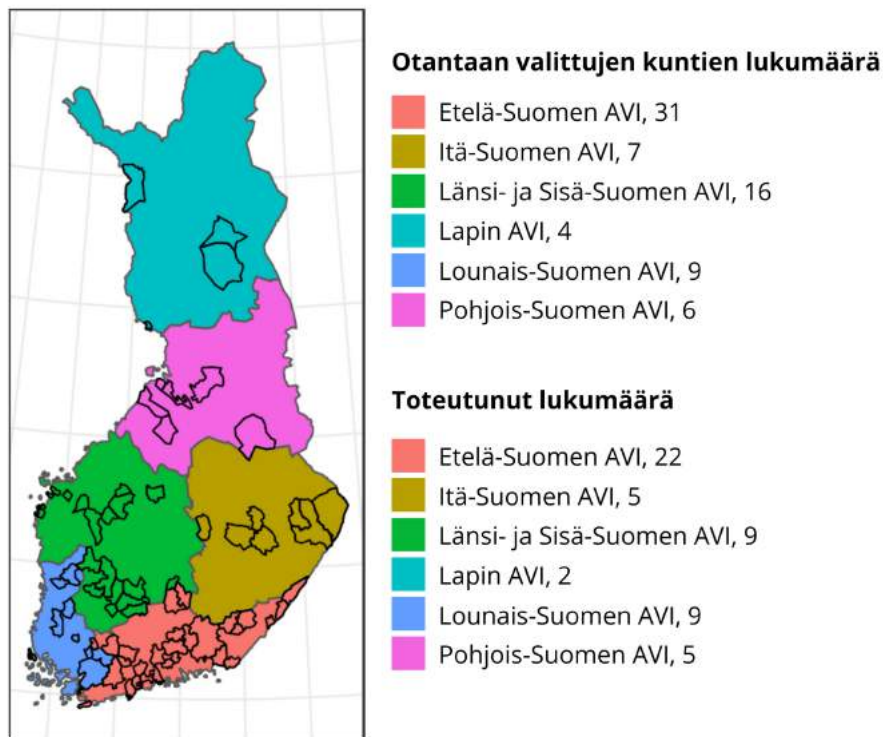
Kuudesluokkalaisten kyselyssä selvitettiin oppilaiden uimataittoa, uimataidon oppimista, vapaa-ajan uintiharrastuneisuutta, koulujen uintitunneille osallistumista, uintitunneille osallistumiseen innostavia ja estäviä tekijöitä sekä koronarajoitusten vaikutuksia oppilaiden uimataitton (Liite 1). Kyselyn tulokset on analysoitu IBM SPSS Statistics 28 apuna käyttäen. Sukupuolten ja eri aluehallintovirastojen eli AVI-alueiden mahdollisia eroja sekä eri muuttujien riippuvuuksia on tutkittu ristiintaulukoinnin ja Pearsonin khiin neliö -testin avulla. Tilastollisten testien merkitsevyyttä kuvataan tuloksissa p-arvon avulla ja tilastollisesti merkitseväenä rajana on käytetty 0.05 alittavia p-arvoja.

2.1 Tutkimuksen otanta

Tutkimuksen tavoitteena oli kerätä 5000 oppilaan satunnaistettu otanta. Alueellisenä osituksena käytettiin aluehallintovirastoja (AVI) pois lukien Ahvenanmaa, josta ei ollut saatavissa koulujen yhteystietoja. Tutkimuksen otannassa oli siten kuusi aluetta: Etelä-Suomen, Lounais-Suomen, Itä-Suomen, Länsi- ja Sisä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Lapin aluehallintoviraston alueet. Otannan määrittämiseen käytettiin suhteellista kiintiöintiä ja sen perusteena alueellista väkilukua. Suhteellisen kiintiöinnin loppulukemaksi saatiin yhteensä 73 kuntaa, jonka jälkeen jokaiselta AVI-alueelta arvottiin satunnaisen kiintiöinnin mukainen määrä kuntia. Kun otantaan valittavat kunnat oli arvottu, jaettiin kullekin AVI-alueelle allokoitu vastaajien määrä kunnittain suhteessa kuntien väkilukuun. Viimeisessä vaiheessa määriteltiin kunnasta arvottavien koulujen määrä siten, että kunnalle määrätynyt vastaajamäärä jaettiin kunnan 12-vuotiaiden määrällä ja kerrottiin tämä kuntien kuudesluokkalaisten sisältävien oppilaitosten määrällä.

Sähköiset kyselylinkit lähetettiin kouluille neljässä aallossa. Ensimmäinen kyselyaalto lähti liikkeelle maaliskuussa 2022, toinen ja kolmas aalto huhtikuussa 2022, ja viimeinen aalto toukokuun 2022 puolivälissä. Vastausaika päättyi toukokuun lopussa, ja vastausajan päättymiseen mennessä vastauksia saatiin yhteensä 1798 oppilaalta. Kuvassa 1 esitetään otantaan määriteltyjen kuntien lukumäärä sekä toteutunut lukumäärä AVI -alueittain. Kuvassa 2 puolestaan esitetään vastaajamäärien jakautuminen AVI- alueittain kiintiöinnin sekä toteutuneiden vastaajamäärien mukaan.





KUVA 1. Otantaan arvottujen kuntien lukumäärä (merkittynä karttaan) ja toteutunut lukumäärä AVI-alueittain.

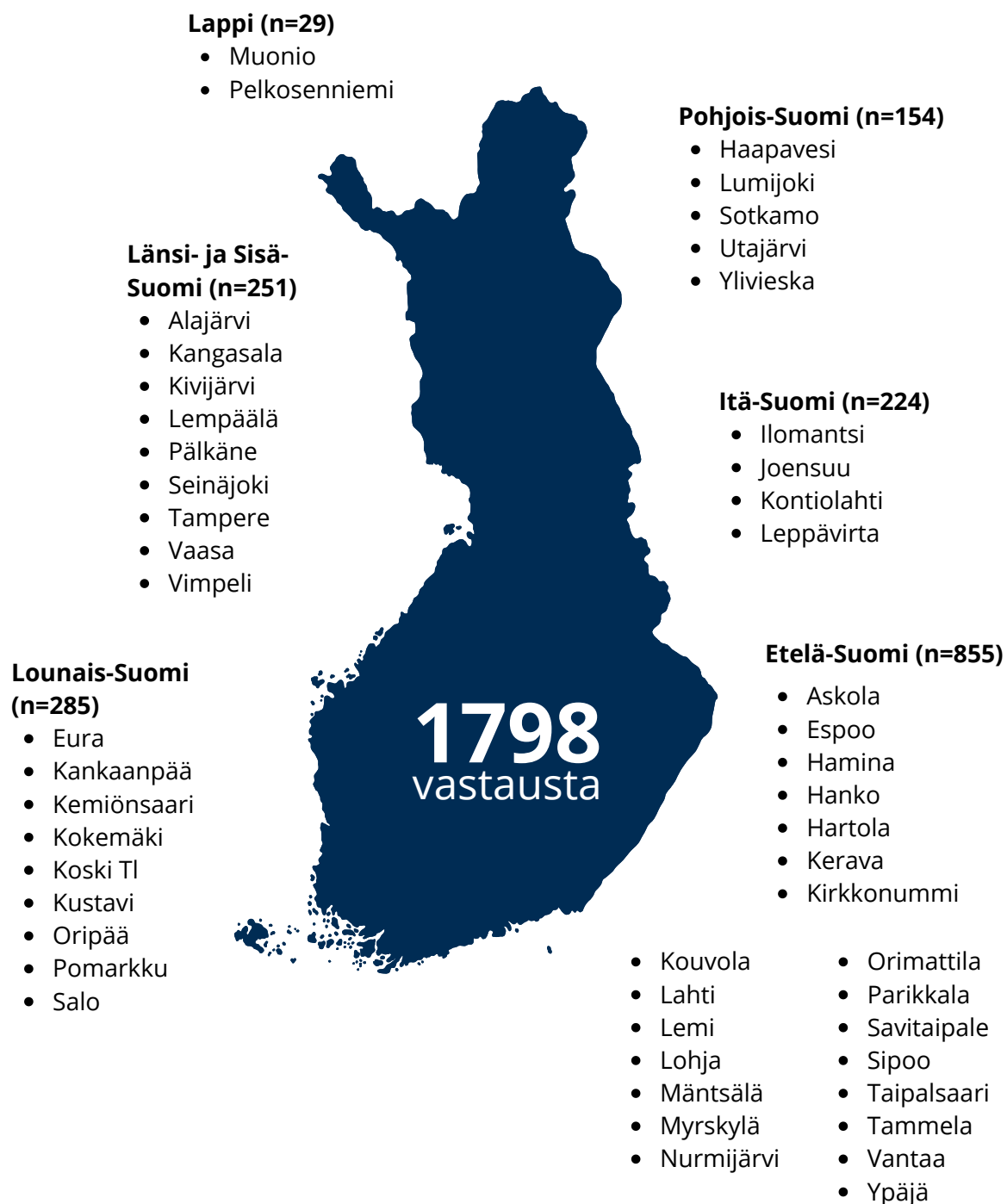
	Kiintiöinti	Toteutunut
■ Etelä-Suomen AVI	43%	48%
■ Itä-Suomen AVI	10%	12%
■ Länsi- ja Sisä-Suomen AVI	22%	14%
■ Lapin AVI	3%	2%
■ Lounais-Suomen AVI	13%	16%
■ Pohjois-Suomen AVI	9%	9%

KUVA 2. Vastaajien osuus AVI -alueittain.

Tutkimuksen tavoitteeksi asetettua 5 000 kuudesluokkalaisen vastaajamäärää ei tavoitettu, mutta Suomen väkilukuun suhteutettuna satunnaisotannassa on suhteellisen hyvä edustus Lapin ja Pohjois-Suomen sekä Itä- ja Lounais-Suomen alueilta. Suomen väkilukuun suhteutettuna Etelä-Suomen edustus on hieman yliedustettuna ja vastaavasti Länsi- ja Sisä-Suomen alueet ovat selkeästi aliedustettuna (Kuva 2). Tutkimus ajoittui kouluilla haasteelliseen ajankohtaan, sillä kevätlukukautta kuormittivat alueelliset koronan aiheuttamat runsaat poissaolot, osalla paikkakunnista käydyt työmarkkinaneuvottelut sekä epävakaa maailmanpoliittinen tilanne. Nämä tekijät laskivat mahdollisuuksia ja halukkuutta osallistua tutkimukseen.

2.2 Taustatiedot

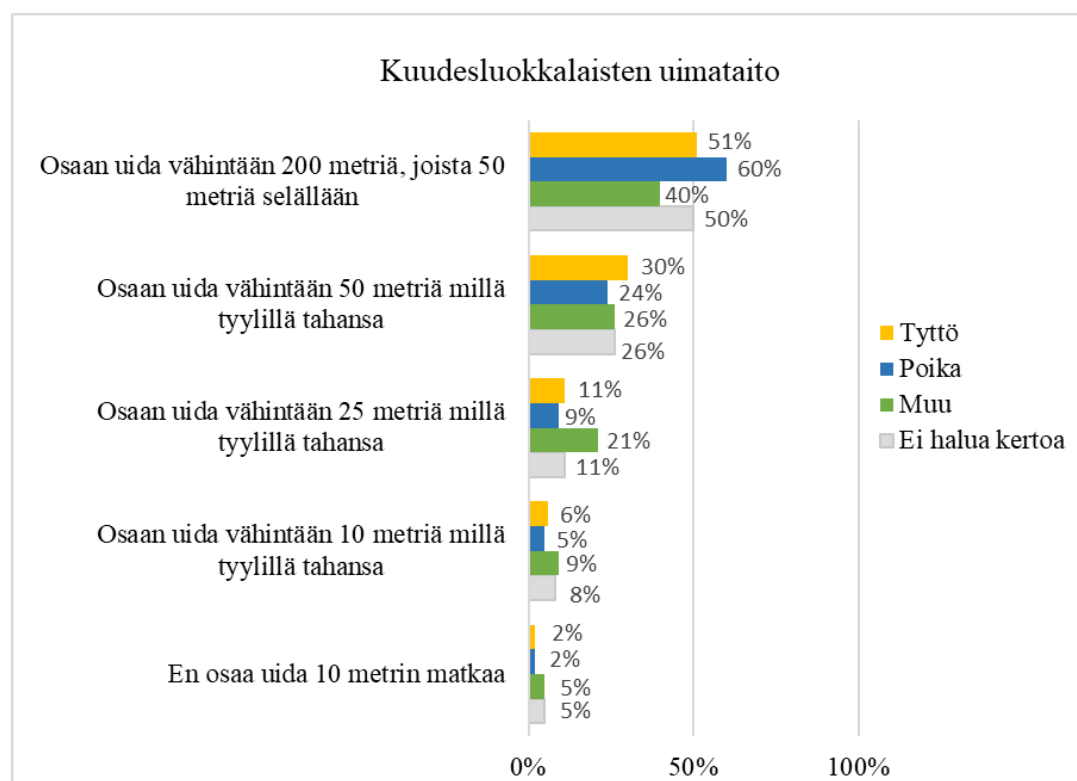
Kuudesluokkalaisten kyselyyn saatiin lopulta 1798 vastausta, yhteensä 108 koulusta ja 52 kunnasta (Kuva 3). Vastaajista noin prosentti (n = 10) oli ruotsinkielisiä ja loput suomenkielisiä. Vastaajista 48 prosenttia (n = 856) oli tyttöjä, 44 prosenttia (n = 783) poikia ja loput luokittelivat itsensä joko muunsukupuolisiksi (n = 43, 2%) tai eivät halunneet kertoa omaa sukupuoltaan (n = 103, 6%).



KUVA 3. Kyselyyn vastanneiden oppilaiden määrä ja kotikunnat AVI-alueittain.

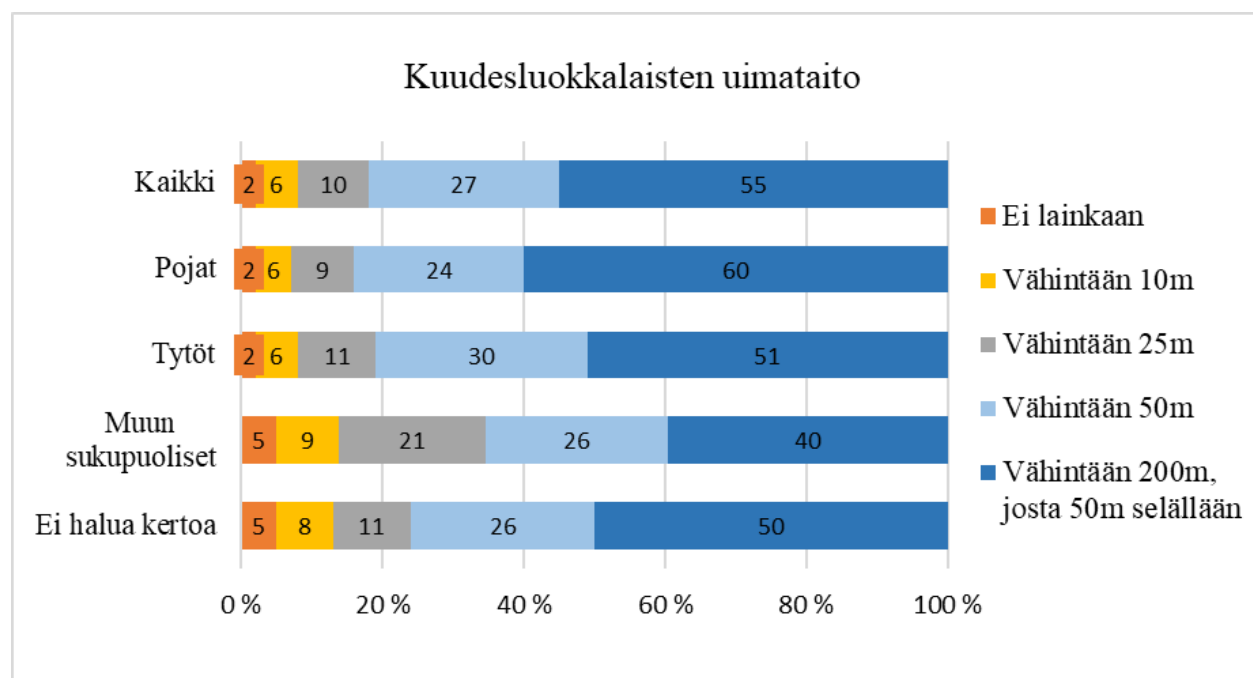
3 UIMATAITOISTEN KUUDESLUOKKALAISTEN MÄÄRÄ

Kaikista kuudesluokkalaisista 55 prosenttia (n = 974) oli uimataitoisia, eli osasi uida 200 metriä, josta 50 metriä selällään. Sukupuolten välillä oli eroja, sillä tytöistä 51 prosenttia (n = 434) ilmoitti osaavansa uida 200 metriä, kun poikien osalta vastaava osuus oli 60 prosenttia (n = 466). Muunsukupuolisista 40 prosenttia (n = 17) vastaajista oli uimataitoisia (Kuvio 1).



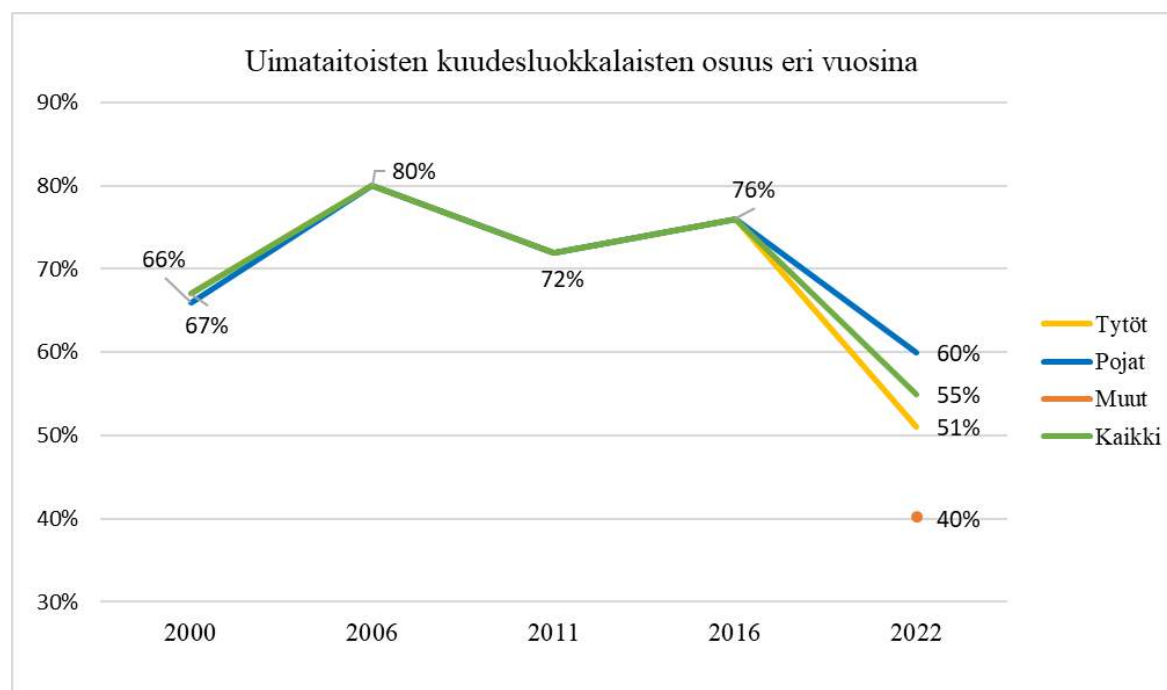
KUVIO 1. Kuudesluokkalaisten uimataito sukupuolittain jaoteltuna (n = 1781).

Oppilaista hieman reilut kaksi prosenttia (n = 42) oli uimataidottomia. Muunsukupuolisilla ja oppilailla, jotka eivät halunneet kertoa omaa sukupuoltaan, uimataidottomien osuus oli yli kaksinkertainen verrattuna tyttöihin ja poikiin (Kuvio 2).



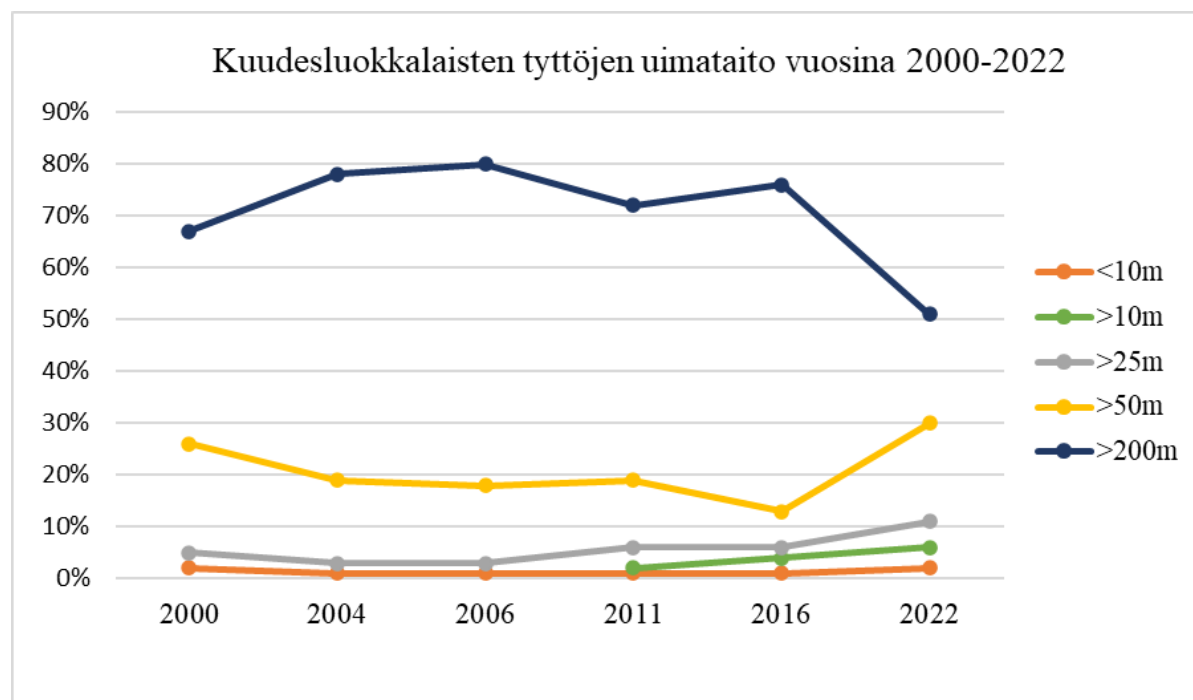
KUVIO 2. Kuudesluokkalaisten uimataito sukupuolittain jaoteltuna (n = 1781).

Aiempina vuosina toteutettuihin tutkimuksiin verrattuna uimataitoisten kuudesluokkalaisten osuus on laskenut merkittävästi (Kuvio 3). Viimeisimmässä, vuonna 2016¹¹ toteutetussa uimataitotutkimuksessa, uimataitoisten (>200m) kuudesluokkalaisten osuus oli 76 prosenttia, joten uimataitoisten osuus on vuoteen 2022 mennessä vähentynyt viidesosalla.

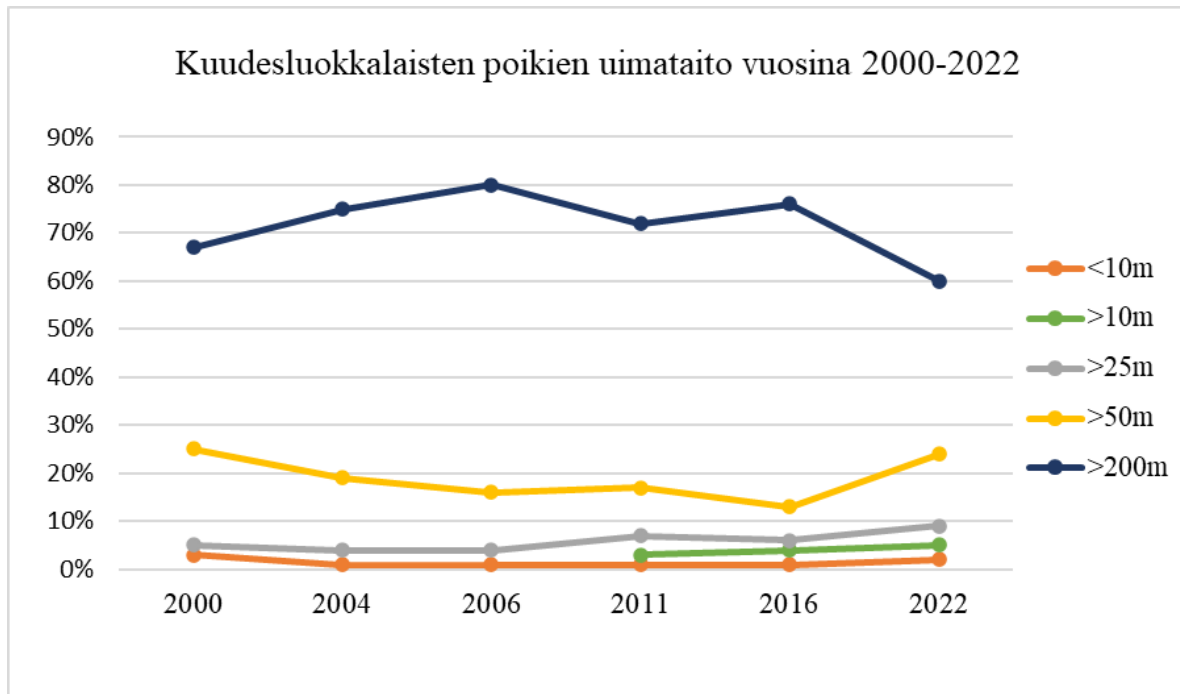


KUVIO 3. Uimataitoisten kuudesluokkalaisten osuus vuosina 2000-2022.

Uimataidon heikentyminen on korostunut erityisesti tyttöjen osalta, sillä uimataitoisten tyttöjen osuus oli 2016 vuoteen verrattuna 25 prosenttiyksikköä alhaisempi (Kuvio 4). Poikien osalta uimataitoisten osuus oli vuoteen 2016 verrattuna laskenut 16 prosenttiyksikköä (Kuvio 5). Muunsukupuolisten osalta aikaisempaa tutkimustietoa ei ole saatavilla.

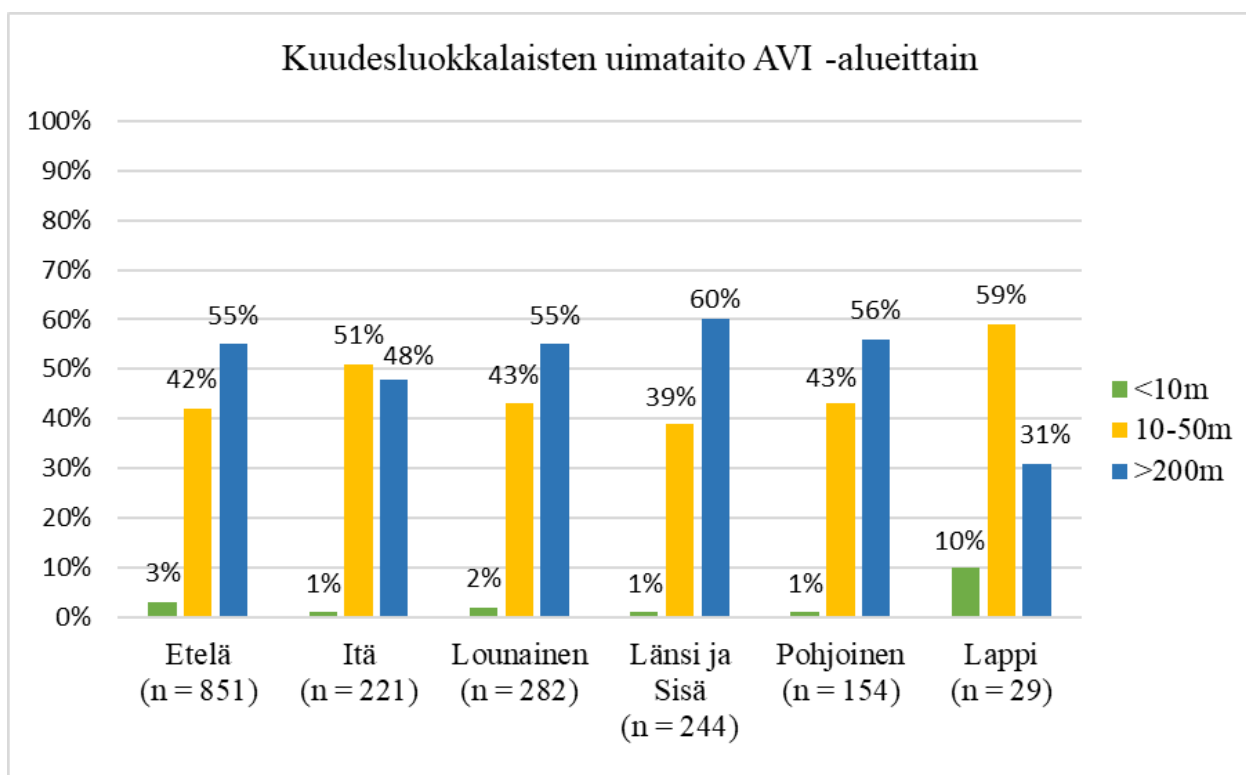


KUVIO 4. Kuudesluokkalaisten tyttöjen uimataito vuosina 2000-2022.



KUVIO 5. Kuudesluokkalaisten poikien uimataito vuosina 2000-2022.

AVI-alueittain tarkasteltuna uimataitoisten osuus oli suurin Länsi- ja Sisä-Suomessa (60 %) ja pienin Lapissa (31 %). Muiden AVI -alueiden osalta uimataitoisten osuus oli noin 55 prosenttia, eli suunnilleen koko aineiston keskiarvossa (Kuvio 6).

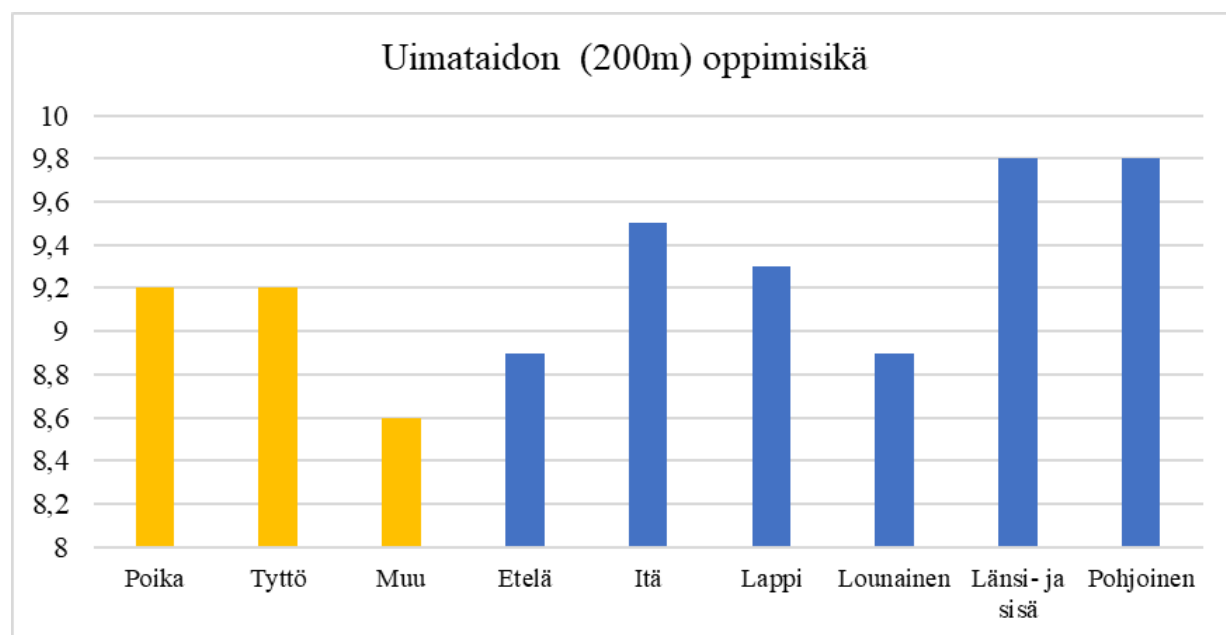


KUVIO 6. Kuudesluokkalaisten uimataito (m) AVI-alueittain jaoteltuna (n = 1781).

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että noin puolet kaikista kuudesluokkalaisista on uimataitoisia eli osaavat uida 200 metriä, josta 50 metriä selällään. Uimataitoisten osuus on laskenut selkeästi. Huomionarvoinen muutos viiden vuoden takaisin tuloksiin on eri sukupuoliin liittyvä uimataidon eriytyminen. Uusimmat tulokset osoittavat, että suuremmalla osalla pojista uimataito on parempi kuin tytöillä ja muunsukupuolisilla. Aikaisemmin tällaista sukupuolten välistä eroa uimataidossa ei ole havaittu. Lapissa kuudesluokkalaisten uimataito on muita heikempi, uimataidottomia kuudesluokkalaisista on jopa 10 prosenttia.

3.1 Uimataidon oppiminen

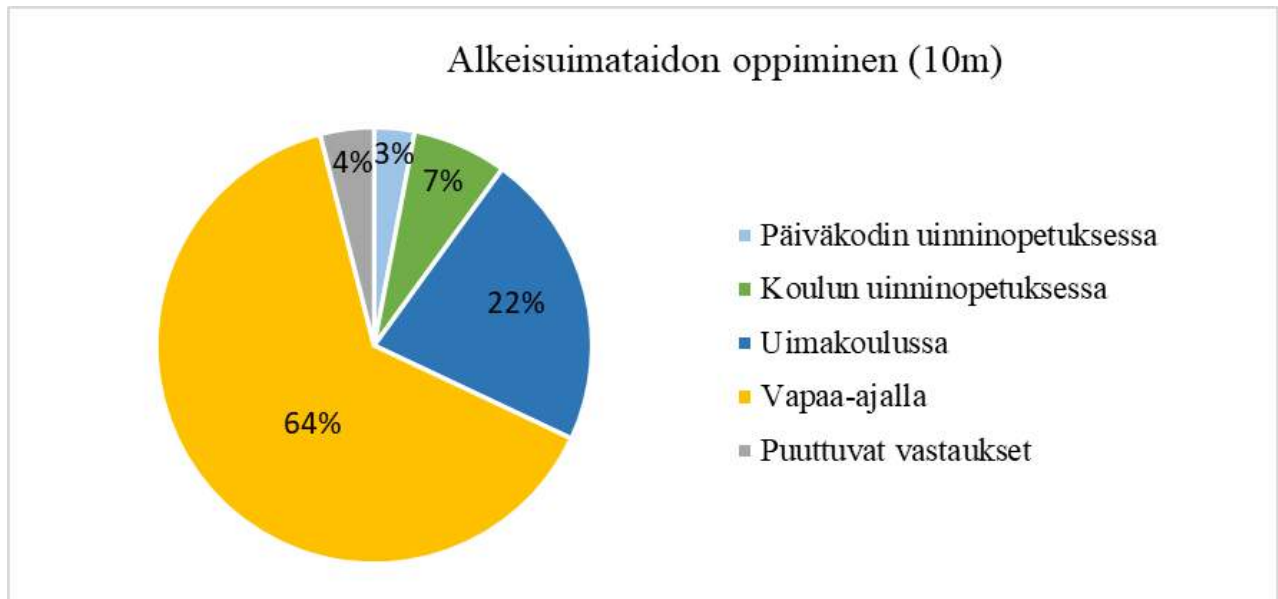
Uimataitoisilta oppilailta (n = 974) tiedusteltiin, minkä ikäisenä he olivat oppineet uimaan 200 metriä. Vastajat olivat oppineet uimataidon keskimäärin noin 9 vuoden iässä, mutta yleisimmin (mediaani) noin 10 vuoden iässä. Uimataidon oppimisikä on pysynyt samana vuoden 2016 tutkimukseen verrattuna. Uimataidon oppimisikä erosi sukupuolten välillä siten, että muunsukupuoliset olivat oppineet uimataidon hieman nuorempana. AVI-alueittain tarkasteltuna uimataito oli opittu nuorempana Lounais- ja Etelä-Suomessa muihin alueisiin verrattuna (Kuvio 7).



KUVIO 7. Uimataidon (200m) oppimisikä sukupuolittain ja AVI-alueittain jaoteltuna (n = 924).

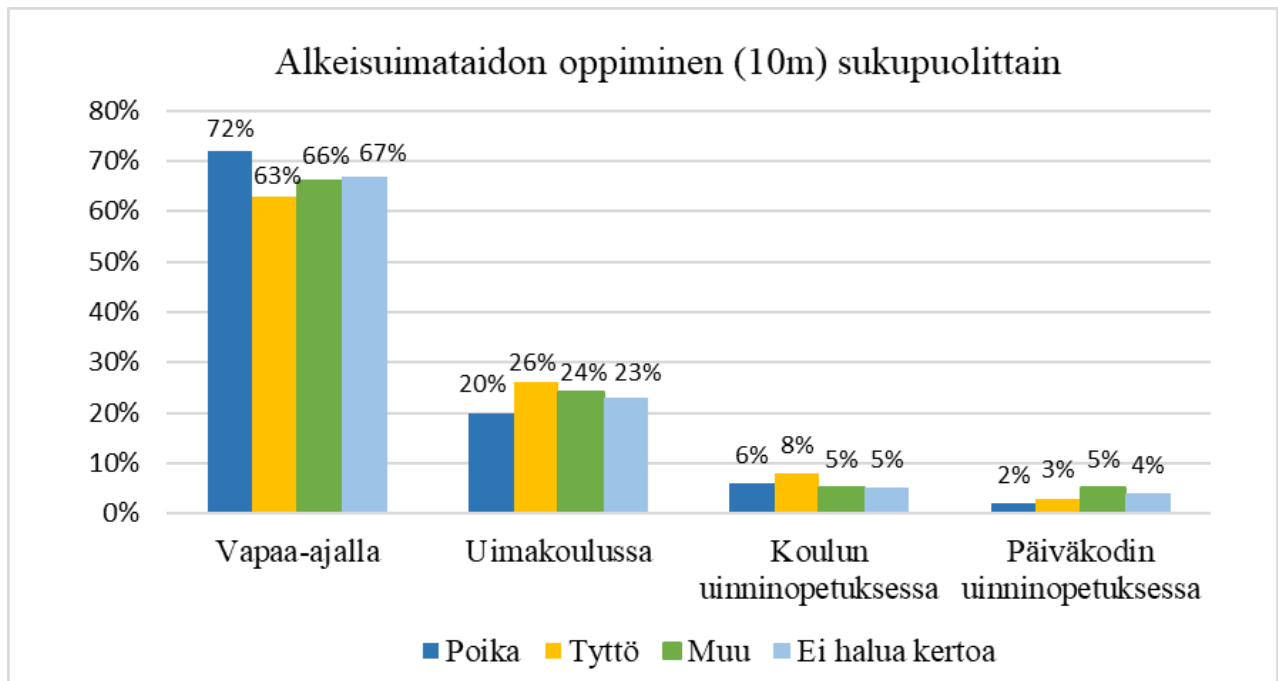
Oppilailta kysyttiin, missä he olivat oppineet alkeisuimataidon, eli uimaan vähintään 10 metrin matkan. Enemmistö oppilaista (n = 1158, 64%) oli oppinut alkeisuimataidon vapaa-ajallaan ja lähes neljännes (n = 396, 22%) uimakoulussa (Kuvio 8). Vapaa-ajalla opittu uimataito oli yhteydessä myös varhaisempaan uimataidon oppimiskään.





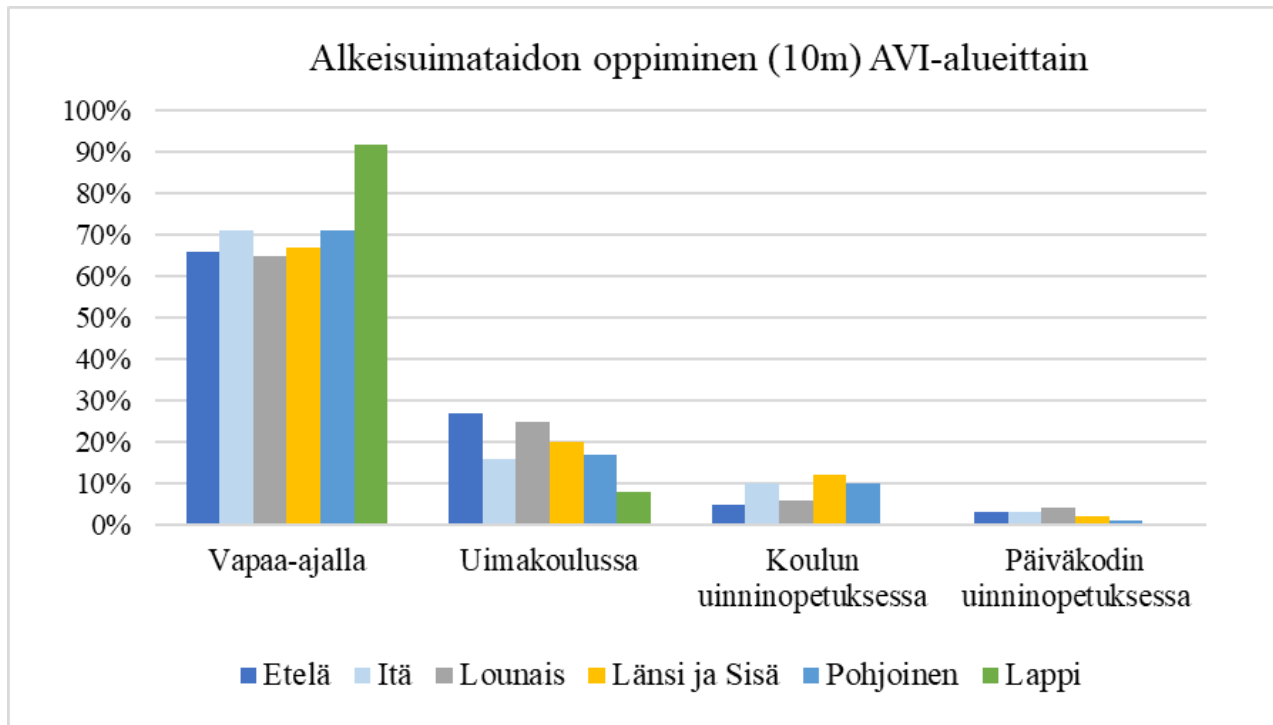
KUVIO 8. Paikka, jossa oppilas on oppinut uimaan vähintään 10 metriä (n = 1798).

Sukupuolittain tarkasteltuna pieniä eroavaisuuksia ($p = .037$) oli havaittavissa siten, että pojat olivat oppineet muita useammin uimataidon vapaa-ajallaan ja tytöt puolestaan muita ryhmiä useammin uimakouluissa sekä koulujen uimminopetuksessa (Kuvio 9).



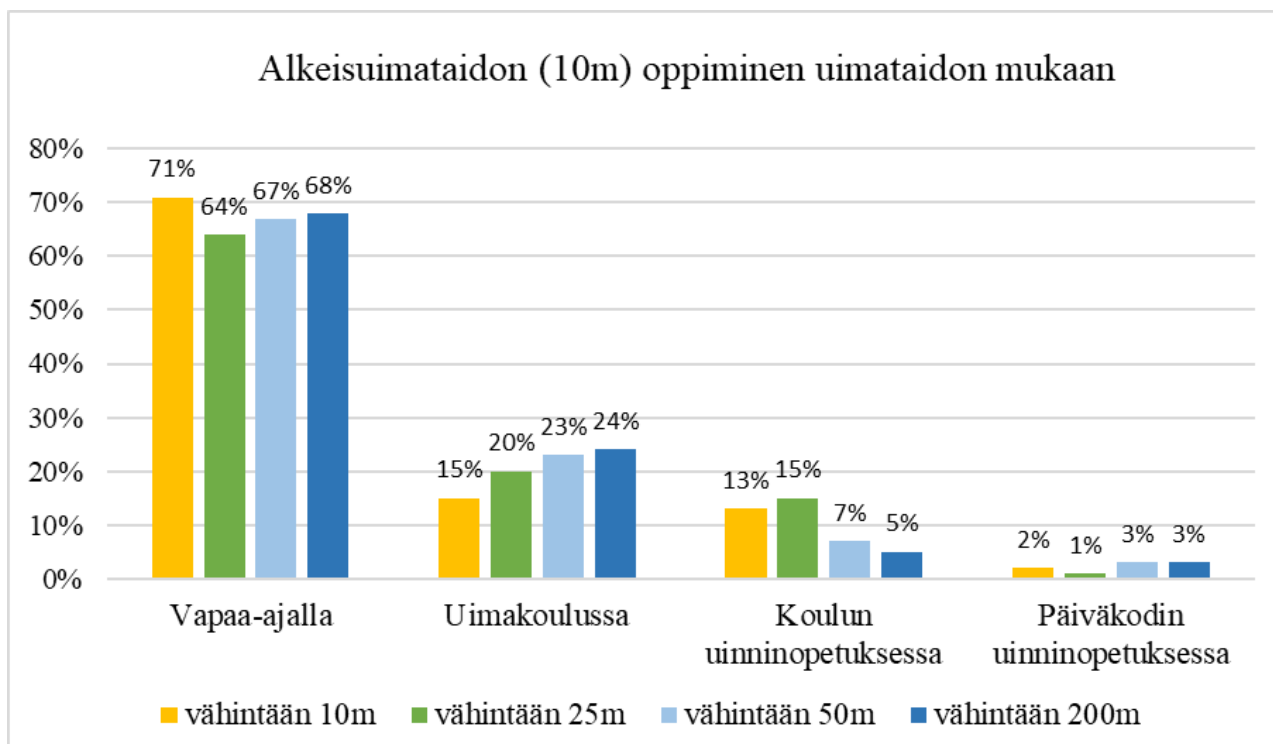
KUVIO 9. Alkeisuimataidon oppiminen (vähintään 10m) sukupuolittain jaoteltuna (n = 1720).

Alkeisuimataidon oppimisessa esiintyi tilastollisesti merkitseviä eroja myös AVI-alueittain tarkasteltuna ($p < .001$). Lapissa alkeisuimataito oli opittu useimmiten vapaa-ajalla, kun taas Etelä- ja Lounais-Suomessa uimakoulujen merkitys alkeisuimataidon oppimisessa korostui muihin alueisiin verrattuna (Kuvio 10).



KUVIO 10. Alkeisuimataidon oppiminen (vähintään 10m) AVI-alueittain tarkasteltuna (n = 1720).

Uimataidon mukaan tarkasteltuna tilastollisesti merkitsevää eroa ($p < .001$) esiintyi siten, että kaikista uimataitoisimmat oppilaat olivat oppineet alkeisuimataidon muita useammin uimakoulussa, kun taas oppilaat, jotka osasivat uida enintään 50 metriä, olivat oppineet alkeisuimataidon muita useammin koulun uinninopetuksessa (Kuvio 11).



KUVIO 11. Alkeisuimataidon oppiminen (10m) nykyisen uimataidon mukaan (n = 1720).

Kuudennella luokalla uimataitoisista oppilaista yli 60 prosenttia kertoi vapaa-ajan vesileikkien ja vedessä touhuilun auttaneen heitä oppimaan 10 metrin alkeisuimataidon. Tämä vahvistaa varhaisvuosien vapaa-ajan tärkeää merkitystä. Uimataidon edellytyksiä opitaan vedessä olemalla ja touhuamalla sekä leikkimällä erilaisia vesileikkejä. Leikkien aikana syntynyt luottamus veteen luo pohjaa perusuimataidon oppimiselle.

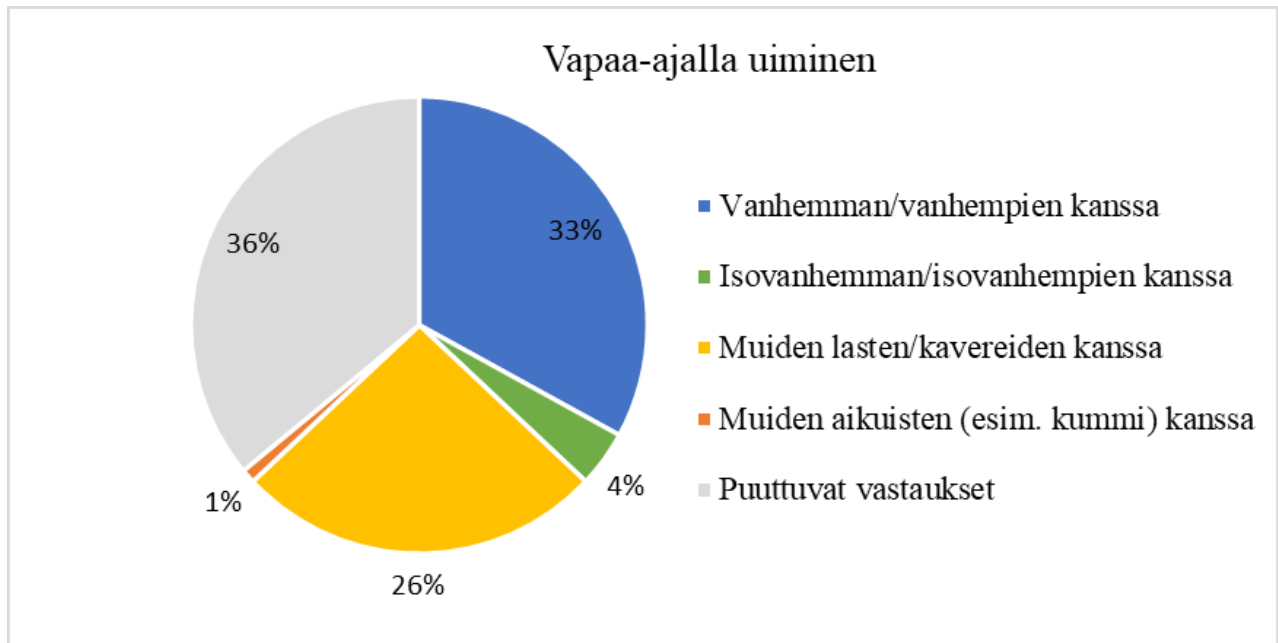
Yli 20 prosenttia kuudesluokkalaisista mainitsee oppineensa alkeisuimataidon uimakoulussa. Muutama prosentti on oppinut alkeisuimataidon päiväkodin uinninopetuksessa. Uimakouluja järjestetään jonkin verran päiväkodissa, mutta eniten 4 – 6 -vuotiaille vapaa-ajalla. Nämä kaikki vastaukset vahvistavat varhaislapsuuden kokemusten olevan merkityksellisiä varsinaisen uimataidon oppimisessa myöhemmin kouluiässä. Vapaa-ajan harrastuneisuuden lisäksi koulun merkitys on keskeinen. Alueellinen tarkastelu osoittaa, että esimerkiksi Lapissa vähäinen uinninopetuksen järjestäminen nostaa erityisen merkitykselliseksi vapaa-ajalla uimisen. Lapissa oli myös kaikista vähiten uimataitoisia kuudesluokkalaisia eli uimataito ei pääse kehittymään, ellei koulussa uinninopetusta järjestetä. Lisäksi kuudennella luokalla hyvän uimataidon omaavat oppilaat olivat oppineet alkeisuimataidon joko uimakoulussa tai koulun uintitunneilla. Kuudennella luokalla heikoimmat uimarit olivat oppineet alkeisuimataidon koulun uinninopetuksessa, joten on syytä olettaa, että ilman koulun uinninopetusta kokonaan uimataidottomien osuus olisi 13 – 15 prosenttia nykyistä suurempi.



Uimataidon edellytyksiä opitaan vedessä olemalla ja touhuamalla sekä leikkimällä erilaisia vesileikkejä. Leikkien aikana syntynyt luottamus veteen luo pohjaa perusuimataidon oppimiselle.

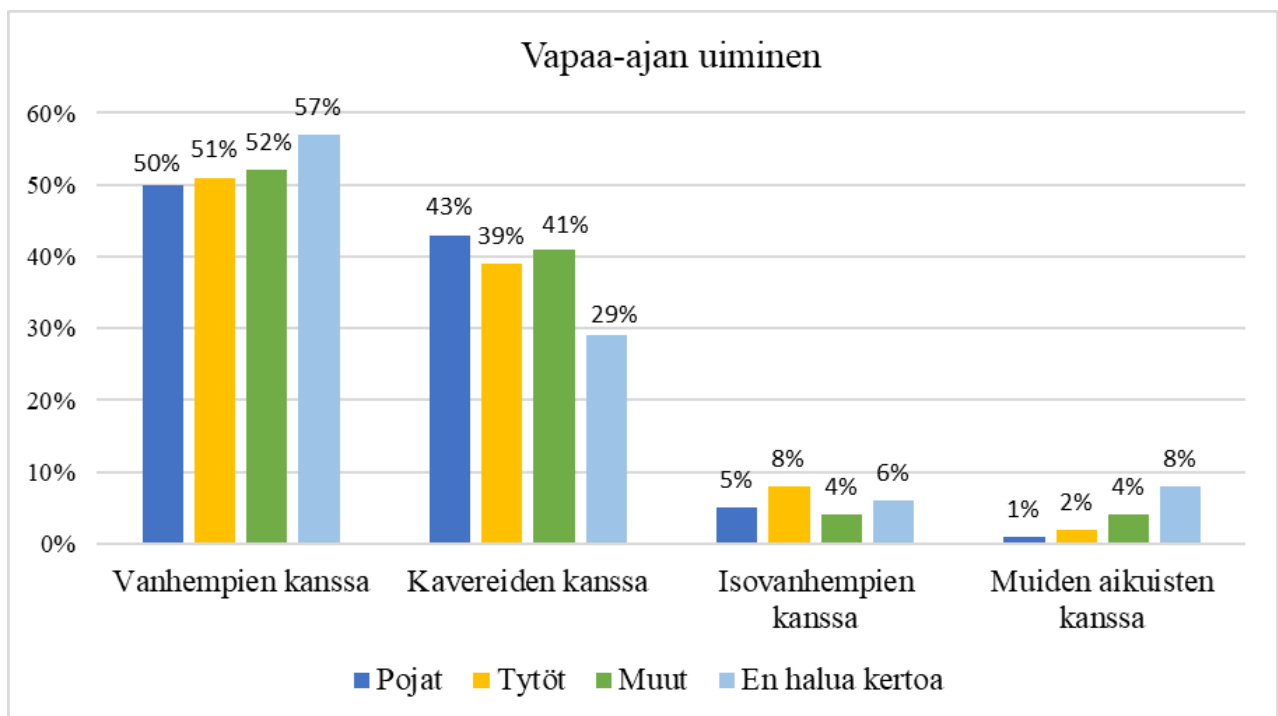
3.2 Uintiharrastus vapaa-ajalla

Kolmannes oppilaista oli käynyt uimassa vapaa-ajallaan vanhempiensa kanssa ja reilu neljäsosa kavereidensa tai muiden lasten kanssa. Pieni osa oppilaista oli käynyt uimassa myös isovanhempien tai muiden aikuisten kanssa (Kuvio 12).



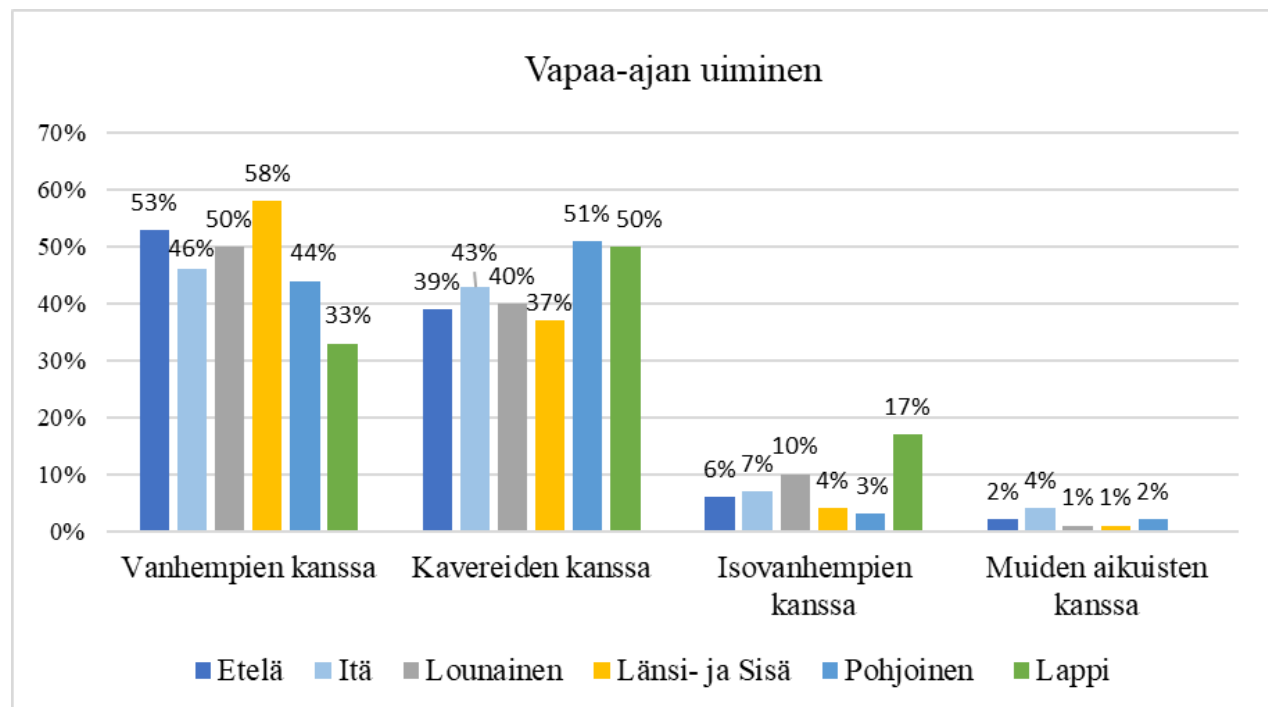
KUVIO 12. Henkilöt, joiden kanssa oppilas on käynyt vapaa-ajalla uimassa (n=1798).

Sukupuolittain tarkasteltuna eroavaisuuksia ($p = .009$) esiintyi siinä, että pojat kävivät hieman muita ryhmiä useammin uimassa vapaa-ajalla muiden lasten tai kavereidensa kanssa, kun tytöt kävivät uimassa muita ryhmiä useammin isovanhempiensa kanssa. Oppilaat, jotka eivät halunneet kertoa sukupuoltaan kävivät muita useammin uimassa vanhempiensa tai muiden aikuisten kanssa, ja muita ryhmiä selvästi harvemmin kavereiden tai muiden lasten kanssa (Kuvio 13).



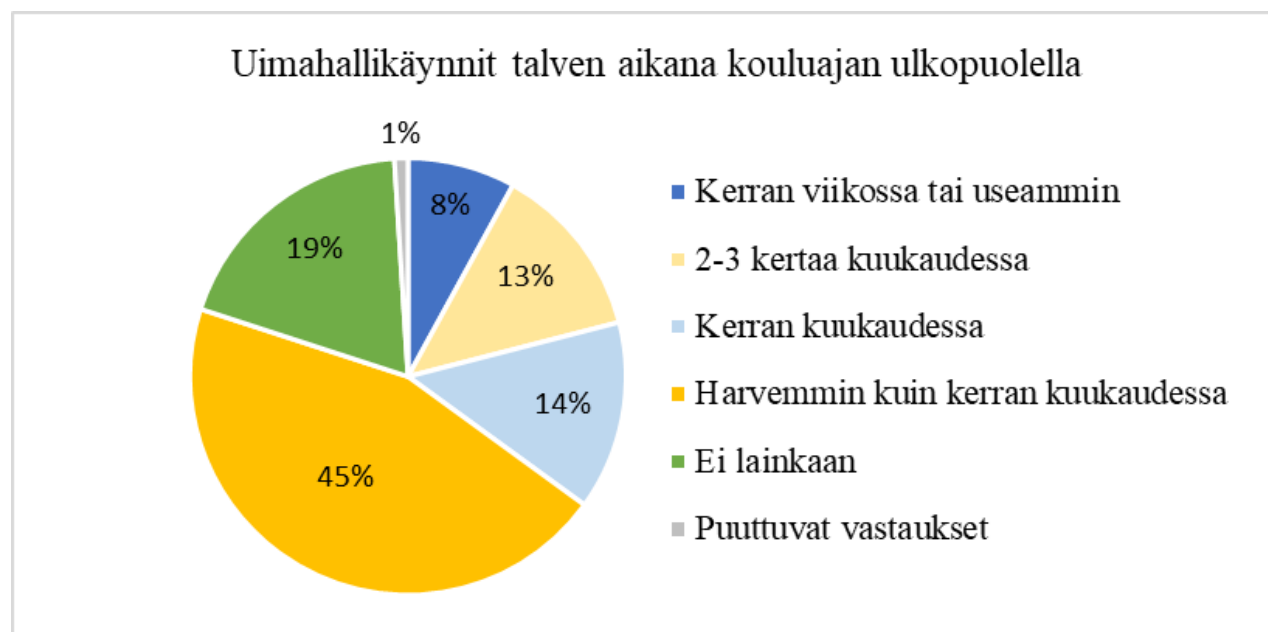
KUVIO 13. Vapaa-ajalla uiminen sukupuolittain jaoteltuna (n = 1152).

AVI -alueittain tarkasteltuna Pohjois-Suomessa ja Lapissa korostui vapaa-ajan uiminen kavereiden kanssa, kun taas Etelä- sekä Länsi- ja Sisä-Suomessa vapaa-ajan uintia harrastettiin yleisimmin vanhempien kanssa ($p = .033$). Lapissa oppilaat kävivät muihin alueisiin verrattuna useammin uimassa myös isovanhempiensa kanssa (Kuvio 14).



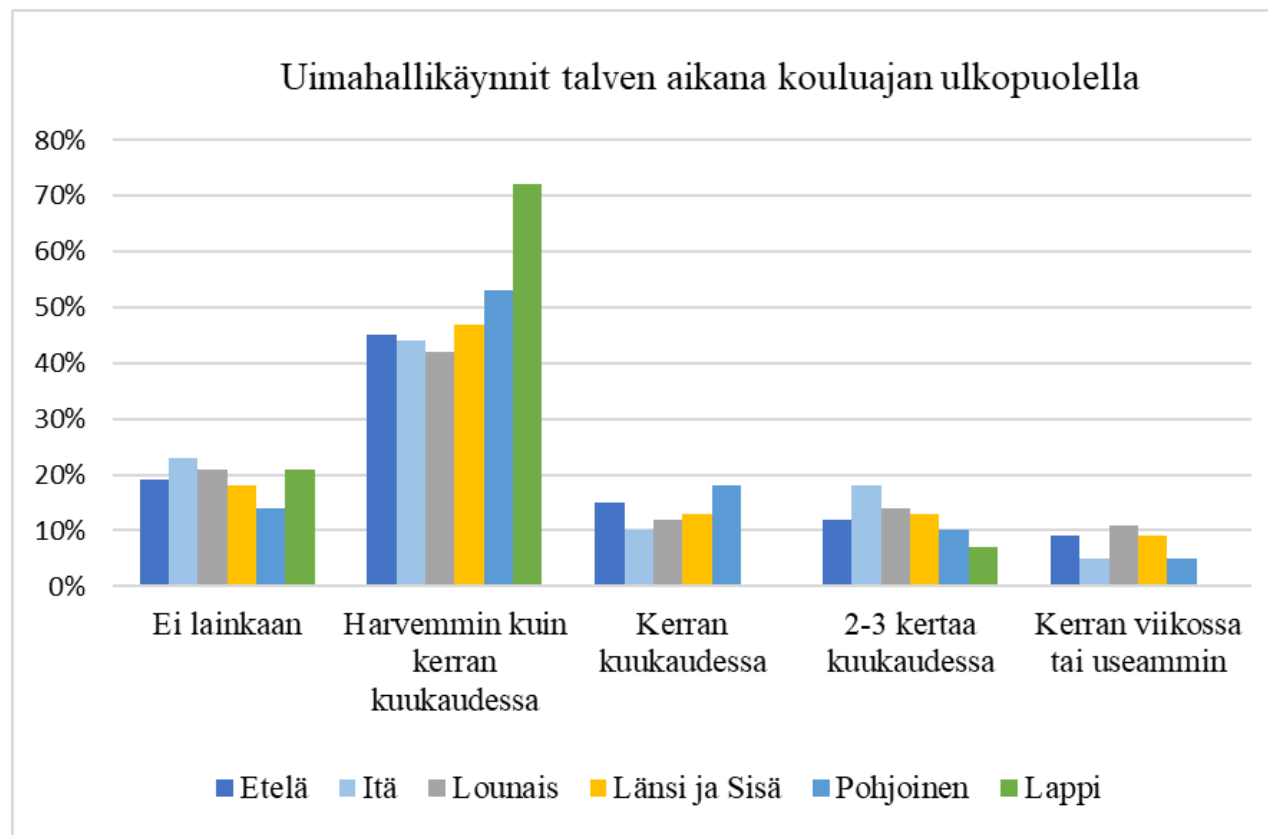
KUVIO 14. Vapaa-ajalla uiminen AVI-alueittain jaoteltuna ($n = 1152$).

Enemmistö oppilaista ($n = 814, 45\%$) kävi talven aikana uimahallissa kouluajan ulkopuolella harvemmin kuin kerran kuukaudessa. Viidesosa oppilaista ei käynyt uimahallissa vapaa-ajallaan lainkaan (Kuvio 15).



KUVIO 15. Uimahallikäynnit talven aikana kouluajan ulkopuolella ($n = 1798$).

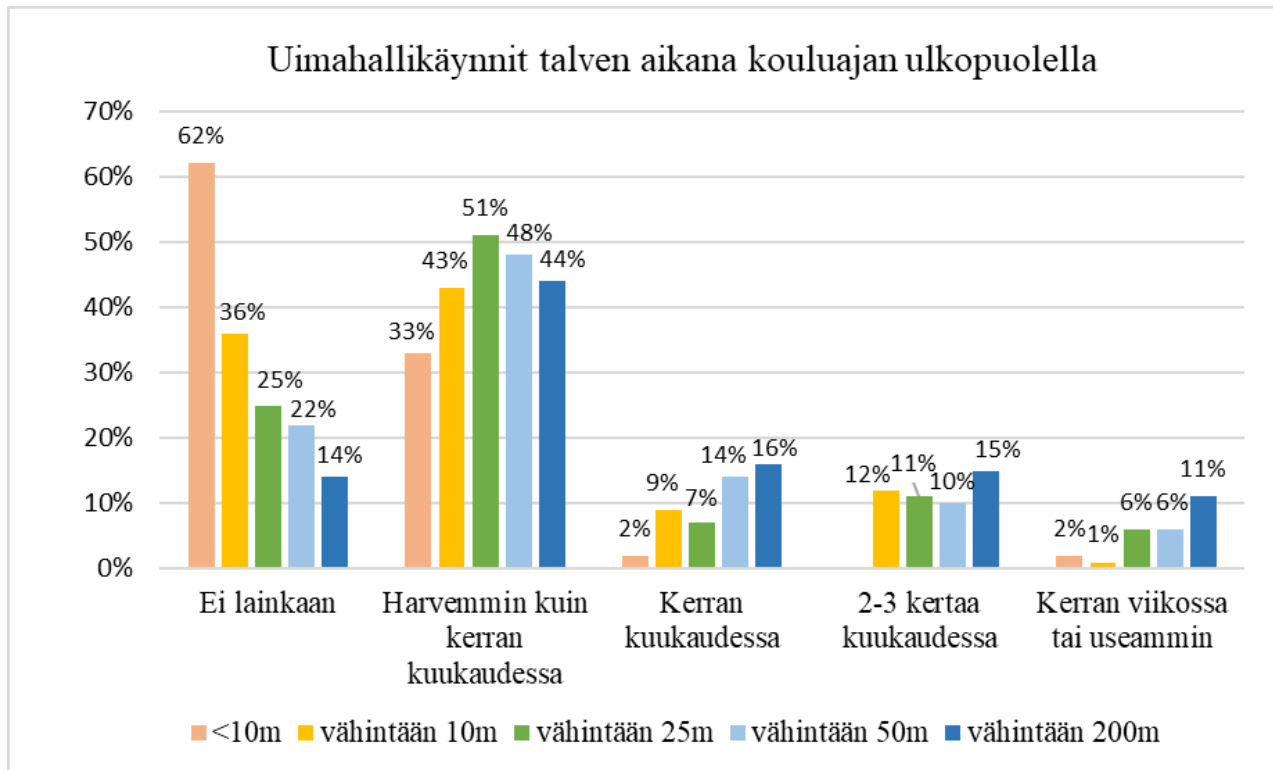
Merkittäviä eroavaisuuksia vapaa-ajan uimahallikäynteihin ei ollut havaittavissa sukupuolten välillä, mutta AVI-alueittain tarkasteltuna tilastollisesti merkitseviä eroja esiintyi ($p = .005$). Lapin aluehallintoviraston alueella oppilaat kävivät muita harvemmin uimahallissa vapaa-ajallaan talven aikana. Eniten uimahallikertoja kertyi Lounais-Suomessa asuville oppilaille (Kuvio 16).



KUVIO 16. Oppilaiden uimahallikäyntien useus talven aikana kouluajan ulkopuolella AVI-alueittain jaoteltuna ($n = 1783$).

Oppilaat, jotka olivat oppineet uimataidon nuorempina, kävivät pääsääntöisesti uimahallissa useammin talven aikana ja koulu-uintien ulkopuolella, kuin myöhemmässä iässä uimaan oppineet oppilaat ($p = .009$). Tämän lisäksi parempi uimataito oli yhteydessä käyntikertojen tiheyteen ($p < .001$) (Kuvio 17). Uimataitoisista oppilaista hieman yli 40 prosenttia kävi uimahallissa vähintään kerran kuukaudessa talviaikana koulu-uintien ulkopuolella. Vähintään 25 metrin uimataitoisilla vastaava luku oli noin 24 prosenttia ja kaikista heikoimman uimataidon oppilaille (< 10m) ainoastaan 5 prosenttia.





KUVIO 17. Uimahallikäynnit talven aikana kouluajan ulkopuolella uimataidon mukaan luokiteltuna (n = 1769).

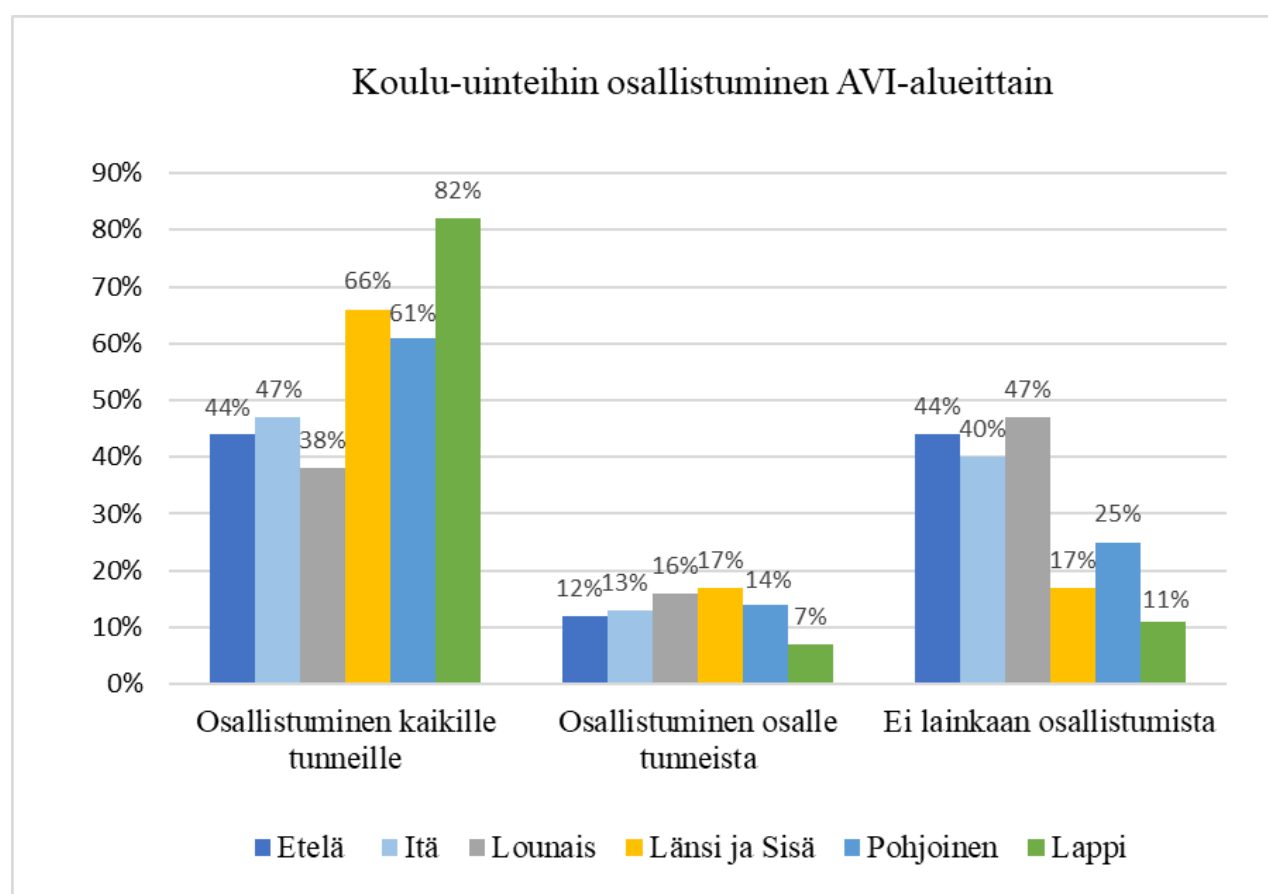


Kuudesluokkalaisten vastausten perusteella uiminen on varsin yhteisöllistä, sillä oppilaat kertovat käyvänsä uimassa yhdessä vanhempiensa ja kavereittensa kanssa. Pojat käyvät uimassa muita enemmän kavereiden seurassa. Isovanhemmat ovat uintiseurana muita useammin työillä ja alueellisesti tarkasteltuna erityisesti Lapissa. Yli kolmasosa lapsista käy kouluajan ulkopuolella uimahallissa vähintään kerran kuukaudessa, mutta noin viidesosa lapsista ei käy uimahalleissa lainkaan. Mitä parempi uimataito lapsilla on, sitä enemmän he myös käyvät uimassa vapaa-ajallaan. Hyvä uimataito mahdollistaa siis vesiliikunnan harrastamisen myös omalla ajalla.

Koulujen uinninopetuksen näkökulmasta on tärkeää tiedostaa, että mikäli lapsen uimataito on heikko, vain hyvin harva heistä käy vapaa-ajallaan uimahallissa. Näin taidoiltaan heikon uimarin uinnin oppimisen mahdollisuudet ovat hyvin riippuvaisia siitä, miten ja kuinka usein koulu järjestää uinnin opetusta. Lapin alueella pitkät etäisyydet uimahalleihin näkyy muista alueista alhaisimpina käyntimäärinä.

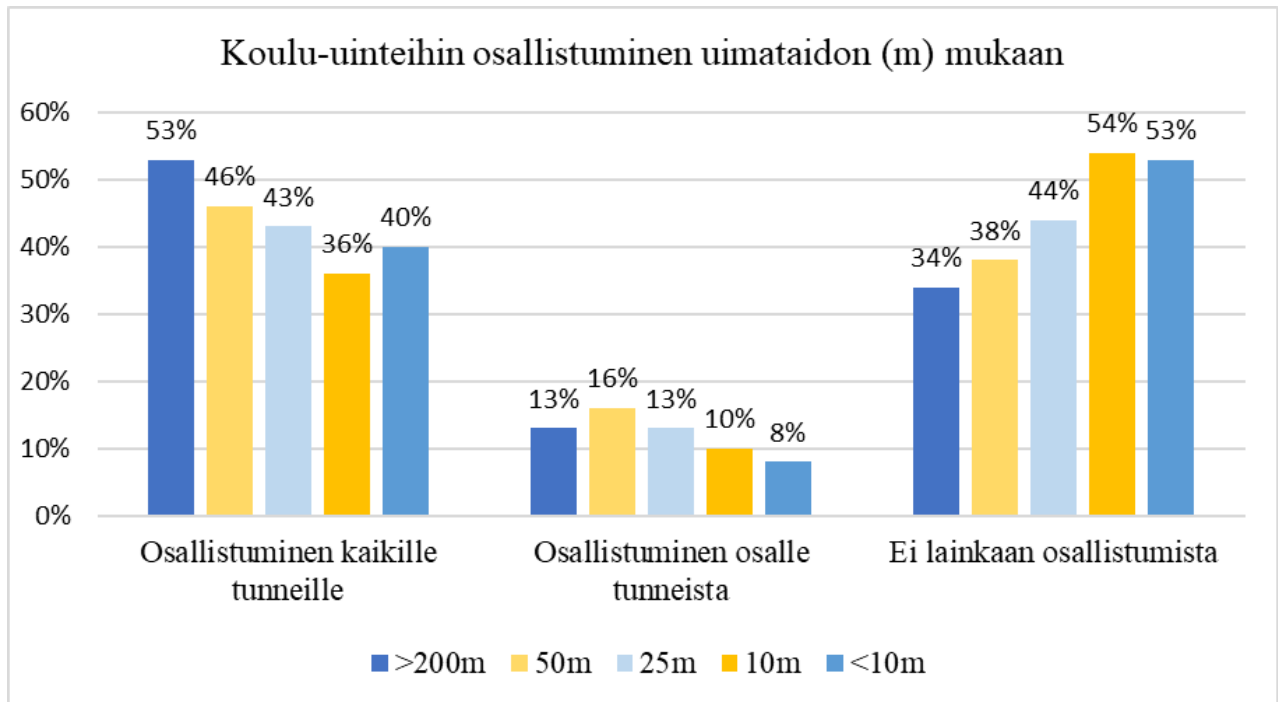
3.3 Koulujen uintitunneille osallistuminen

Oppilaista 46 prosenttia (n = 822) oli osallistunut lukuvuoden 2021-2022 aikana koulun järjestämille uintitunneille ja 13 prosenttia (n = 230) osalle tunneista. Reilu kolmasosa oppilaista (n = 640, 36%) ilmoitti, ettei ollut osallistunut koulun järjestämille uintitunneille lainkaan koko lukuvuoden aikana. Tilastollisesti merkitsevää eroa ilmeni sekä äidinkielen (p < .001), että asuinpaikan (p < .001) mukaan. Ruotsinkielisistä oppilaista yksikään (n = 10) ei ollut osallistunut koulun uintitunneille lukuvuoden aikana. AVI-alueittain tarkasteltuna Lapissa selkeä enemmistö (82%) oli osallistunut koulun uintitunneille, kun Etelä- ja Lounais-Suomessa yli 40 prosenttia oppilaista ei ollut osallistunut koulun uintitunneille lainkaan (Kuvio 18). Oppilaiden vastausten perusteella koulut, jotka olivat järjestäneet uintitunteja, olivat pitäneet useimmiten kaksi uintikertaa lukuvuoden aikana, vaihteluvälin ollessa 1 – 10 uintikertaa lukuvuodessa.



KUVIO 18. Koulun järjestämille uintitunneille osallistuminen AVI-alueittain (n = 1701).

Oppilaiden uintitunneille osallistumisessa oli tilastollisesti merkitsevää eroavaisuutta myös uimataidon mukaan (p < .001). Uimataitoisimmat oppilaat osallistuivat koulun järjestämille uintitunneille heikompiuimataitoisia useammin (Kuvio 19). Oppilaat, jotka olivat oppineet uimataidon myöhemmässä iässä (yli 10-vuotiaina) osallistuivat hieman useammin koulun järjestämiin uintitunneihin, kuin varhaisemmassa iässä uimataidon oppineet (p < .001). Lisäksi oppilaat, jotka olivat oppineet uimataidon koulun uinninopetuksessa, osallistuivat muita useammin koulun järjestämille uintitunneille (p = .032).



KUVIO 19. Koulu-uinteihin osallistuminen uimataidon (m) mukaan jaoteltuna lukuvuoden 2021-2022 aikana.

Oppilailta tiedusteltiin avoimilla kysymyksillä syitä siihen, miksi he eivät olleet osallistuneet joko osalle tai kaikille koulun järjestämille uintitunneille lukuvuoden aikana. Suurimpia syitä koulujen uintitunneille osallistumattomuuteen olivat uintituntien puuttuminen (61%), korona ja muu sairastelu (15%) sekä haluttomuus osallistua (5%) (Kuvio 20). Koronapandemia ja sen tuomat rajoitukset johtivat useissa kouluissa siihen, että uintitunteja ei järjestetty lainkaan joko kuudesluokkalaisille tai koko koulun oppilaille. Oppilaiden, luokanopettajien ja uimaopettajien sairastelu aiheuttivat lisäksi uintituntien perumisia. Koronapandemia kokonaisuudessaan oli siten merkittävin syy oppilaiden uintitunneille osallistumattomuuteen. Lisäksi poissaolojen syyksi mainittiin haluttomuus ja kiinnostuksen puute (5%), muut terveydelliset syyt, kuten erilaiset ihottumat, migreeni ja liikuntavammat (4%), kuukautiset (3%) sekä kokemukset riittävästä uimataidosta (2%). Näiden lisäksi yksittäiset vastaajat mainitsivat muita syitä, kuten uimatarvikkeiden unohtamisen, uimiseen liittyvän ahdistuksen ja uimataidottomuuden.

”Suurimpia syitä koulujen uintitunneille osallistumattomuuteen olivat uintituntien puuttuminen.”



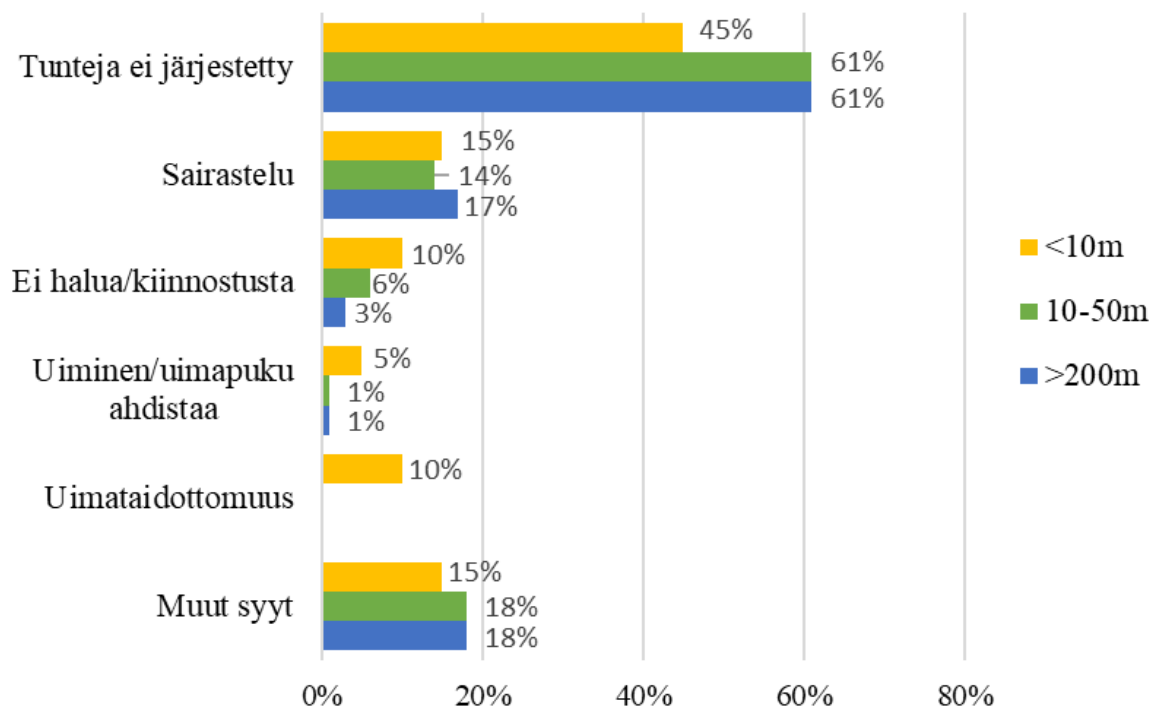
Koulujen uintitunneille osallistumattomuuden syyt



KUVIO 20. Syyt, miksi oppilaat eivät osallistuneet koulujen uintitunneille (n = 800).

Syyt koulujen uintitunneille osallistumattomuuteen erosivat uimataidon mukaan siten, että kaikista heikoimman uimataidon oppilaat (<10m) ilmoittivat muita useammin syiksi osallistumattomuuteensa uimataidon puutteen, halun tai kiinnostuksen puutteen sekä uimisen tai uimapuvussa olemisen ahdistavuuden (p < .001) (Kuvio 21).

Koulujen uintitunneille osallistumattomuuden syyt uimataidon mukaan



KUVIO 21. Syyt koulujen uintitunneille osallistumattomuuteen uimataidon (m) mukaan luokiteltuna (n = 793).

Oppilasvastausten mukaan koulut järjestivät lukuvuoden aikana keskimäärin kaksi uintituntia. Suurin osa kouluista jäi SUH:n suosittelemasta kuuden lukuvuosittaisen uintitunnin tavoitteesta. Oppilaista 59 prosenttia oli osallistunut koulun uintitunneille ja kolmasosa ei ollut osallistunut uintitunneille lainkaan. Tämä tieto yhdistettynä siihen tietoon, että uintitunneille osallistuvat useammin juuri uimataitoiset oppilaat, lisäävät uimataidon polarisoitumista eli hajontaa myös luokan oppilaiden kesken. Suuri hajonta uimataidossa edellyttää opettajalta pedagogista eriyttämistä. Siitä hyvänä osoituksena on tulos, jonka mukaan koulun uintitunneilla uimaan oppineet oppilaat osallistuivat muita useammin koulun uintitunneille. Suurin syy uintitunneille osallistumattomuuteen oli uintituntien puuttuminen ja vain pienelle osalle (5 %) haluttomuus osallistua. Haluttomuuteen liittyivät uimataidon puute, mutta myös ahdistunut olo ja uimapuvussa oleminen.

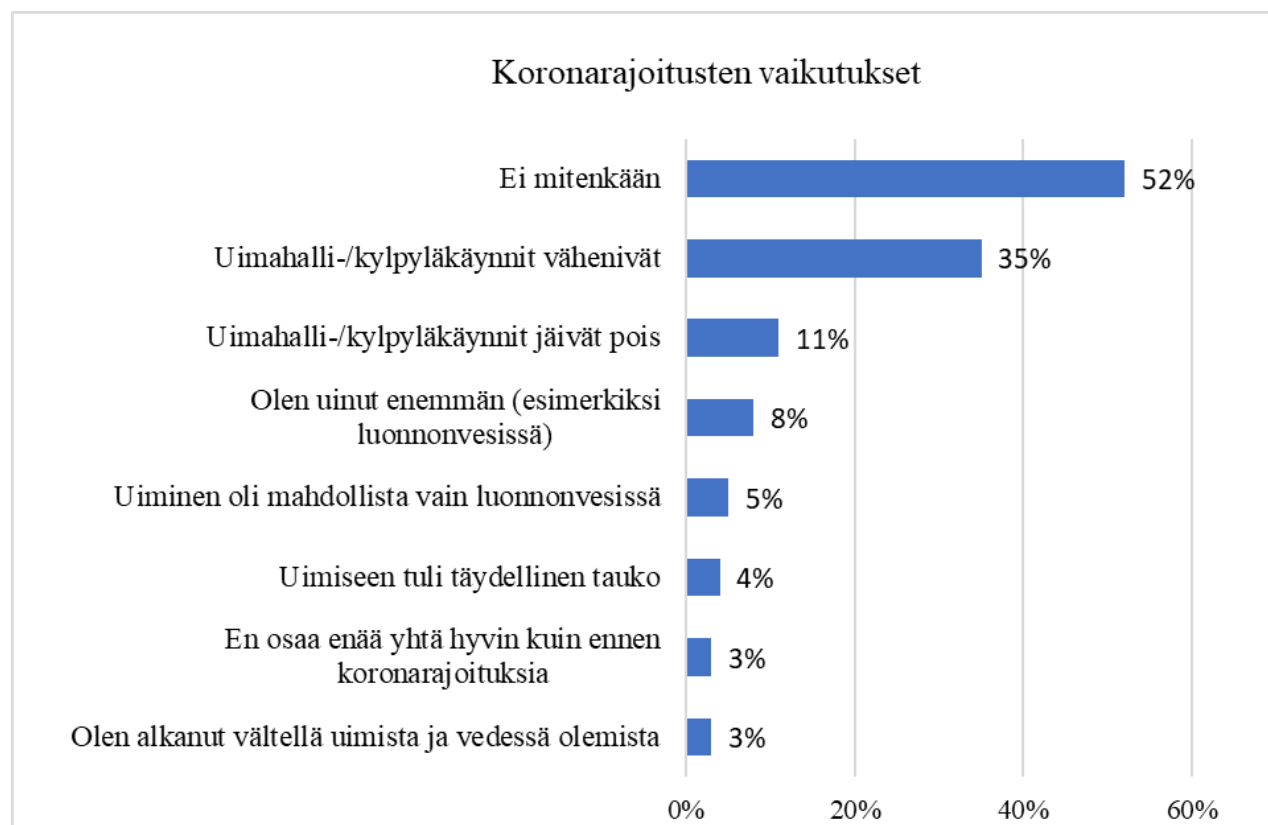


Uimataidon oppimisella luodaan pohja turvalliseen veden ääressä ja vesillä olemiseen.

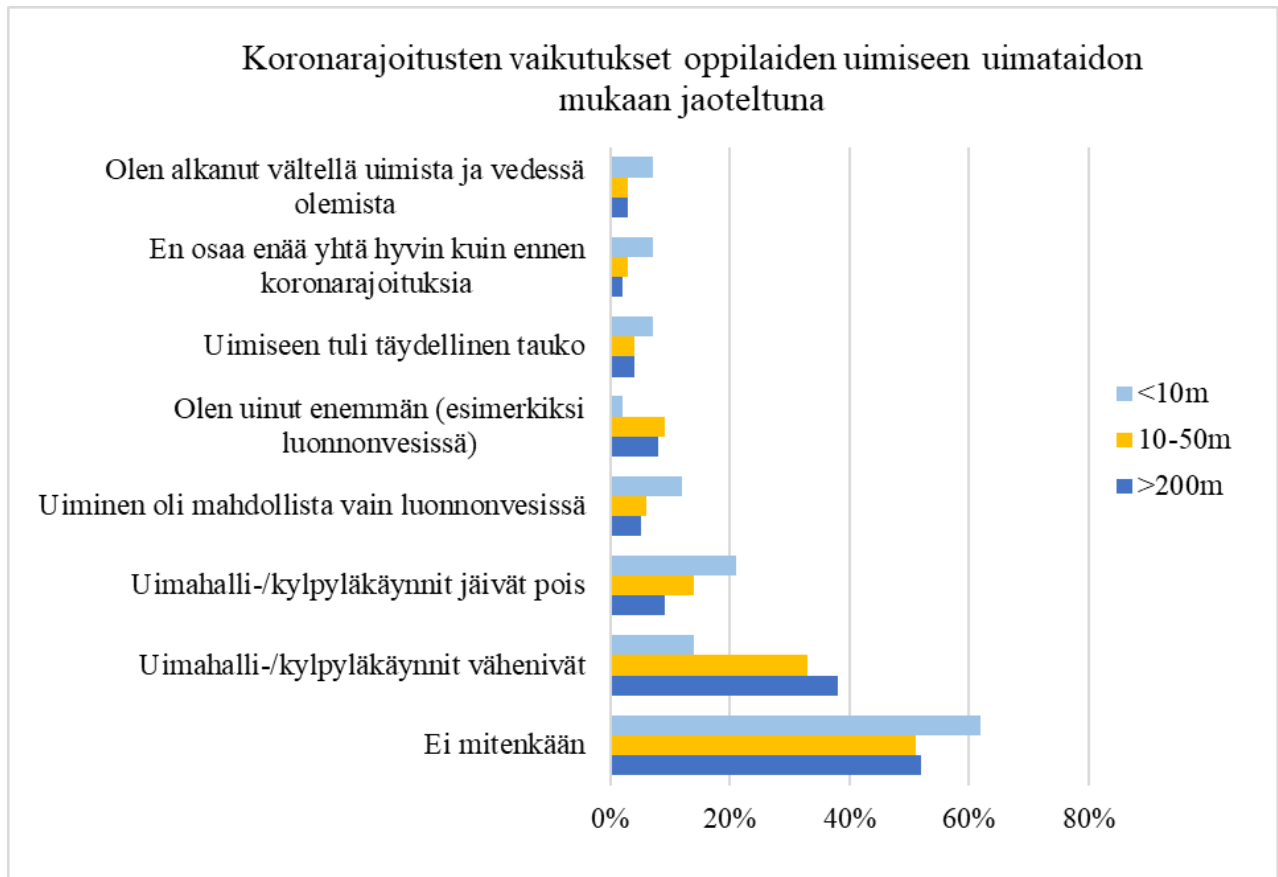
4 KORONARAJOITUSTEN VAIKUTUKSET OPPILAIDEN UIMISEEN

Koronarajoitusten aiheuttamista haasteista huolimatta, noin puolet oppilaista (n = 931, 52 %) ilmoitti, että rajoitukset eivät olleet vaikuttaneet mitenkään heidän uimiseensa (Kuvio 22). Reilu kolmasosa (n = 629, 35 %) ilmoitti, että uimahalli- ja kylpyläkäynnit olivat vähentyneet, ja noin joka kymmenes (n = 201, 11 %), että uimahalli- ja kylpyläkäynnit olivat jääneet kokonaan pois koronarajoitusten vuoksi. Tästä huolimatta, ainoastaan kolme prosenttia oppilaista (n = 49) arvioi, että heidän uintitaitonsa oli heikentynyt koronarajoitusten takia. Lisäksi kolme prosenttia (n = 60) oppilaista oli alkanut vältellä uimista ja vedessä olemista. Välttelyn syinä olivat muun muassa kehonkuvaan liittyvät epävarmuudet, luonnonvesien kylmyys, toisten lähellä uiminen sekä mahdolliset uimahallissa esiintyvät eritteet.

Tytöt ilmoittivat muita sukupuolia useammin, että koronarajoitukset olivat vaikuttaneet jotenkin heidän uimiseensa (p = .004). Tyttöjen uimahalli- ja kylpyläkäynnit olivat vähentyneet enemmän muihin sukupuoliin verrattuna. Muunsukupuoliset arvioivat muita useammin, että he eivät osanneet uida enää yhtä hyvin kuin ennen koronarajoituksia (p = .003). Lisäksi he olivat alkaneet vältellä uimista ja vedessä olemista muita sukupuolia useammin (p < .001). AVI -alueittain tarkasteltuna tilastollista eroavaisuutta (p = 0.26) esiintyi ainoastaan siten, että Lounais-Suomessa useampi oppilas (6 %) kertoi, että uimiseen oli tullut täydellinen tauko koronarajoitusten myötä. Lapissa sen sijaan yksikään oppilas ei ollut pitänyt kokonaan taukoa uimisesta koronarajoitusten vuoksi. Uimataitoisuuden mukaan tarkasteltuna oppilaat, joilla oli kaikista heikoin uimataito (<10m) ilmoittivat muita useammin (p = .010), että uimahalli- ja kylpyläkäynnit olivat jääneet kokonaan pois. He myös kokivat uimataitonsa heikommaksi koronarajoitusten jälkeen verrattuna aikaan ennen koronarajoituksia (p = .042) (Kuvio 23).



KUVIO 22. Koronarajoitusten vaikutukset oppilaiden uintiin ja uimataitoon (n = 1798).



KUVIO 23. Koronarajoitusten vaikutukset oppilaiden uimataidon mukaan (n =1780).

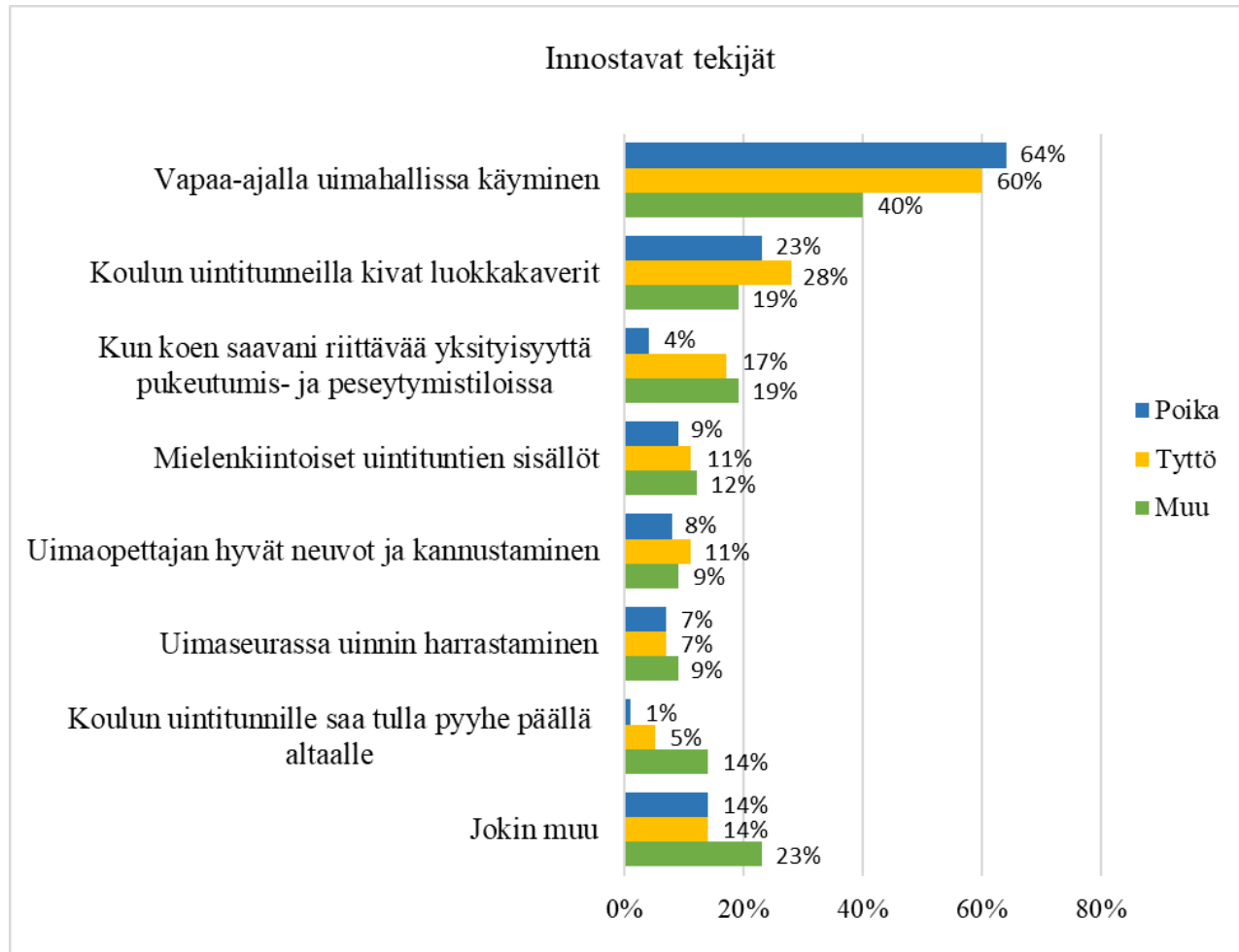
Tulosten perusteella näyttäisi siltä, että uimataitoisimmat oppilaat jatkoivat uimahallissa ja kylpylässä käymistä myös koronarajoitusten aikana, vaikkakin käyntien määrä oli vähentynyt koronaa edeltävään aikaan verrattuna. Lisäksi he mahdollisesti kompensoivat uimahallien suluista aiheutunutta uintikertojen vähentymistä uimalla useammin esimerkiksi luonnonvesissä. Sen sijaan oppilaat, joilla oli kaikista heikoin uimataito, ilmoittivat useammin, että uimiseen oli tullut täydellinen tauko. Tämän seurauksena heikompiuimataitoiset oppilaat myös arvioivat muita useammin, että heidän uimataitonsa oli heikentynyt koronapandemiaa edeltäneeseen aikaan verrattuna.



Oppiminen ei ole pelkästään tiedon ja valmiuksien lisääntymistä, vaan ajattelun jatkuvaa muuttumista ja kehittymistä.

5 UIMAAN INNOSTAVAT JA ESTÄVÄT TEKIJÄT

Yhtenä tutkimuskysymyksenä oli selvittää, mitkä tekijät innostavat oppilaita osallistumaan koulujen uintitunneille sekä edistävät heidän uimataitonsa kehittymistä. Innostavimpina tekijöinä oppilaat pitivät vapaa-ajalla uimahallissa käymistä (61 % vastaajista) sekä kivoja luokkakavereita (25 % vastaajista) (Kuvio 24).

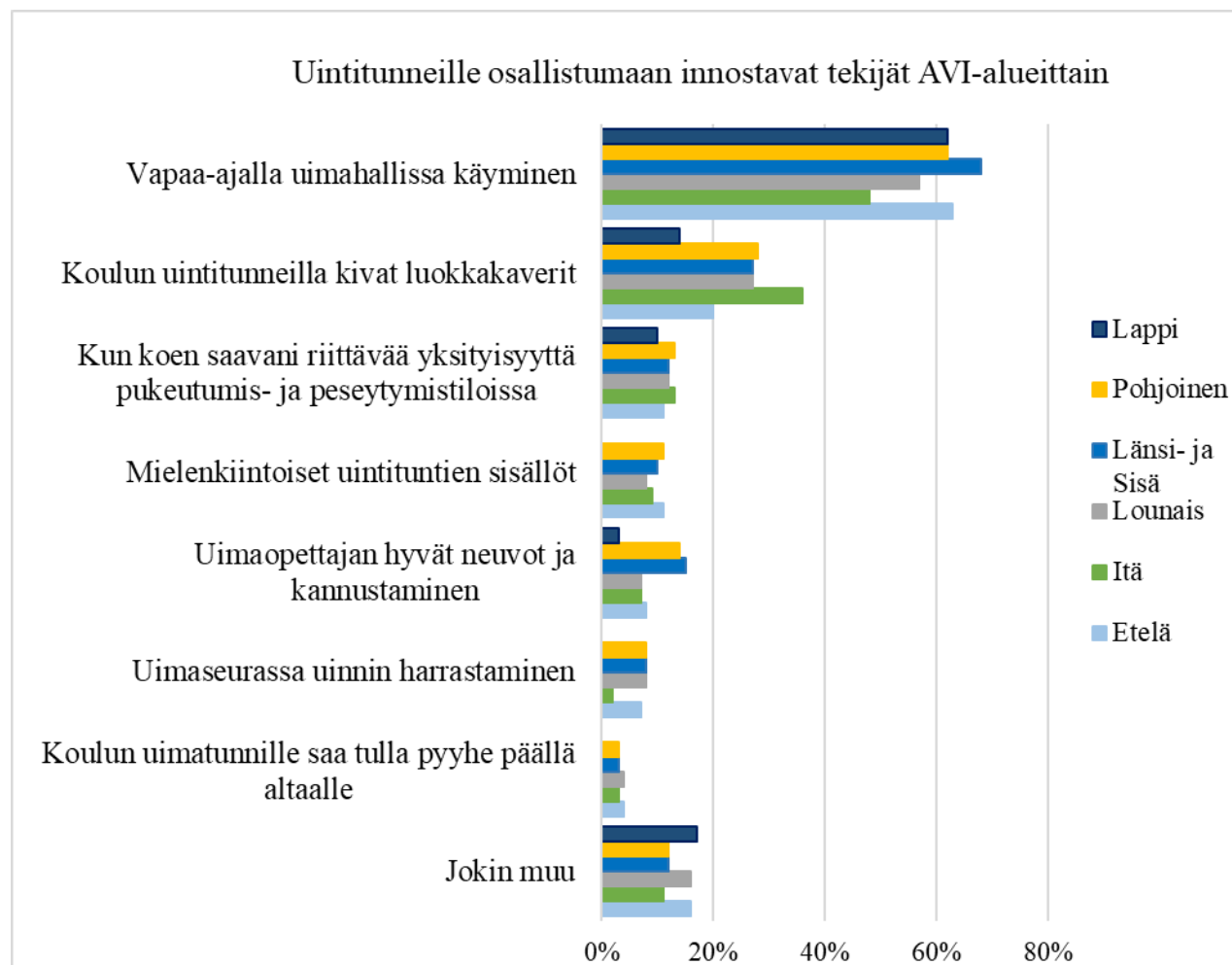


KUVIO 24. Tekijät, jotka innostavat oppilaita osallistumaan koulujen uintitunneille sekä auttavat uimataidon kehittymisessä (n = 1784).

Avoimissa vastauksissa nostettiin esille myös kavereiden kanssa uiminen, mökillä uiminen ja hyppytornit uimiseen innostavina tekijöinä. Useampi vastaaja ilmoitti innostavaksi tekijäksi myös uimisesta pitämisen. Sukupuolittain tarkasteltuna eroavaisuuksia esiintyi siinä, että poikia innosti tyttöjä ja muun sukupuolisia enemmän vapaa-ajalla uimahallissa käyminen ($p = .003$). Tytöt pitivät muita tärkeämpänä kivoja luokkakavereita uintitunneilla ($p = .038$) sekä riittävää yksityisyyttä pukeutumis- ja peseytymistiloissa. Myös muun sukupuoliset pitivät yksityisyyttä suurempana innostajana kuin pojat. Lisäksi he pitivät tyttöjä ja poikia suurempana innostajana sitä, että koulun uintitunneille saisi tulla altaalle pyyhe päällä ($p < .001$).

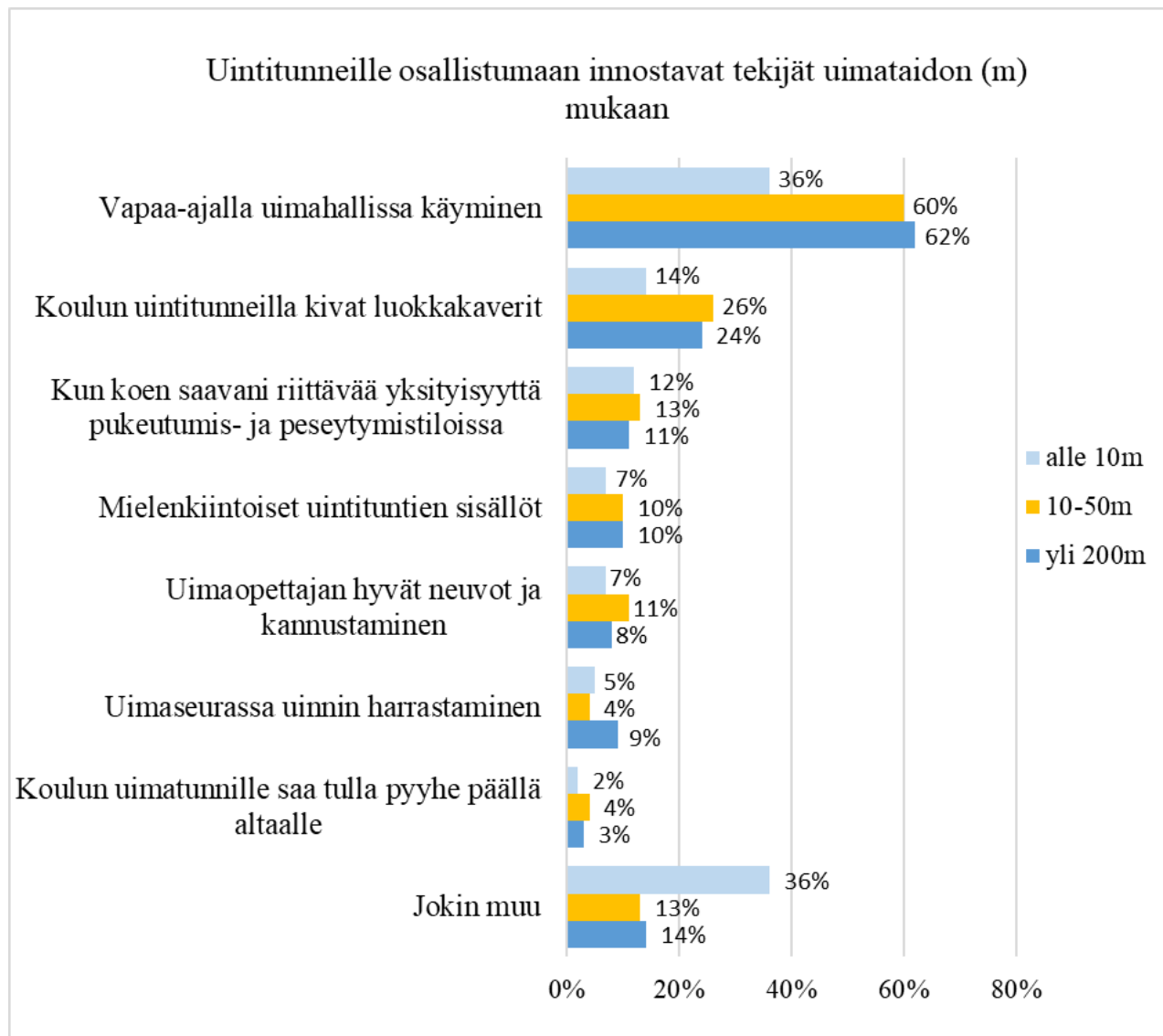


Kuudesluokkalaisten äidinkielen mukaan tarkasteltuna eroavaisuuksia esiintyi siten, että suomenkieliset oppilaat pitivät vapaa-ajalla uimahallissa käymistä suurempana innostajana (61 % vastaajista) kuin ruotsinkieliset oppilaat (10 % vastaajista) ($p < .001$). AVI -alueittain tarkasteltuna eroavaisuuksia esiintyi seuraavissa tekijöissä: vapaa-ajalla uimahallissa käyminen ($p < .001$), uimaseurassa uinnin harrastaminen ($p = .049$), kivat luokkakaverit koulun uintitunneilla ($p < .001$) ja uimaopettajan hyvät neuvot ja kannustaminen ($p = .003$) (Kuvio 25).



KUVIO 25. Tekijät, jotka innostavat oppilaita osallistumaan uintitunneille sekä auttavat uimataidon kehittämisessä AVI-alueittain jaoteltuna ($n = 1798$).

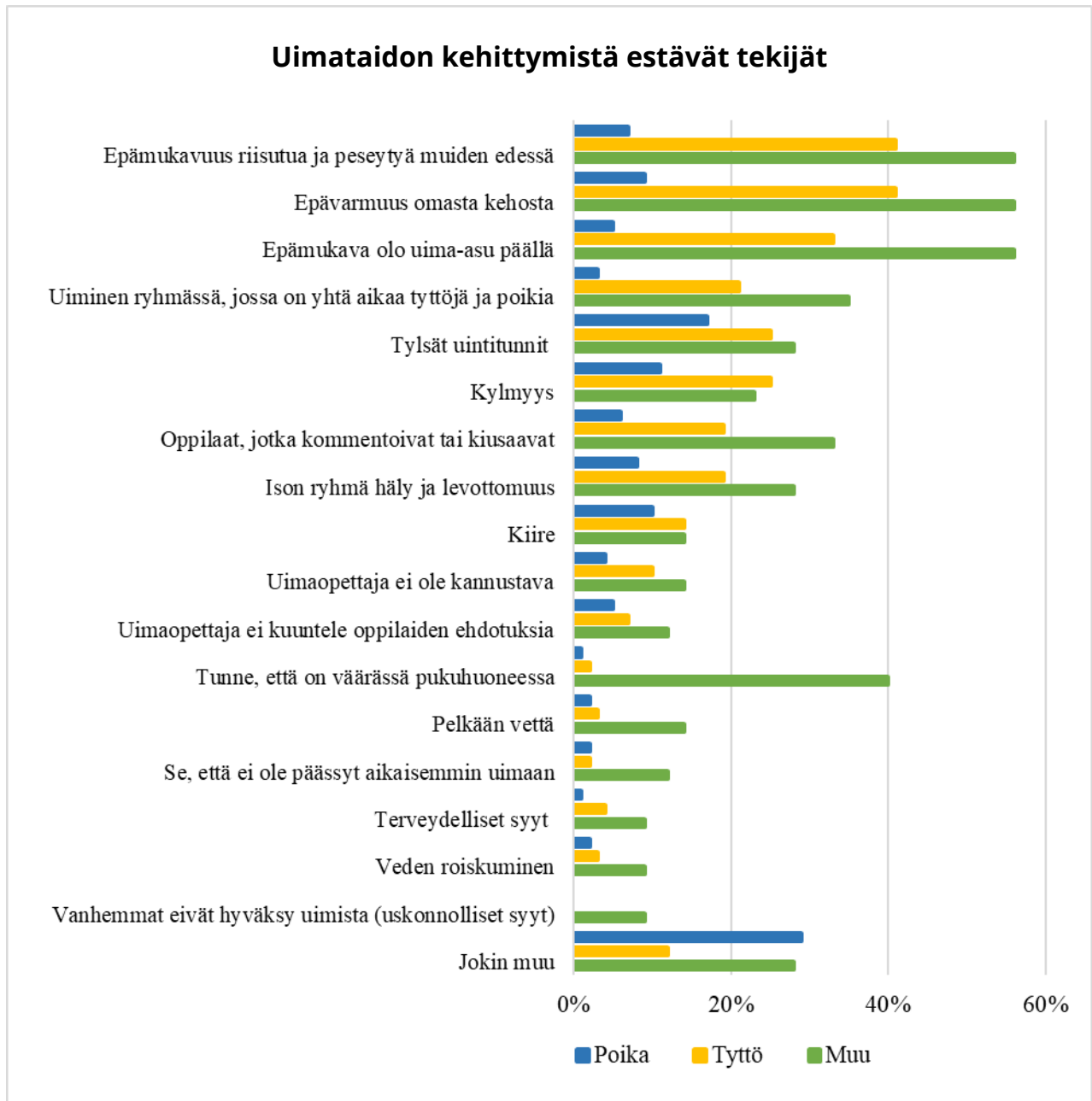
Uimataidon perusteella, uimaan innostavissa tekijöissä oli tilastollisesti merkitseviä eroavaisuuksia vapaa-ajalla uimahallissa käymisen ($p = .006$), uimaseurassa uinnin harrastamisen ($p = .003$) ja muiden syiden ($p = .002$) osalta (Kuvio 26). Uimahallissa käyminen vapaa-ajalla, samoin kuin uimaseurassa harrastaminen, olivat suurempia innostajia oppilaille, joilla oli parempi uimataito, kuin oppilaille, joiden uimataidon taso oli alhaisempi. Oppilaat, jotka eivät osanneet uida 10 metrin matkaa kommentoivat muiksi syiksi, että mitkään tekijät eivät innosta heitä osallistumaan uintitunneille ja että he eivät pidä tai ole kiinnostuneita uimisesta tai uintitunneista.



KUVIO 26. Tekijät, jotka innostavat oppilaita osallistumaan koulujen uintitunneille sekä auttavat uimataidon kehittämisessä oppilaan uimataidon mukaan jaoteltuna (n = 1780).

Osa uimaan innostavista tekijöistä oli yhteydessä oppilaan uintitunnille osallistumiseen. Oppilaat, jotka pitivät kivoja luokkakavereita innostavina tekijöinä, olivat osallistuneet muita useammin kaikille järjestetyille uintitunneille ($p < .001$). Samoin uimaopettajan hyviä neuvoja ja kannustamista innostavana tekijänä pitävät oppilaat osallistuivat useammin kaikille koulun järjestämille uintitunneille ($p = .033$). Oppilaat, jotka pitivät yksityisyyttä sekä sitä, että altaalle saa tulla pyyhe päällä tärkeänä, ilmoittivat muita useammin, että eivät olleet osallistuneet lainkaan uintitunneille lukuvuoden aikana.

Oppilailta selvitettiin myös, mitkä tekijät estävät heidän uimataitonsa kehittymistä sekä osallistumista koulujen uintitunneille. Isoimmiksi esteiksi oppilaat nostivat omaan kehoon liittyvät epävarmuudet (27 % vastaajista), riisuutumisen ja peseytymisen muiden edessä (26 % vastaajista) sekä tylsät uintitunnit (22 % vastaajista). Vastaukset vaihtelivat kuitenkin suuresti sukupuolittain tarkasteltuna (Kuvio 27).



KUVIO 27. Uintitunnille osallistumista ja uimataidon kehittymistä estävät tekijät sukupuolittain jaoteltuna (n = 1785).

Sukupuolien välillä tilastollisesti merkitseviä eroavaisuuksia esiintyi vesipelossa ($p < .001$), veden roiskumisessa ($p = .006$), kylmyydessä ($p < .001$), isossa ryhmässä ja hälyssä ($p < .001$), kiusaavissa ja kommentoivissa oppilaissa ($p < .001$), epämukavassa olossa uima-asu päällä ($p < .001$), epävarmuudessa omasta kehosta ($p < .001$), riisuutumisesta ja peseytymisestä muiden luokkalaisten nähden ($p < .001$), tunteessa, että on väärässä pukuhuoneessa ($p < .001$), uimisessa sekaryhmässä ($p < .001$), kokemattomuudessa ($p < .001$), kiireessä ($p = .047$), uskonnollisissa syissä ($p < .001$), terveydellisissä syissä ($p < .001$), tylsissä uintitunneissa ($p < .001$), uimaopettajan kannustamattomuudessa ($p < .001$) sekä muissa syissä ($p < .001$). Siten ainoastaan väitteen ”uimaopettaja ei kuuntele meidän oppilaiden ehdotuksia” kohdalla ei esiintynyt tilastollisesti merkitseviä eroja sukupuolten välillä.

Tytöt ja muunsukupuoliset nostivat poikia selvästi useammin uintitunneille osallistumisen esteeksi kehoon liittyvät tekijät (kehonkuva, alastomuus, epämukavuus uima-asussa), kylmyyden, ison ryhmän hälyn ja levottomuuden, sekaryhmät, kiusaavat ja kommentoivat oppilaat sekä tylsät uintitunnit. Muunsukupuoliset nostivat muita useammin esille lisäksi

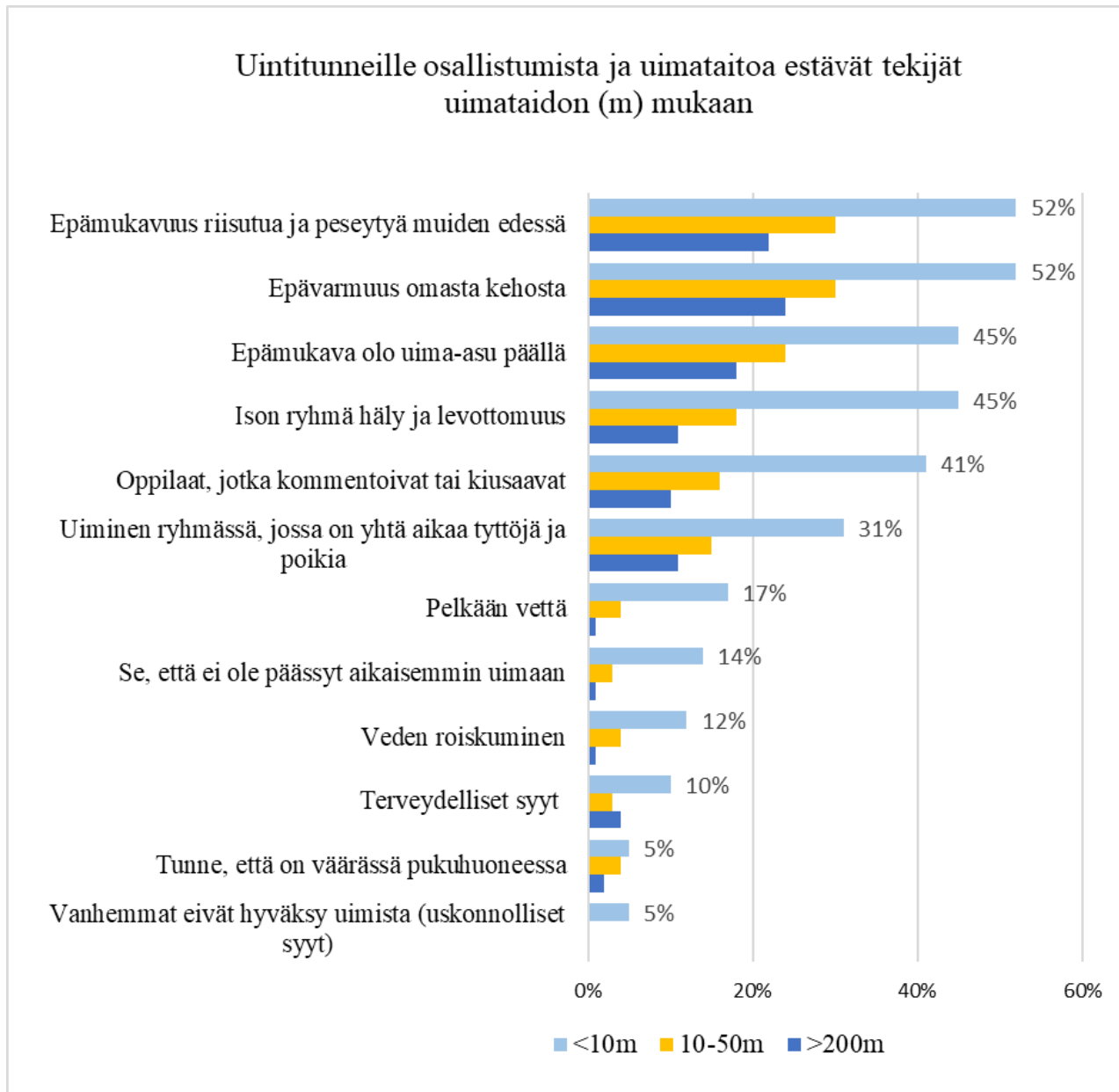
vesipelon, veden roiskumisen, uskonnolliset ja terveydelliset syyt sekä tunteen, että on väärässä pukuhuoneessa joko miesten tai naisten puolella. Lisäksi he kokivat muita useammin esteeksi sen, että eivät olleet päässeet aikaisemmin uimaan sekä uimaopettajan kannustamattomuuden.

Uintitunnille osallistumista estävät tekijät erosivat myös oppilaiden uimataidon mukaan. Oppilaat, joilla oli kaikista heikoin uimataito (<10m) kokivat lähes kaikki luetellut tekijät useammin esteeksi kuin paremman uimataidon kokevat oppilaat. Kuviossa 28 esitetään kaikki uimista estävät tekijät, jotka erosivat tilastollisesti merkitsevästi toisistaan ($p < .05$) oppilaiden uimataidon mukaan.



Myös osa esteistä oli yhteydessä oppilaiden uintitunneille osallistumiseen. Oppilaat, jotka kokivat kiusaavat ja kommentoivat oppilaat uimisen esteenä, olivat osallistuneet muita harvemmin koulujen järjestämille uintitunneille ($p < .001$). Heistä lähes puolet (49 %) ilmoitti, ettei ollut osallistunut lainkaan uintitunneille lukuvuoden aikana. Myös oppilaat, jotka kokivat epä mukavuutta uimapuku päällä sekä epävarmuutta omasta kehostaan ja riisuutumisesta sekä peseytymisestä muiden edessä, olivat osallistuneet harvemmin koulujen uintitunneille, kuin oppilaat, jotka eivät kokeneet näitä uimisen esteiksi ($p < .001$). Lisäksi oppilaat, jotka kokivat sekaryhmissä uimisen estävänä tekijänä, olivat osallistuneet muita harvemmin koulujen uintitunneille ($p = .011$). Oppilaat, joilla oli terveydellisiä syitä uimisen esteenä, osallistuivat muita harvemmin jokaiselle uintitunnille, mutta eivät kuitenkaan ilmoittaneet muita useammin jättäytyneensä kokonaan pois koulujen uintitunneilta ($p < .001$).





KUVIO 28. Uintitunneille osallistumista ja uimataidon kehittymistä estävät tekijät oppilaiden uimataidon mukaan (m) jaoteltuna (n = 1780).

Kun oppilas osaa uida, niin silloin on halua uida myös vapaa-ajalla ja näin taidot kehittyvät edelleen. Alle 10 metrin uimataitoiset eivät innostu uimisesta, koska tulosten perusteella he eivät löytäneet myönteisiä kokemuksia uinnista tai uintitunneille osallistumisesta. Opettajan tulisi tunnistaa tällaiset oppilaat mahdollisimman varhain ja varmistaa opetussisältöjä muokkaamalla, että jokaisella on mahdollisuus oppimisen iloon ja oivalluksiin.

Mitä heikompi uimataito oppilaalla on, sitä enemmän epämiellyttävät kokemukset ja tuntemukset vaikuttavat uintitunneille osallistumiseen. Tuloksista heijastuu oppilaiden epävarmuus omasta kehosta, joka vaikuttaa siihen, että on epämukavaa riisutua, peseytyä ja olla uimapuvussa muiden edessä. Halu uintitunneille osallistumiseen herää myönteisistä kokemuksista, jotka rohkaisevat ja innostavat kokeilemaan sekä harjoittelemaan lisää. Opettajan tehtävänä on huomata oppilaan onnistumiset ja vahvistaa pätevyiden kokemuksia vesiympäristössä.

Opetusryhmään liittyvät tekijät kuten häly, levottomuus, kommentointi ja jopa kiusaaminen vaikuttavat oppilaiden haluun osallistua uintitunneille. Kolmasosa heikon uimataidon omaavista oppilaista kokee jännitteitä uida niinsanotussa sekaryhmässä. Opettajan voi olla haastavaa vaikuttaa tai puuttua sekaryhmässä ilmeneviin jännitteisiin. Tytöt ja muunsukupuoliset ovat tulosten mukaan herkempiä häiritseville tekijöille, ja tämä vaatii opettajalta sensitiivisyyttä huomioida erilaisia uintitunteihin osallistumiseen vaikuttavia tekijöitä ja pyrkiä poistamaan mahdollisia osallistumisen estäviä tekijöitä.



Uimataito ja hyvät vesiturvallisuustaidot antavat vapauden liikkua vedessä, vesillä ja veden äärellä turvallisesti eri vuodenaikoina.

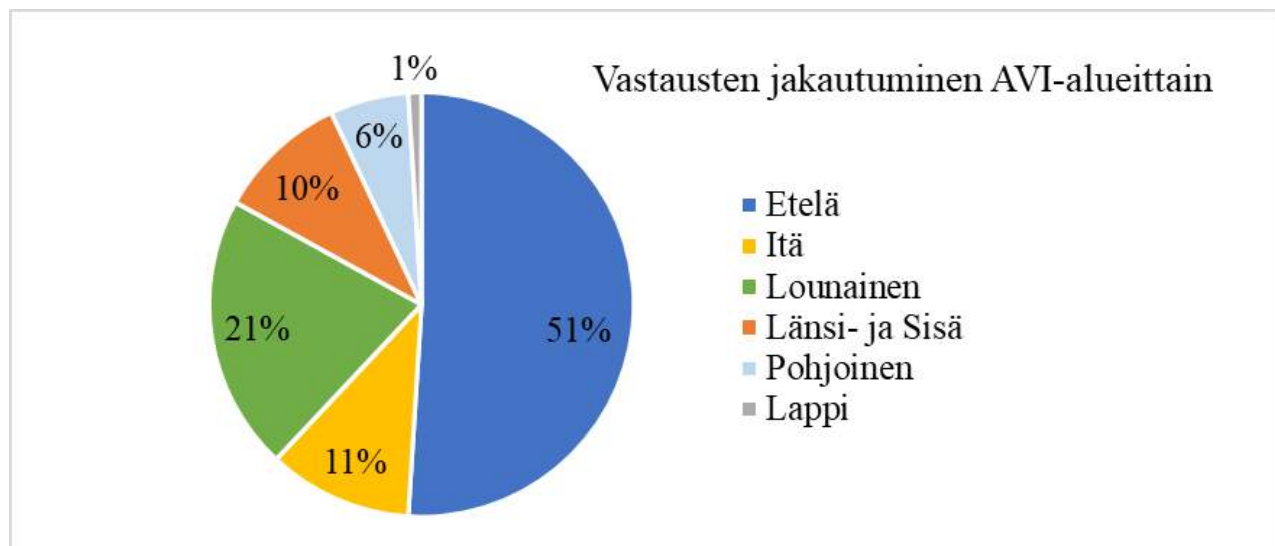
II OPETTAJIEN ARVIOT KOULULAISTEN UIMATAIDOSTA JA UIMATAIDON ARVIOINTI KOULUISSA

1 JOHDANTO

Kuudesluokkalaisten oppilaiden opettajat ovat mukana opettamassa ja/tai seuraamassa luokkansa uintitunteja ja sen perusteella heille muodostuu käsitys oppilaittensa uimataidon tasosta. Opettajat vastasivat heille suunnattuun sähköiseen kyselyyn (Liite 2) ja arvioivat esimerkiksi, kuinka monta prosenttia hänen luokkansa oppilaista osaa uida vähemmän kuin 10 m, 10 – 24 m, 25 – 49 m ja 50 – 200m. Koska oppilaan huoltajilla ja vapaa-ajan vesiliikunnan harrastamisella on merkitystä oppilaan uimataidon kehittymiseen, on kodin ja koulun yhteistyö ja keskinäinen tiedottaminen tärkeää. Yksi mahdollisuus viestittää oppilaan uimataidosta on liittää oppilaan todistukseen jonkinlainen maininta oppilaan uimataidosta. Sen vuoksi opettajilta tiedusteltiin myös siitä, kirjoittavatko he oppilaan todistukseen joitain huomioita oppilaan uimataidosta.

1.1 Taustatiedot

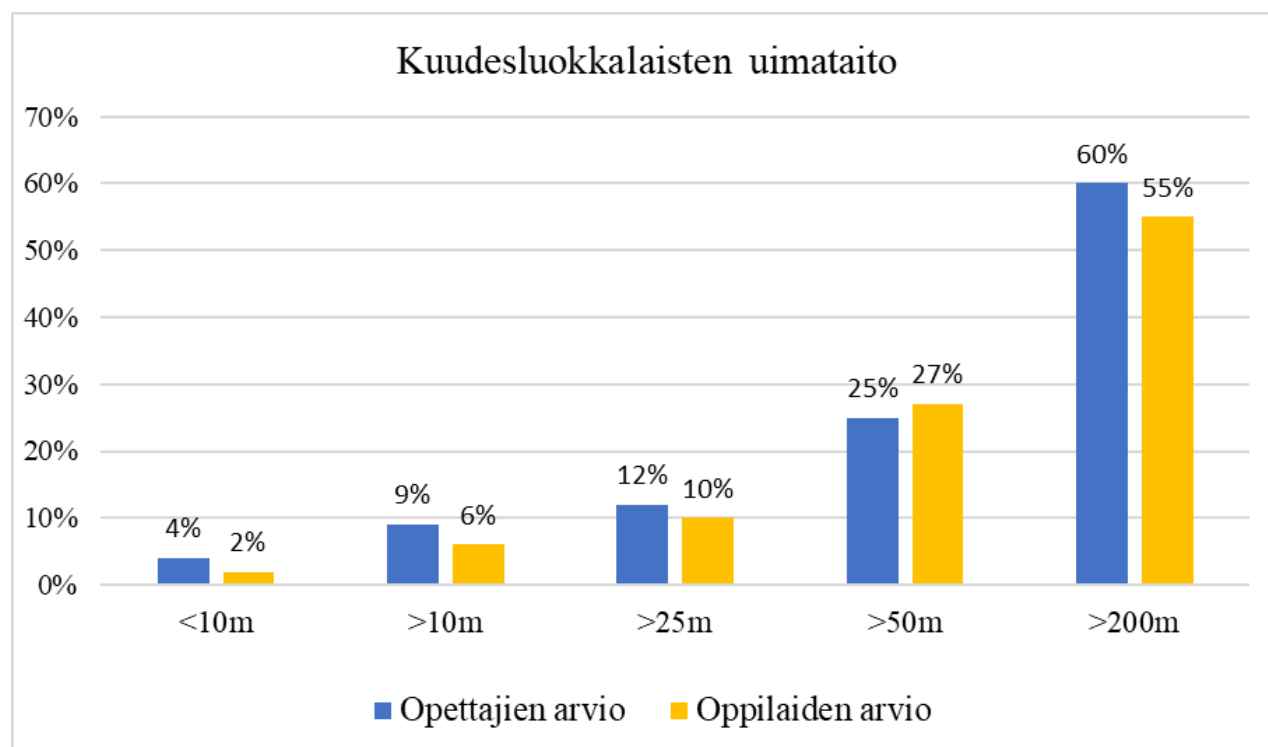
Opettajien osalta tutkimukseen saatiin yhteensä 71 vastausta. Vastaajista yksi oli ruotsinkielinen ja loput suomenkielisiä. Vastauksia saatiin jokaiselta AVI-alueelta seuraavanlaisesti: 51 prosenttia eli 36 vastausta Etelä-Suomesta, 21 prosenttia (n = 15) Lounais-Suomesta, 11 prosenttia (n = 8) Itä-Suomesta, 10 prosenttia (n = 7) Länsi- ja Sisä-Suomesta, 6 prosenttia (n = 4) Pohjois-Suomesta sekä yksi vastaus (1 %) Lapista (Kuvio 29). Nämä vastausmäärät jäävät sen verran alhaisiksi, että niiden perusteella ei voi tehdä koko Suomea edustavia päätelmiä. Tulokset antavat kuvan vain tutkimukseen osallistuneiden opettajien näkemyksistä luokkansa oppilaiden uimataidosta.



KUVIO 29. Opettajien vastausmäärien jakautuminen AVI-alueittain (n = 71).

2 OPPILAIDEN UIMATAITO

Opettajia pyydettiin antamaan oma arvionsa oppilaidensa uimataidosta. Keskiarvoisesti opettajat arvioivat kokonaan uimataidottomien oppilaiden osuuden olevan noin 4 prosenttia. Vähintään 10 metriä uivien oppilaiden osuudeksi opettajat arvioivat keskimäärin noin yhdeksän prosenttia kuudesluokkalaisista, vähintään 25 metriä uivien osuudeksi 12 prosenttia ja vähintään 50 metriä uivien osuudeksi 25 prosenttia. Opettajien arvion mukaan keskimäärin 60 prosenttia oppilaista oli uimataitaisia, mikä on hieman isompi osuus, kuin oppilaiden itsensä arvioima (Kuvio 30).



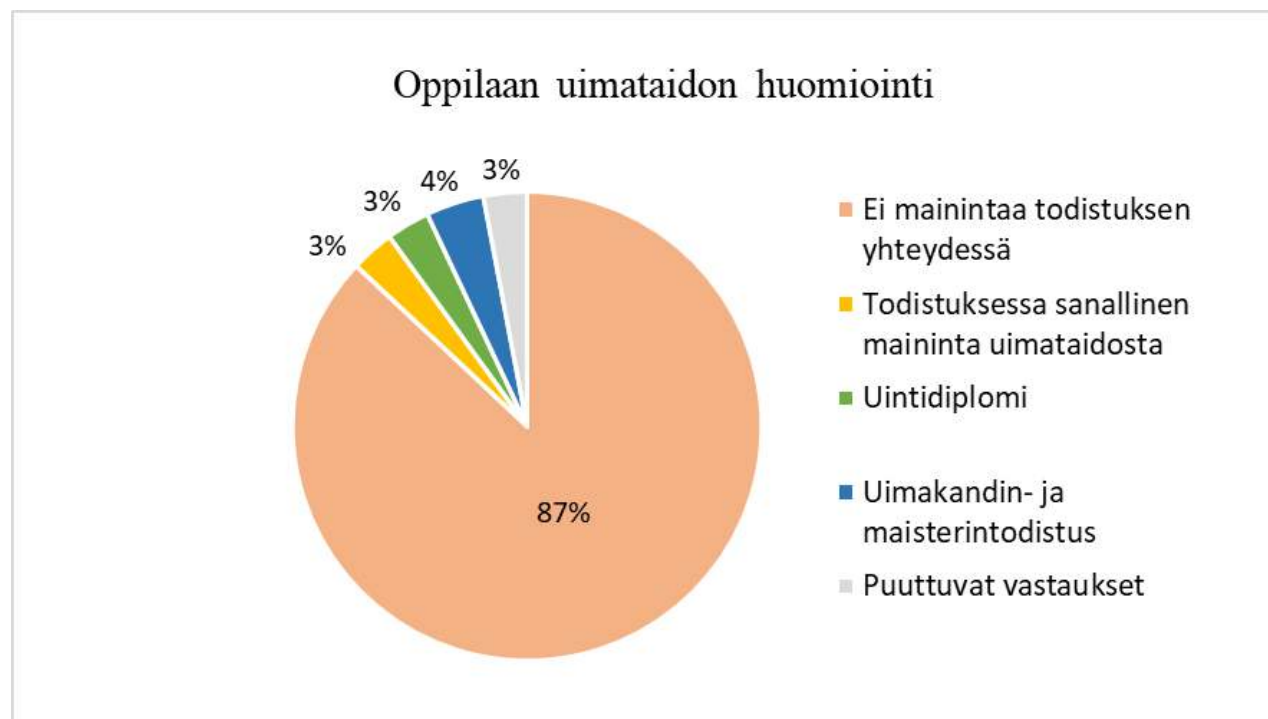
KUVIO 30. Kuudesluokkalaisten uimataito oppilaiden ja opettajien arvioimana.

Tulokset osoittavat mielenkiintoisen ilmiön siitä, että oppilaiden oma arvio uimataidosta on kriittisempi kuin miten opettajat näkevät oppilaittensa uimataidon tason. Pitemmälle meneviä johtopäätöksiä tuloksista ei kuitenkaan voida tehdä, sillä tähän kyselyyn vastattiin nimettömänä. Tämä johtaa siihen, että oppilaiden tuloksia ei voida suoraan verrata opettajan arvioon. Opettajien on kuitenkin hyvä pohtia, kuinka lähellä oppilaan arvio on heidän todellista uimataitoaan. Mikäli oppilaat aliarvioivat omaa uimataitoaan, he saattavat epäonnistumisen pelossa vältellä uusien taitojen kokeilua. Toisaalta jos opettajilla on todellista uimataitoa myönteisempi kuva oppilaiden uimataidosta, se voi johtaa oppilaan taitotasoon nähden liian vaativiin uinninopetuksen sisältöihin.



3 OPPILAIDEN UIMATAITO OSANA KOULUARVIOINTIA

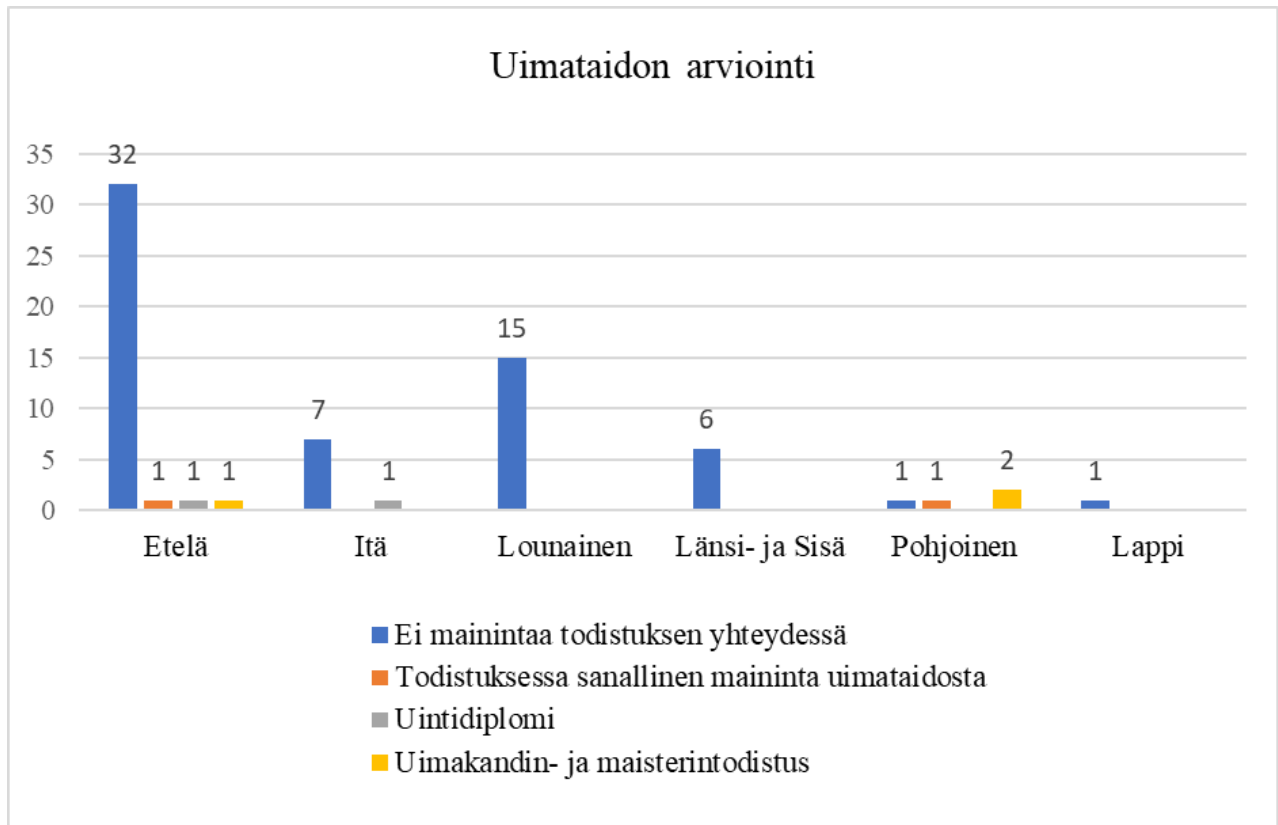
Opettajista 88 prosenttia (n = 62) ilmoitti, että oppilaan uimataidosta ei anneta minkäänlaista mainintaa todistuksen yhteydessä. Osassa kouluja oppilaan uimataito huomioitiin joko sanallisella maininnalla (3 %, n = 2), uintidiplomilla (3 %, n = 2) tai uimakandin- ja maisterintodistuksella (4 %, n = 3) (Kuvio 31).



KUVIO 31. Oppilaan uimataidon huomiointi kouluarvioinneissa (n = 71).



Oppilaiden uimataidon huomioimisessa esiintyi tilastollisesti merkitseviä eroavaisuuksia ($p = .004$) AVI- alueittain tarkasteltuna (Kuvio 32). Kaikki opettajat, jotka työskentelivät Lounais-Suomen, Länsi- ja Sisä-Suomen sekä Lapin alueen kouluissa ilmoittivat, että oppilaiden uimataitoa ei huomioida mitenkään todistuksen yhteydessä. Suhteessa vastausmääriin uimataidon arviointeja annettiin eniten Pohjois-Suomen alueella. Vastaajamäärä on kuitenkin niin pieni, että yleistyksiä eri alueiden koulujen uimataidon arviointikäytännöistä ei voida tehdä.



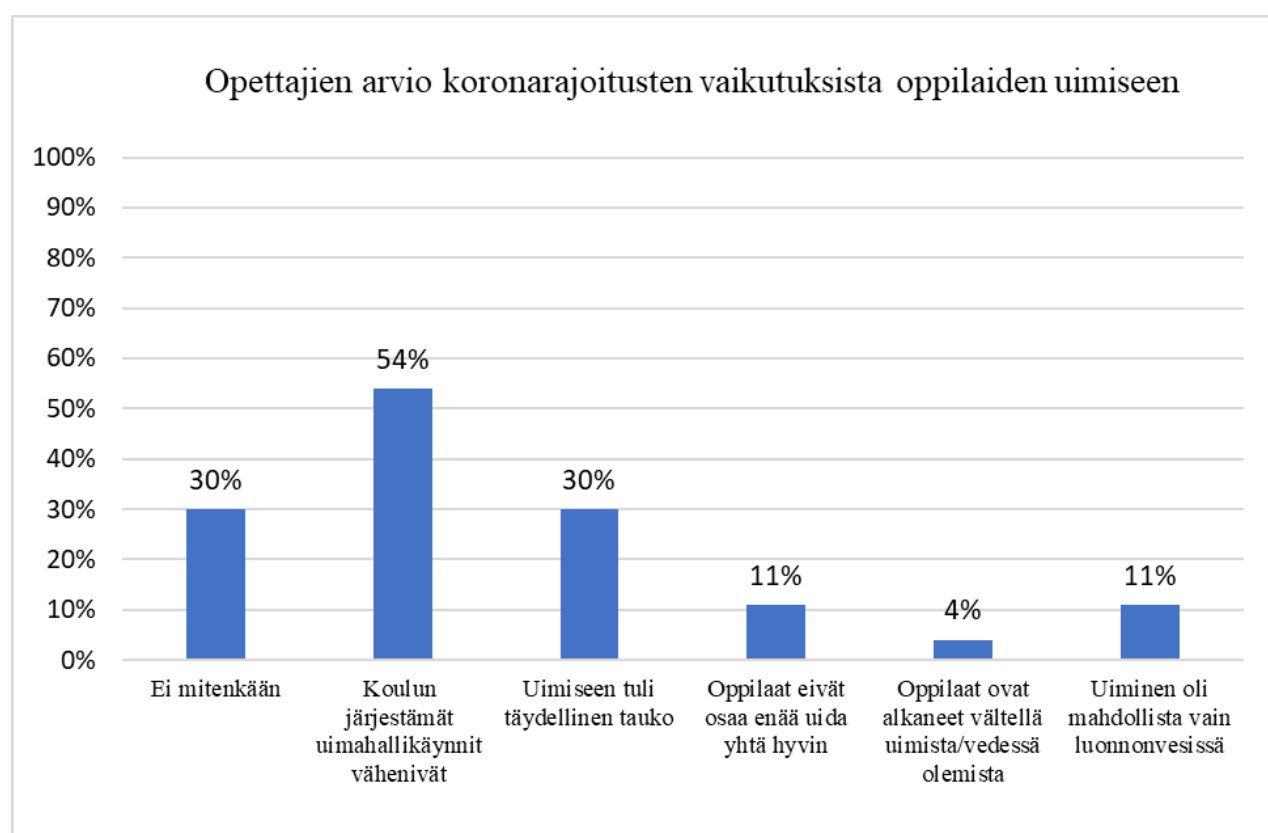
KUVIO 32. Uimataidon arviointi AVI-alueittain (kpl).

Tulokset osoittavat, että tutkimukseen osallistuneet opettajat käyttävät hyvin harvoin lukuvuositodistuksessa olevaa mahdollisuutta täydentää numeroarvosanaa sanallisella arvioinnilla. Yläkouluun siirryttäessä tieto oppilaiden uimataidosta auttaa yläkoulun liikunnanopettajaa oppilaiden taitotason mukaisten, turvallisten vesiliikuntatuntien suunnittelussa. Lisäksi todistuksessa oleva maininta oppilaan uimataidosta voisi toimia myös oppilaalle ja hänen perheelleen innostavana ja motivoivana lisätietona. Oppilaille, jotka hyötyisivät lisäharjoittelusta, esimerkiksi kesällä uiminen voisi tarjota helpon ja matalan kynnyksen mahdollisuuden parantaa vesiturvallisuutta harjoittelemalla uintia omaan tahtiin ilman ryhmäpainetta.



4 KORONARAJOITUSTEN VAIKUTUKSET OPPILAIEN UIMATAITON

Opettajista 30 prosenttia (n = 21) arvioi, että koronarajoitukset eivät olleet vaikuttaneet mitenkään oppilaiden uimiseen. Yli puolet opettajista (n = 38, 54 %) ilmoitti, että koulun järjestämät uimahalli- tai kylpyläkäynnit vähenivät koronarajoitusten myötä ja lähes joka kolmannen (n = 21, 30 %) opettajan mukaan oppilaiden uimiseen oli tullut täydellinen tauko. Noin 11 prosenttia (n = 8) opettajista arvioi, että oppilaiden uimataito oli heikentynyt koronarajoitusten myötä ja muutaman vastaajan mukaan (n = 3, 4 %) oppilaat olivat alkaneet vältellä uimista ja vedessä olemista. Yksikään opettajista ei arvioinut, että oppilaiden uimataito olisi parantunut koronarajoitusten aikana. Noin 11 prosenttia (n = 8) opettajista arvioi, että uiminen oli mahdollista vain luonnonvesissä koronarajoitusten aikana (Kuvio 33). Avoimissa vastauksissa osa opettajista arvioi, että oppilaiden uiminen vapaa-ajalla oli vähentynyt huomattavasti, vaikka koulujen uintitunnit olisikin saatu pidettyä normaalisti.



KUVIO 33. Opettajien arvio koronarajoitusten vaikutuksista oppilaiden uimataitoon ja koulujen uintitunteihin (n = 71).

Opettajien arvio koronarajoitusten vaikutuksista oppilaiden uimataitoon on tärkeää ottaa huomioon tulevaisuudessa. Pitkään jatkunut nousujohteinen trendi uimataitoisten kuudesluokkalaisten määrän lisääntymisestä kääntyi selkeään laskuun. Laskevaa trendiä ovat lisänneet sekä koulun uimaopetuksen määrän väheneminen että lisäksi vapaa-ajan uimisen väheneminen. Tämä johtaa helposti muutamien ikäluokkien muita heikompaan uimataitoon, mikäli yläkoulussa uinninopetuksen määrää ja laatua ei lisätä paikkaamaan nyt alaluokilla syntynyttä osaamisvajetta.

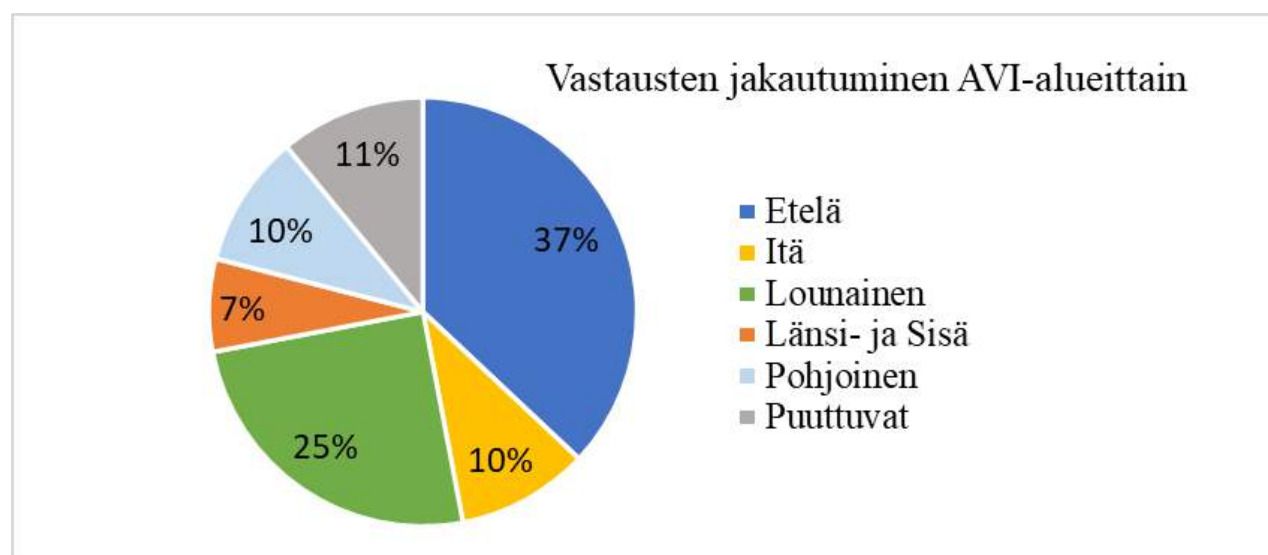
III UINNINOPETUKSEN JÄRJESTELYT KOULUISSA

1 JOHDANTO

Uimaopetus kuuluu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.¹² Koulun järjestämän uimaopetuksen tavoitteena on yhdeksänteen luokkaan mennessä opettaa oppilaat uima- ja vesipelastustaitoisiksi. Vähimmäistavoitteena on, että 1. ja 2. luokan aikana oppilas tutustutetaan vesiliikuntaan sekä varmistetaan oppilaan alkeisuimataito. Vuosiluokilla 3 – 6 tavoitteena on opettaa oppilaille perusuimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä. Kuudennen luokan päätteeksi annettavassa todistuksessa yhdeksi liikunnan hyvän osaamisen (arvosana 8) kriteeriksi on määritelty 50 metrin uimataito. Jotta opetussuunnitelman määrittelemiin vähimmäistavoitteisiin päästäisiin, Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto suosittelee vähintään kuutta tuntia uimaopetusta lukuvuoden aikana.

1.1 Taustatiedot

Rehtorin kyselyssä selvitettiin koulujen uimaopetuksen järjestämistä ja uintituntien määrää luokittain ennen koronapandemiaa, koronarajoitusten aikana sekä keväällä 2022 (Liite 3). Lisäksi kyselyllä selvitettiin mahdollisia syitä koulu-uintien puuttumiselle. Vastauksia rehtorin kyselyyn saatiin yhteensä 68 kappaletta. Vastajista 37 prosenttia (n = 25) toimi rehtorina Etelä-Suomen AVI:n alueella, 25 prosenttia (n = 17) Lounais-Suomen alueella, 10 prosenttia (n = 7) Pohjois-Suomen alueella, 10 prosenttia (n = 7) Itä-Suomen alueelta ja 7 prosenttia (n = 5) Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueelta. Lapin alueelta ei saatu yhtään vastausta rehtorin kyselyyn (Kuvio 34). Rehtoreiden vastaukset eivät jakautuneet alueittain koko Suomen edustavuuden mukaisesti, joten tulokset kuvaavat tilannetta vain tutkimukseen osallistuneiden rehtoreiden kouluissa.



KUVIO 34. Rehtoreiden vastausten jakautuminen AVI -alueittain (n = 68).

2 UINNINOPETUS KOULUISSA

Ennen koronapandemian alkua kouluista reilut 90 prosenttia (n = 62) järjesti uinninopetusta **ensimmäisen vuosiluokan oppilaille**. Koronarajoitusten aikana, eli maaliskuun 2020 ja toukokuun 2021 välisenä aikana ainoastaan hieman yli puolet kouluista (n = 36, 53 %) oli pystynyt järjestämään uinninopetusta ensimmäisen luokan oppilaille. Keväällä 2022 tilanne oli kohentunut hieman, sillä kouluista 75 prosenttia (n = 51) järjesti opetusta ensimmäisen luokan oppilaille.

Kyselyyn vastanneista kouluista 90 prosenttia (n = 61) oli järjestänyt uinninopetusta **toisen vuosiluokan oppilaille** ennen koronapandemiaa. Koronarajoitusten aikana toisen luokan oppilaille uinninopetusta oli järjestetty 54 prosentissa (n = 37) kyselyyn vastanneista kouluista. Keväällä 2022 uimaopetusta tarjoavien koulujen määrä oli noussut 77 prosenttiin (n = 52).

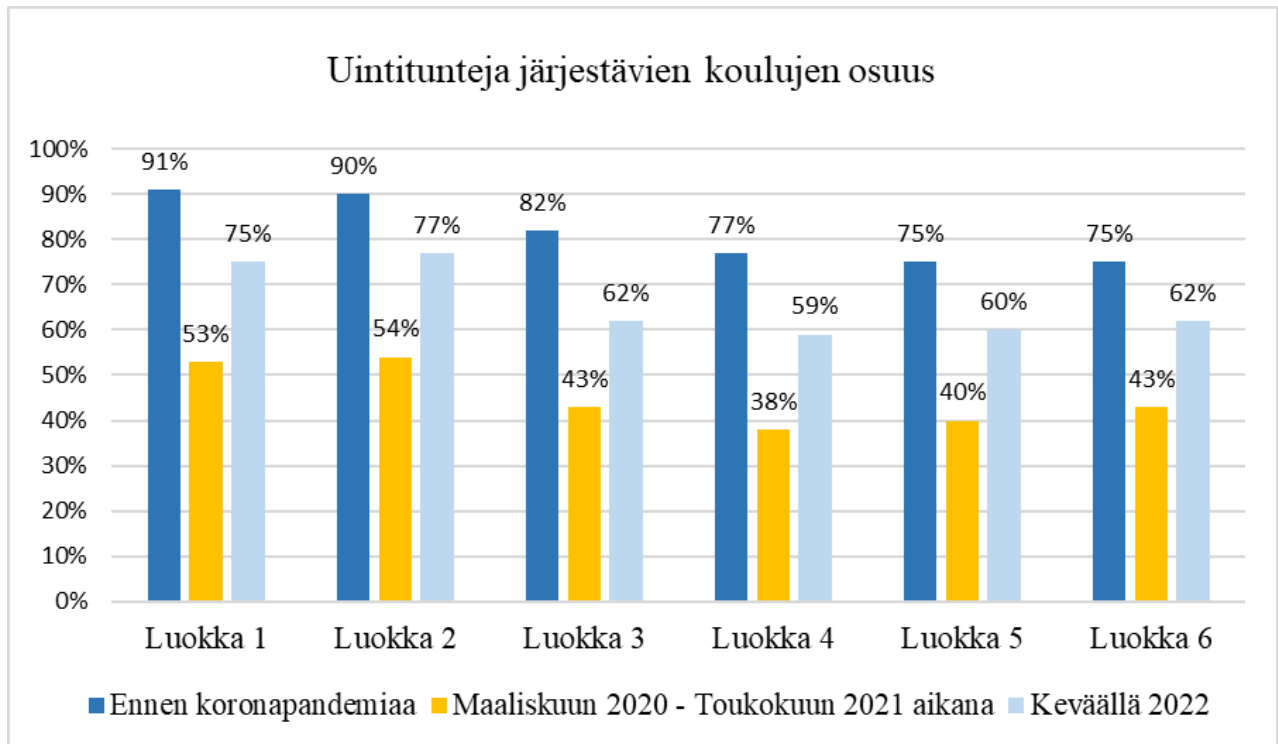
Kolmannen vuosiluokan oppilaille uinninopetusta oli järjestetty ennen koronapandemian alkua 82 prosentissa (n = 56) kyselyyn vastanneista kouluista. Koronarajoitusten aikana opetusta pystyi järjestämään 43 prosenttia kouluista (n = 29). Keväällä 2022 rehtoreista 62 prosenttia (n = 42) ilmoitti koulunsa järjestäneen uinninopetusta kolmasluokkalaisille.

Kyselyyn vastanneista kouluista 77 prosenttia (n = 52) oli järjestänyt **uinninopetusta neljännen vuosiluokan oppilaille** ennen koronapandemian alkua. Koronarajoitusten aikana määrä puolittui, eli ainoastaan 38 prosenttia (n = 26) kouluista järjesti neljäsluokkalaisille uimaopetusta maaliskuun 2020 ja toukokuun 2021 välisenä aikana. Keväällä 2022 tilanne oli parantunut, mutta ei palautunut takaisin koronarajoituksia edeltävälle tasolle, sillä kouluista 59 prosenttia (n = 40) oli järjestänyt uimaopetusta kevään 2022 aikana.

Kouluista 74 prosenttia (n = 50) oli järjestänyt uinninopetusta **viidennen vuosiluokan oppilaille** ennen koronapandemiaa. Koronarajoitusten aikana lukema putosi 40 prosenttiin (n = 27). Keväällä 2022 viidesluokkalaisten uimaopetusta järjesti 60 prosenttia kyselyyn vastanneista kouluista.

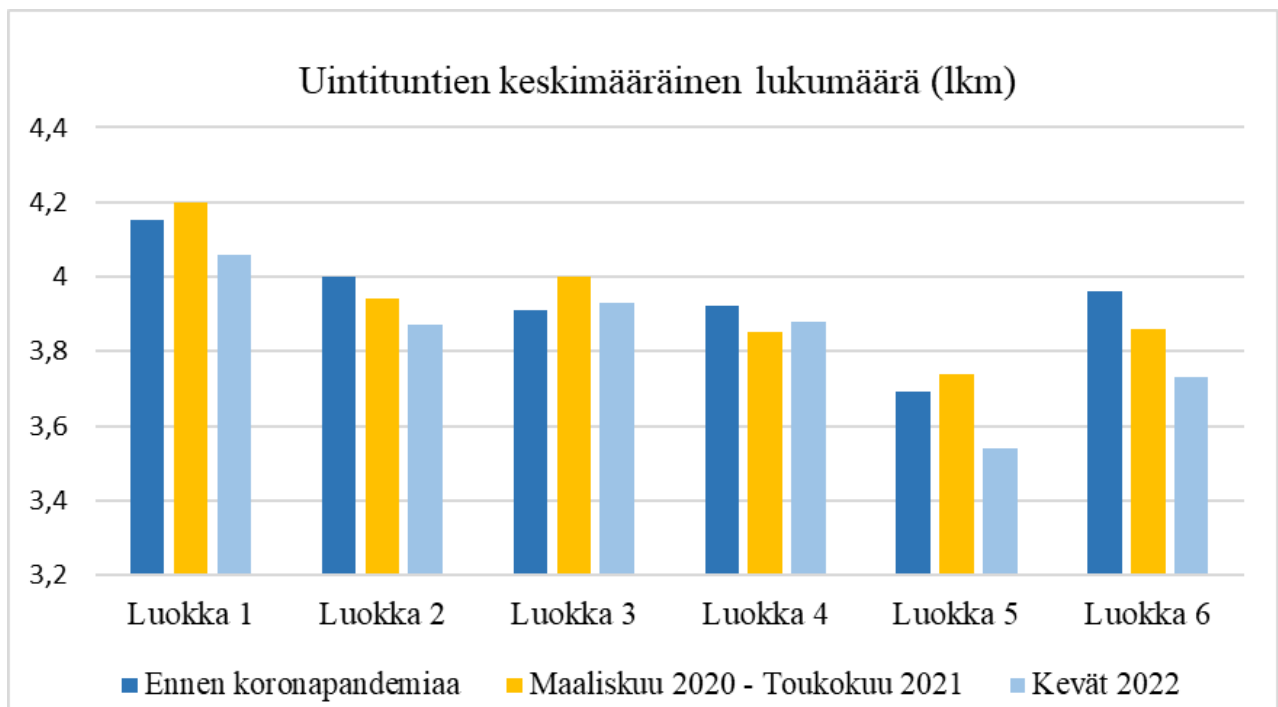
Kouluista 75 prosenttia (n = 51) oli järjestänyt uinninopetusta **kuudennen vuosiluokan oppilaille** ennen koronapandemian alkua. Koronarajoitusten aikana koulujen osuus putosi 40 prosenttiin (n = 27). Keväällä 2022 uinninopetusta kuudesluokkalaisille järjesti 62 prosenttia (n = 42) kyselyyn vastanneista kouluista. Kuviossa 35 esitetään uintitunteja järjestävien koulujen osuus luokka-asteittain ennen koronapandemian alkua, koronarajoitusten aikana (maaliskuu 2020 – toukokuu 2021) ja keväällä 2022.



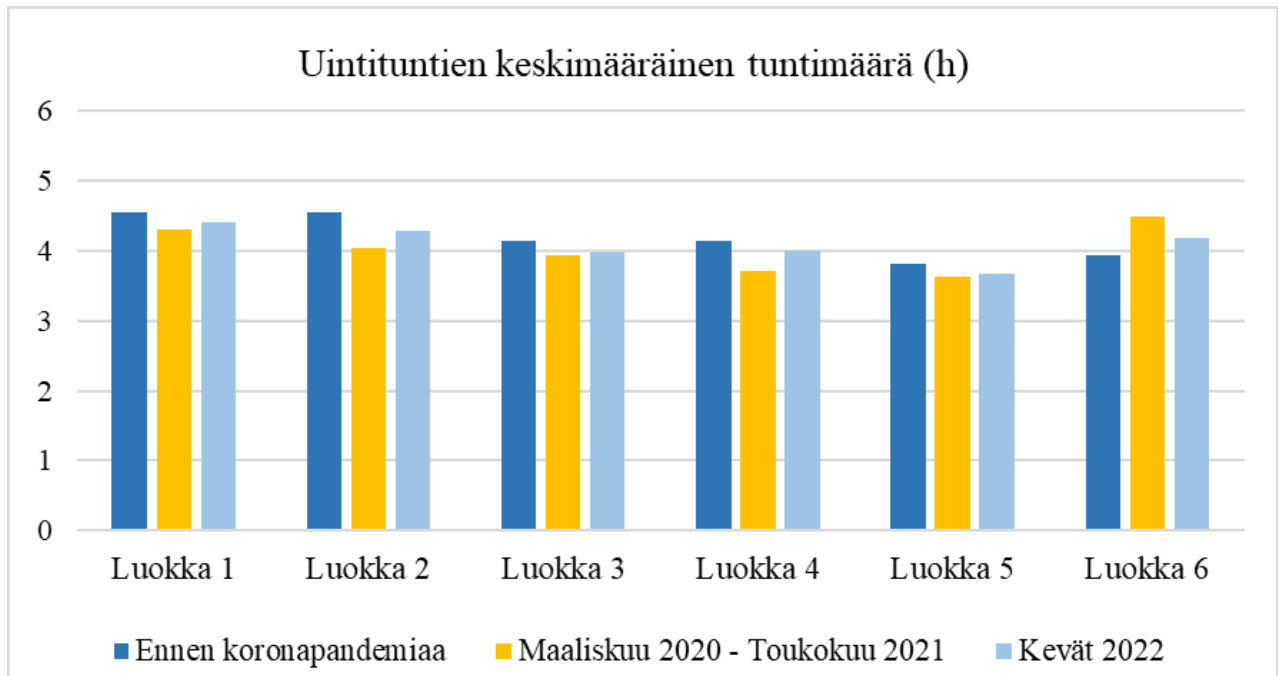


KUVIO 35. Uinninopetusta järjestävien koulujen osuus ennen koronapandemiaa, koronarajoitusten aikana ja keväällä 2022 (n = 68).

Uinninopetusta ei järjestetty lainkaan osassa kouluja. Syiksi uinninopetuksen puuttumiseen rehtorit kertoivat muun muassa uimahallin puuttumisen paikkakunnalta sekä pitkät kuljetusmatkat. Uintituntien järjestämisen lisäksi tutkimuksessa selvitettiin koulujen järjestämien uintituntien luku- ja tuntimäärää ennen koronapandemiaa, koronarajoitusten aikana ja keväällä 2022 (Kuvio 36 ja 37).



KUVIO 36. Uintituntien keskimääräinen lukumäärä luokittain jaoteltuna (n = 68).

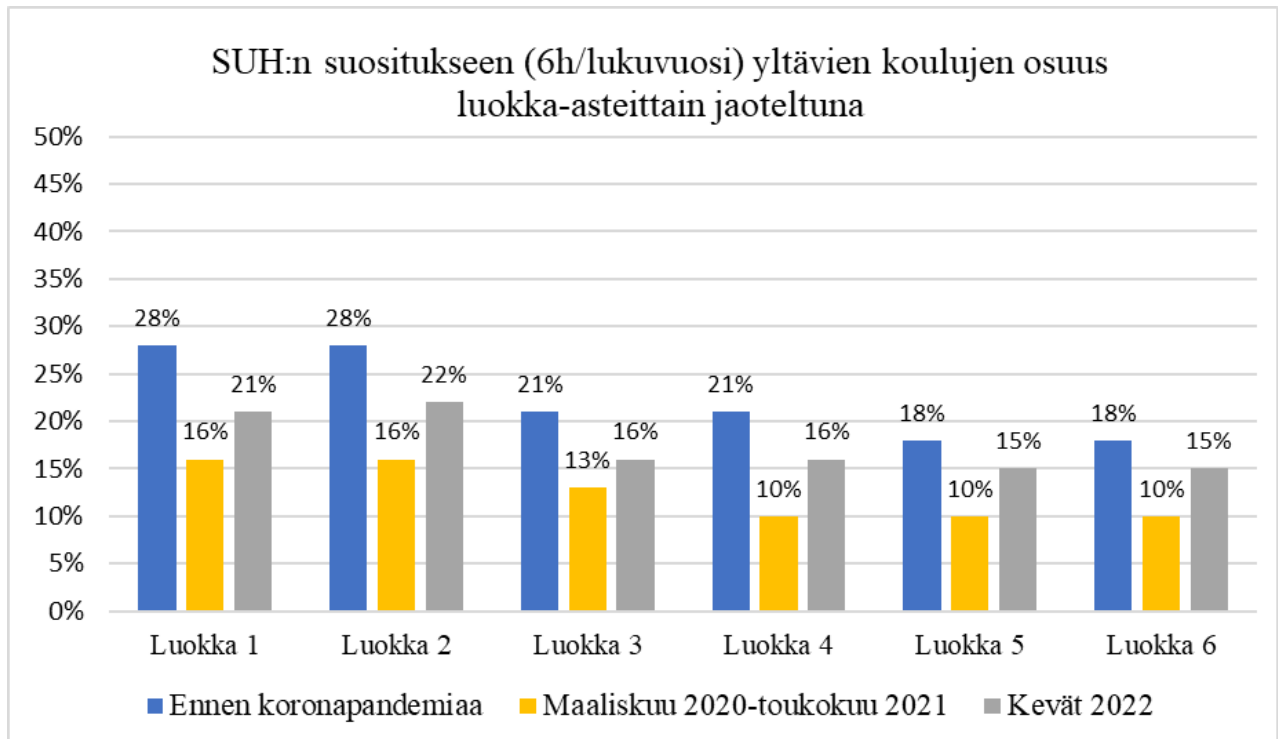


KUVIO 37. Uintituntien keskimääräinen tuntimäärä lukuvuoden aikana luokittain jaoteltuna (n = 68).

Ennen koronapandemiaa koulut järjestivät uintitunteja keskimäärin noin neljä kertaa lukuvuoden aikana jokaiselle luokka-asteelle, vaihteluvälin ollessa 1 – 12 käyntikertaa lukuvuoden aikana. Käyntimäärät olivat hieman suuremmat 1. – 4.lk kohdalla (mediaani 4 kertaa lukuvuodessa), kuin luokkien 5 – 6 kohdalla (mediaani 3 kertaa lukuvuodessa). Opetustuntien määrä vaihteli myös luokittain 1 – 12 tunnin välillä, keskiarvon ollessa noin 4,5 tuntia alemmilla luokka-asteilla ja vajaa 4 tuntia ylemmillä luokka-asteilla.

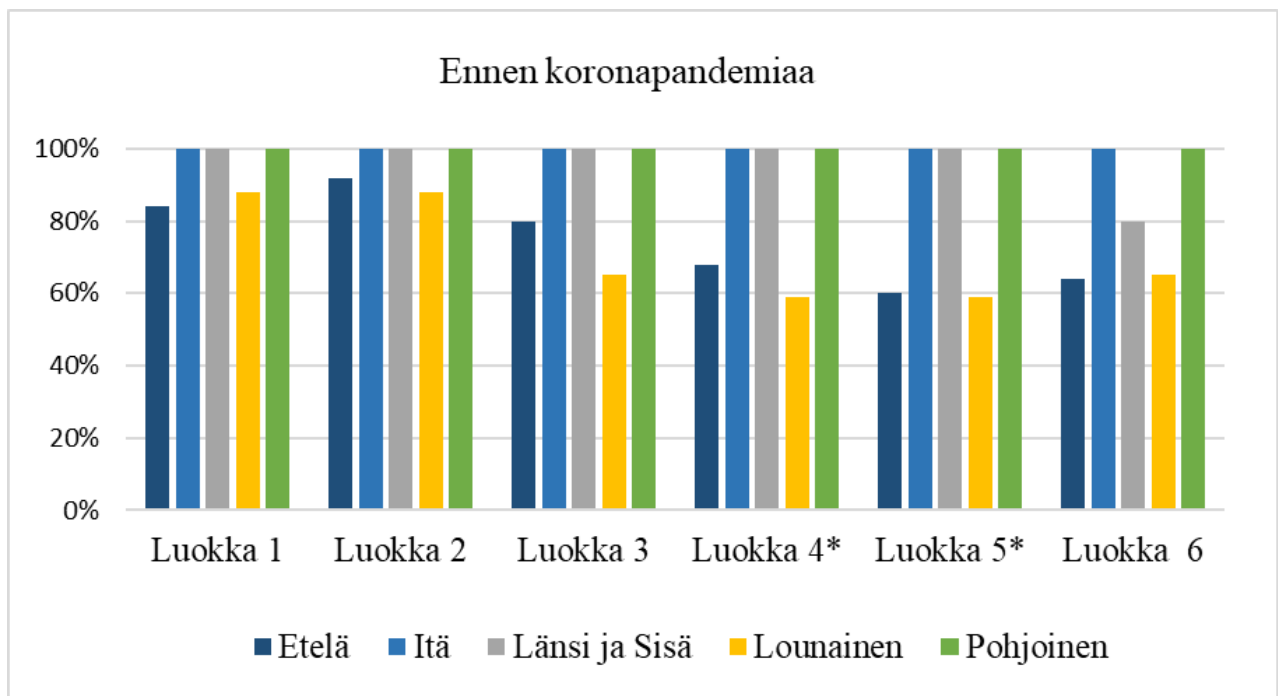
Ennen koronapandemiaa SUH:n suosittelemaan kuuden tunnin uintimäärään ylsi vain pieni osa kouluista (Kuvio 38). Parhaiten suositusmäärä saavutettiin ensimmäisen ja toisen vuosiluokan uintituntien määrässä, sillä rehtorien vastausten perusteella kouluista 28 prosenttia järjesti vähintään 6 tuntia uinninopetusta ensimmäisen ja toisen luokan oppilaille. Heikoiten suositukseen ylsivät viidennen ja kuudennen luokan oppilaat, sillä kouluista vain noin 18 prosenttia järjesti vähintään 6 tuntia uinninopetusta viidennen ja kuudennen luokan oppilaille. Pandemia vähensi suositukseen yltevien luokkien osuutta entisestään, eikä koronaa edeltävää tasoa ollut saavutettu vielä kevään 2022 aikana.





KUVIO 38. SUH:n suositusten mukaisiin uintimääriin yltävien koulujen lukumäärä luokka-asteittain jaoteltuna (n = 68).

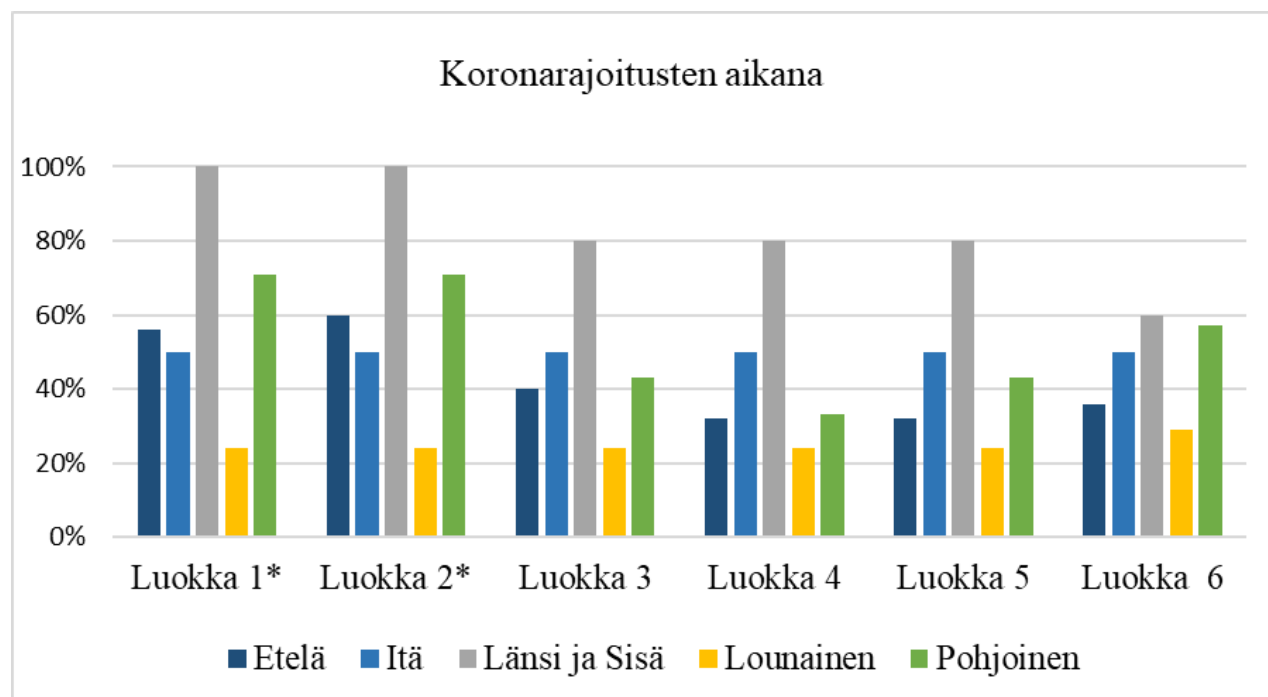
AVI- alueittain tarkasteltuna tilastollisesti merkitsevää eroa esiintyi siten, että ennen koronapandemiaa Etelä- ja Lounais-Suomen osuus uinninopetusta järjestävistä kouluista oli muita alueita alhaisempi erityisesti neljännen ja viidennen luokan uinninopetuksen osalta (Kuvio 39). Kyselyyn vastanneet Itä- ja Pohjois-Suomen koulut olivat järjestäneet uintitunteja jokaiselle luokka-asteelle ennen koronapandemiaa.



* tilastollisesti melkein merkitsevä, $p < 0.05$

KUVIO 39. Uintitunteja järjestävien koulujen osuus ennen koronapandemiaa luokittain ja AVI -alueittain jaoteltuna (n = 68).

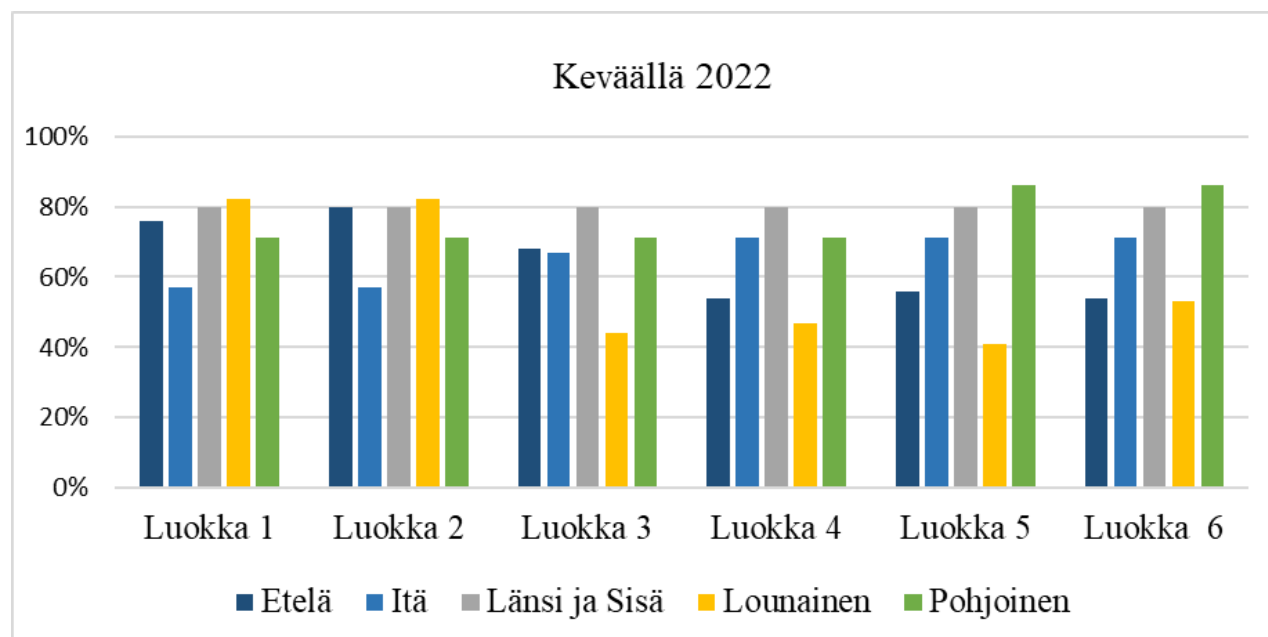
Koronapandemian aikana alueellista eroa esiintyi alempien luokkien, eli ensimmäisen ja toisen luokan uinninopetuksessa siten, että Lounais-Suomessa uintitunteja järjestettiin muita alueita harvemmin, kun taas Länsi- ja Sisä-Suomessa kaikki koulut ilmoittivat, että uimaopetusta oli järjestetty alaluokille myös pandemian aikana (Kuvio 40).



* tilastollisesti melkein merkitsevä, $p < 0.05$

KUVIO 40. Uintitunteja järjestävien koulujen osuus koronarajoitusten aikana luokittain ja AVI -alueittain jaoteltuna (n = 68),

Keväällä 2022 uintitunteja järjestävien koulujen osuudessa ei esiintynyt alueellisesti merkitseviä eroja (Kuvio 41). Lounais-Suomessa luokille 3 – 6 uintitunteja järjestävien koulujen osuus oli kuitenkin jonkin verran alhaisempi muiden alueiden kouluihin verrattuna.



KUVIO 41. Uintitunteja järjestävien koulujen osuus keväällä 2022 luokittain ja AVI -alueittain jaoteltuna (n = 68).

Tulokset osoittavat, että koronarajoitukset vähensivät selkeästi uinninopetusta järjestävien koulujen määrää. Kouluissa järjestetään uinninopetusta eniten osana ensimmäisen ja toisen vuosiluokkien opetusta. Korona kuitenkin laski alkuopetuksessakin järjestelyt 90 prosentista noin puoleen kouluista. Uintituntien määrän laskua kouluissa on pyritty kompensoimaan uintituntien kestoja pidentämällä, sillä uinninopetuksen kokonaistuntimäärässä muutos ei ole yhtä suuri.

Huolestuttavinta tuloksissa on se, että koronarajoitusten hellittäessä, ei uinninopetusta järjestävien koulujen määrä, eikä uintia järjestävien koulujen uintikertojen määrä palannut ennen koronaa olevalle tasolle. Tämä näkyy kaikkien luokkatasojen uinninopetuksen järjestelyissä. Lisäksi Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton kuuden tunnin jokaiselle vuosiluokkatasolle suositeltu vuosittainen uinninopetuksen määrä ei keskimääräisesti täyttynyt yhdelläkään luokkatasolla.

Uinti on parhaimmillaan erinomainen liikuntamuoto niin aloittelijalle kuin aktiiviliikkujallekin.



AVI-alueittainen tarkastelu osoittaa, että ennen koronaa Etelä- ja Lounais-Suomen alueilla kaikissa kouluissa ei uinninopetusta järjestetty. Yllättävää on, että vaikka Opetussuunnitelman perusteissa uinti- ja vesipelastustaidot on kirjattu tavoitteisiin läpi koko perusopetuksen ja kuudennella luokalla uimataito on selkeä arvioinnin kohde, enää vain Pohjois- ja Itä- Suomessa kaikki tutkimukseen osallistuneet koulut järjestivät uinninopetusta.

Koronarajoitusten aikana Länsi- ja Sisä-Suomen kouluissa koronarajoitukset vaikuttivat uimaopetuksen järjestämiseen vähiten. Sen sijaan muilla AVI-alueilla rajoitukset vaikeuttivat järjestelyjä huomattavasti. Ratkaisuna kouluissa on rajoitusten aikana pyritty käyttämään uimaopetuksen kohdentamista tietyille luokille, erityisesti ensimmäiselle ja toiselle luokalle.

IV ESIKOULULAISTEN UIMATAITO

1 JOHDANTO

Kuudennen luokan oppilaiden vastauksista käy ilmi, että ennen koulun aloitusta olevilla vapaa-ajan uintikokemuksilla on suuri merkitys heidän uimataidoilleen. Sen vuoksi tässä tutkimuksessa haluttiin ensimmäistä kertaa ulottaa uimataidon arviointi 6-vuotiaisiin esikoululaisiin. Uimataidon oppimista edistävät lapsen taidot mennä veteen, kastautua, kellua, liukua ja sukeltaa vedessä. Näitä taitoja kutsutaan vesitaidoiksi. Vesitaidot mahdollistavat alkeisuimataidon (10 m yhdellä uintitavalla) saavuttamisen.

2 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

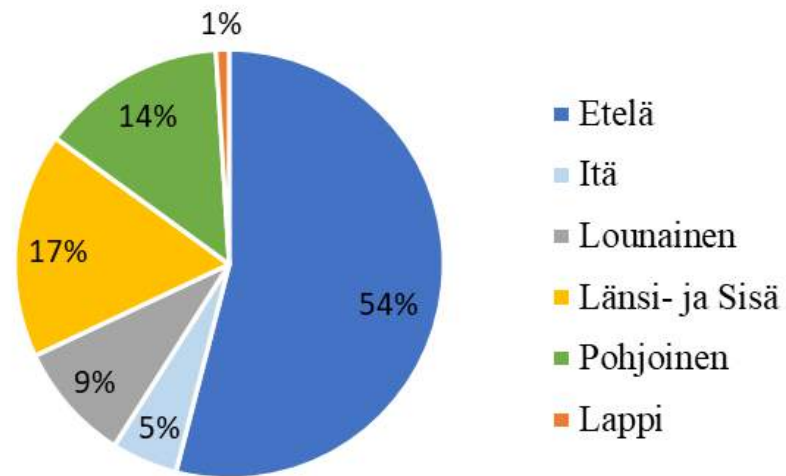
Huoltajille välitettiin tietoa tutkimuksesta sekä kyselylinkit kuntien esiopetusvastaavien tai esiopetusyksiköiden johtajien lähettämän Wilma-viestin kautta kevään 2022 aikana (Liite 4). Tutkimukseen valittiin samat kunnat, kuin kuudesluokkalaisten uimataitotutkimukseen. Koska kysely välitettiin huoltajille välikäden kautta, ei ole tiedossa, mistä kunnista ja kuinka monelle huoltajalle kysely lopulta välitettiin. Näistä syistä johtuen otosta ei voida pitää valtakunnallisesti edustavana, mutta se antaa kiinnostavan alkukatsauksen esikouluikäisten lasten vesitaitoihin. Tutkimus rajattiin kuusivuotiaisiin esikoululaisiin, joten kyselyn ulkopuolelle jätettiin kaksivuotiseen esiopetukseen osallistuvat, kyselyhetkellä viisivuotiaat lapset. Kyselyyn vastaaminen tapahtui sähköisen kyselyn avulla esioppilaiden kotona. Esioppilaan kyselyssä oppilaat vastasivat huoltajan avustuksella lyhyeen, kuvien avulla toteutettuun sähköiseen kyselyyn, joka oli tätä tarkoitusta varten muokattu versio kansainvälisestä lasten vesitaitomittarista.¹³ Esikoululaisia pyydettiin kuvien avulla arvioimaan omia vesitaitojaan, kuten veteen menoa, kastautumista, kellumista, liukumista ja sukeltamista (Liite 5). Lisäksi heiltä kysyttiin, missä he yleensä kävivät uimassa ja olivatko he osallistuneet uimakouluun. Huoltajat arvioivat omassa kyselyssään lastensa vesitaitoja samojen kuvien avulla, joita käytettiin esikoululaisten omassa kyselyssä. Lisäksi heiltä selvitettiin perheen uintikokemuksia, koettuja uinnin esteitä, lapsen suhtautumista veteen sekä koronarajoitusten vaikutuksia lapsen uintimahdollisuuksiin (Liite 6).



3 ESIKOULULAISTEN KOKEMUS OMASTA UIMATAIDOSTA

Tutkimukseen saatiin kyselyajan päättymiseen mennessä vastaukset 222 kuusivuotiaalta esikoululaiselta. Vastaajista 54 prosenttia asui Etelä-Suomessa, 17 prosenttia Länsi- ja Sisä-Suomessa, 14 prosenttia Pohjois-Suomessa, 9 prosenttia Lounais-Suomessa ja 5 prosenttia Itä-Suomessa. Lisäksi Lapin alueelta saatiin yksi vastaus. (Kuvio 42). Esikoululaisilta saadut vastausmäärät poikkeavat satunnaistamisen perusteena olevista prosenttiosuuksista, minkä vuoksi nämä tulokset edustavat vain kyselyyn osallistunutta vastaajajoukkoa.

Esikoululaisten vastausten jakautuminen AVI-alueittain

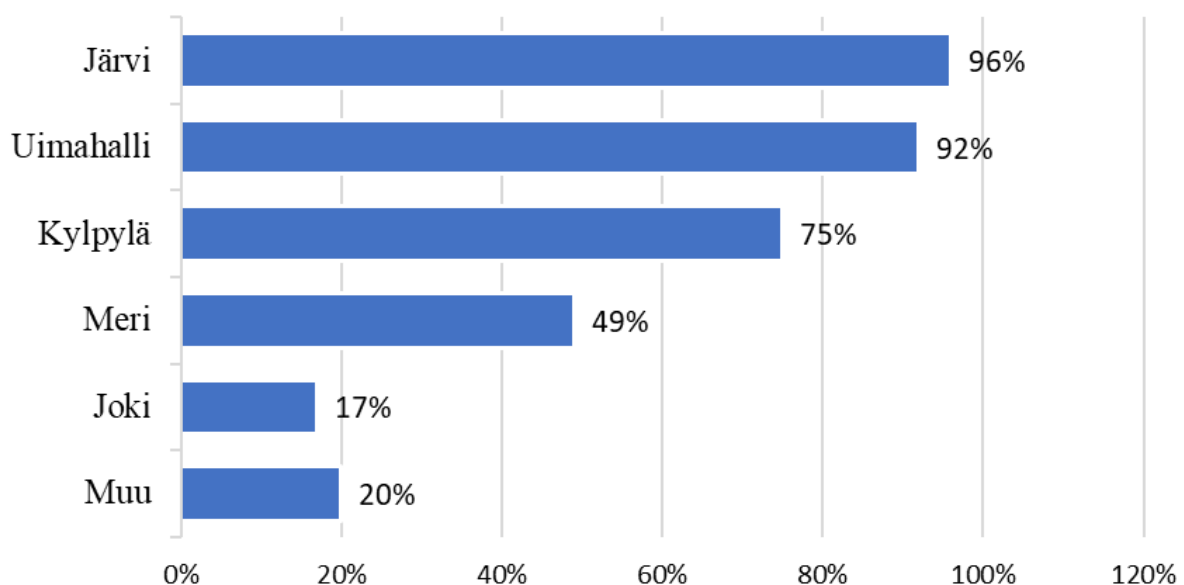


KUVIO 42. Kyselyn vastausjakauma esikoululaisten asuinalueen (AVI) mukaan jaoteltuna (n = 222).

3.1 Esikoululaisten uintiharrastuneisuus

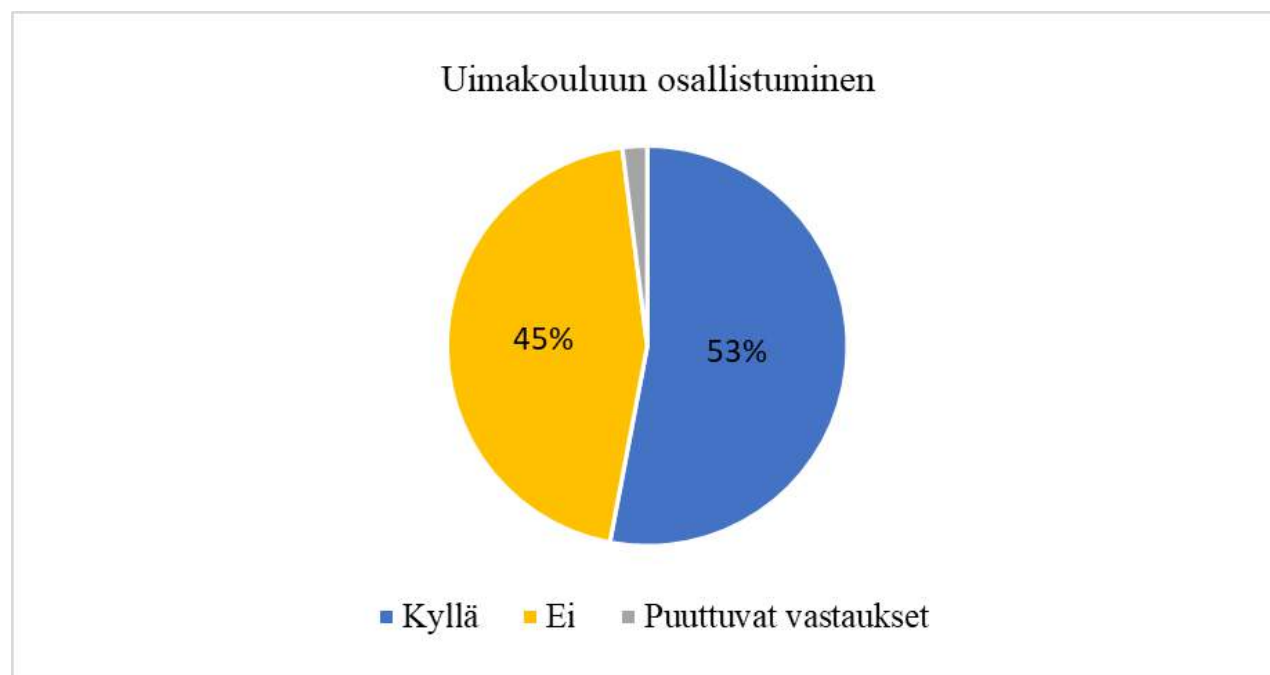
Tutkimukseen osallistuneista esikoululaisista lähes kaikki (98 %) olivat käyneet uimassa. Ainoastaan neljä esikoululaista ilmoitti, ettei ollut käynyt uimassa. Kaikki heistä kuitenkin ilmaisivat haluavansa käydä uimassa. Esikoululaiset, jotka olivat käyneet uimassa, olivat useimmiten uineet järvessä (96 % vastaajista), uimahallissa (92 % vastaajista) tai kylpylässä (75 % vastaajista) (Kuvio 43). Lisäksi puolet esikoululaisista oli uinut meressä ja lähes viidesosa (17 %) joessa. Avoimissa vastauksissa esikoululaiset nostivat esille lisäksi hotellien ja sukulaisten uima-altaat, kylpytynnyrit ja ammeet, sekä porealtaat ja lammet paikkoina, joissa olivat käyneet uimassa.

Esikoululaisten uintipaikat

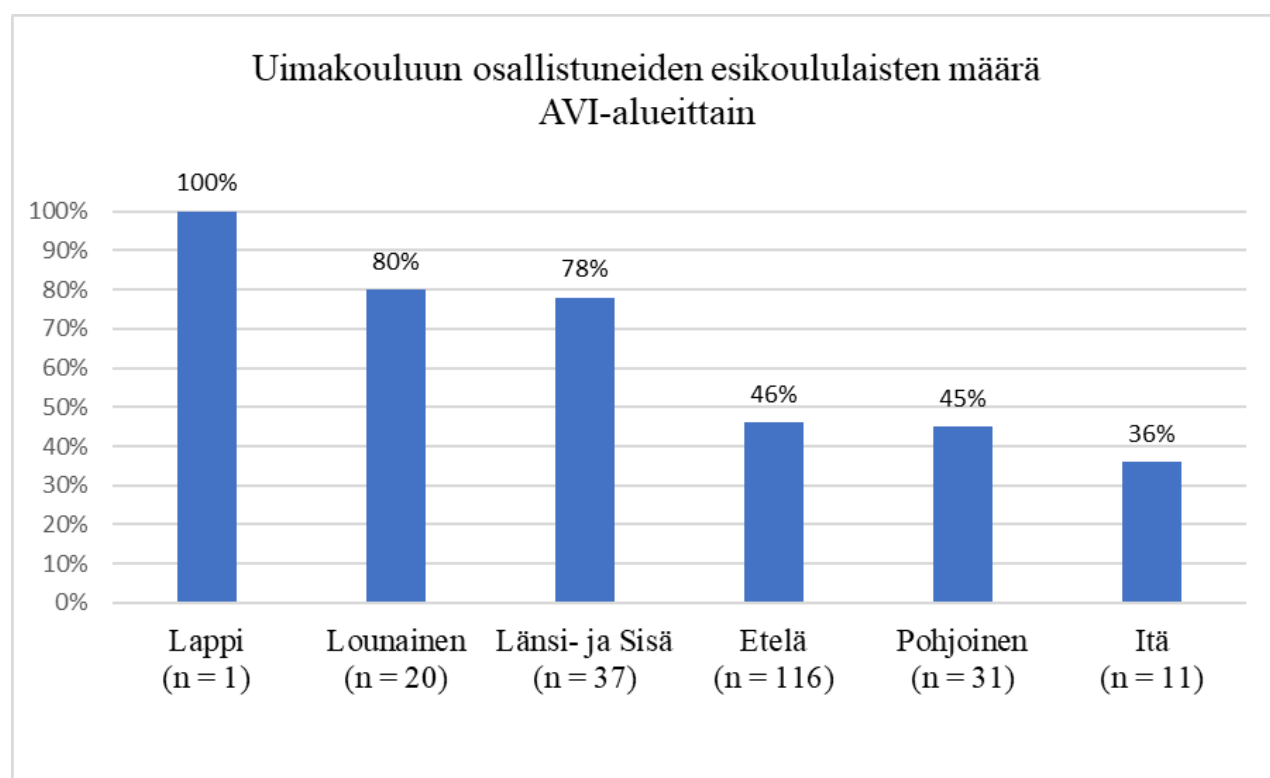


KUVIO 43. Paikat, joissa esikoululaiset olivat käyneet uimassa (% vastaajista) (n = 217).

Esikoululaisista hieman yli puolet (53 %) oli osallistunut uimakouluun (Kuvio 44). Osallistuminen erosi tilastollisesti merkitsevästi toisistaan ($p < .001$) lasten asuinpaikan mukaan. Lapissa, Lounais-Suomessa sekä Länsi- ja Sisä-Suomessa esikoululaiset olivat osallistuneet uimakouluun muita alueita useammin (Kuvio 45). Lapin osalta tulee kuitenkin huomioida, että vastauksia saatiin ainoastaan yksi, joten tulos ei ole vertailukelpoinen muiden alueiden kanssa.



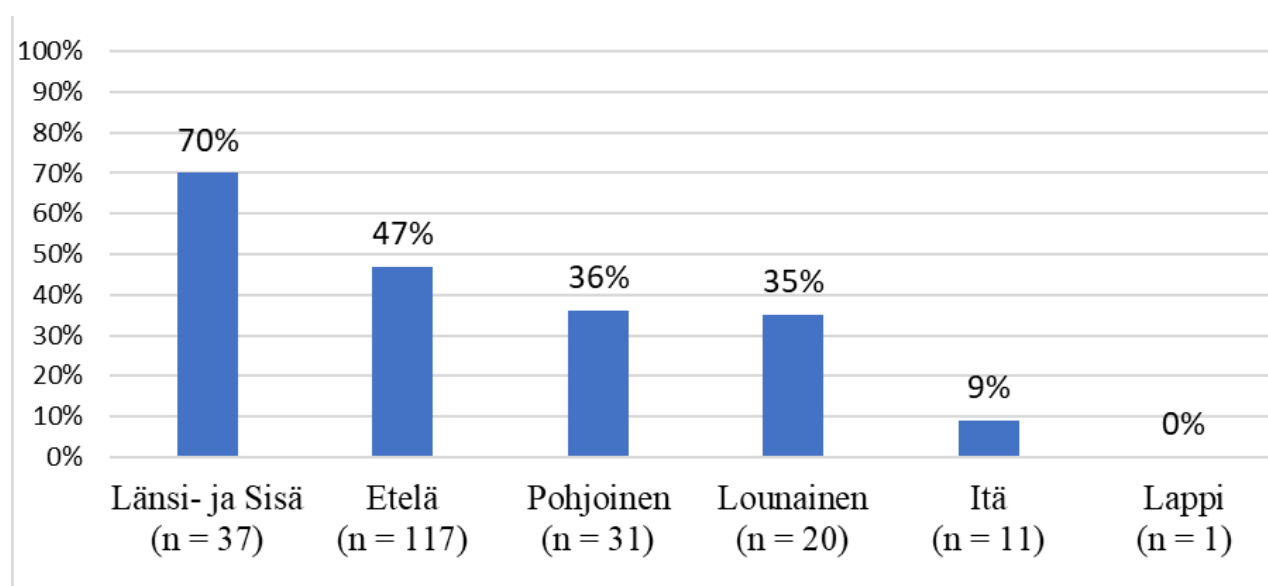
KUVIO 44. Osuus esikoululaisista, jotka ovat osallistuneet uimakouluun ($n = 222$).



KUVIO 45. Uimakouluun osallistuneiden esikoululaisten määrä AVI-alueittain ($n = 216$).

Esikoululaisista 45 prosenttia oli käynyt uimassa esikoulussa. Myös tämän kysymyksen osalta esiintyi tilastollisesti merkitsevää eroavuutta ($p = .003$) siten, että Länsi- ja Sisä-Suomessa esikoululaiset olivat käyneet muita alueita useammin uimassa esikoulusta. Alhaisin osuus oli Lapin yhtä vastausta lukuun ottamatta Itä-Suomessa, jossa ainoastaan 9 prosenttia esikoululaisista oli osallistunut esikoulun järjestämään uinninopetukseen (Kuvio 46).

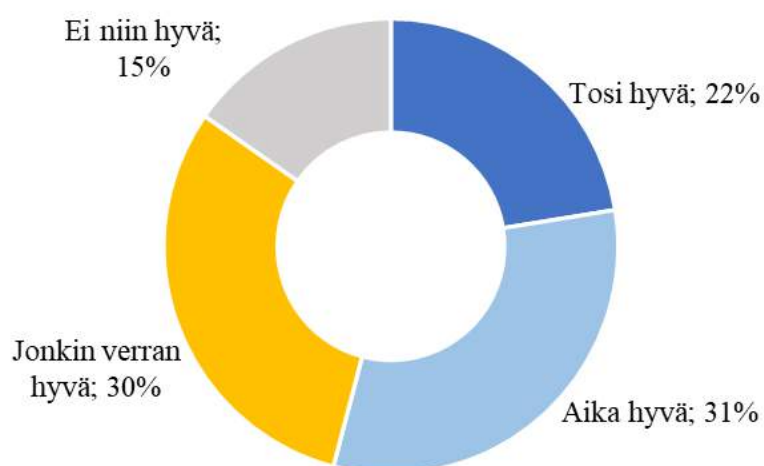
Osuus esikoululaisista, jotka ovat käyneet uimassa esikoulussa AVI- alueittain jaoteltuna



KUVIO 46. Osuus esikoululaisista, jotka ovat käyneet uimassa esikoulussa AVI- alueittain jaoteltuna ($n = 217$).

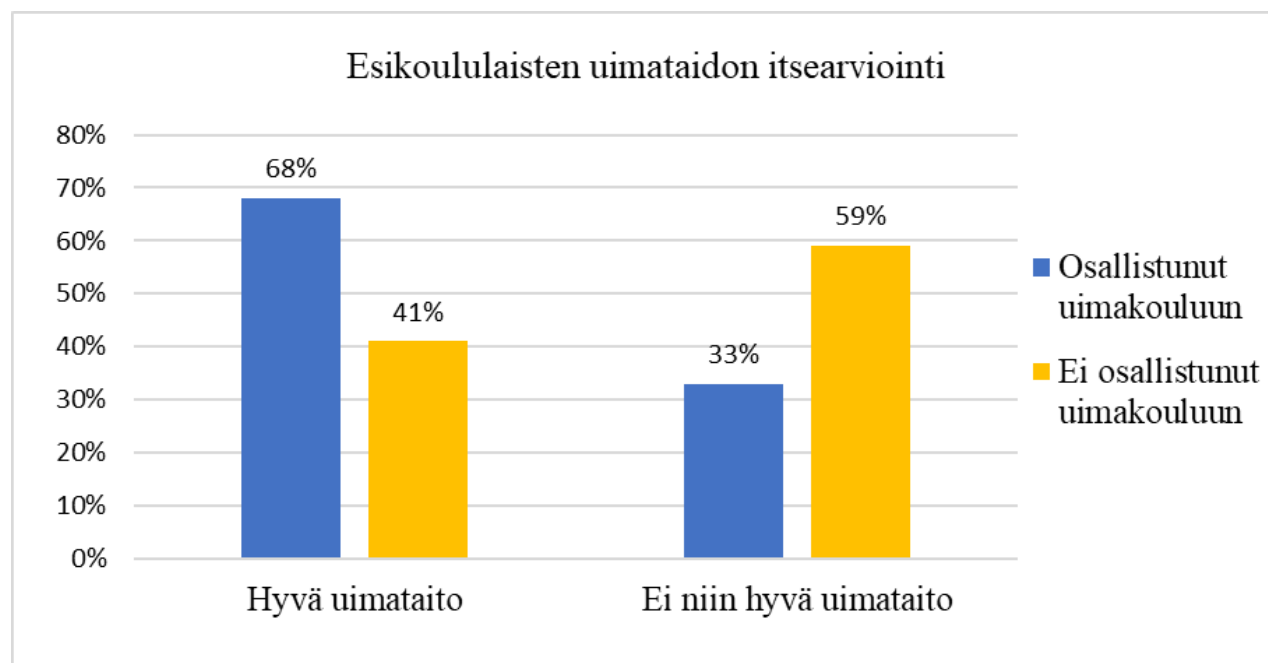
Esikoululaisista 55 prosenttia arvioi olevansa hyvä uimaan siten, ettei tarvinnut kellukkeita. Vastaajista 45 prosenttia käytti kellukkeita apunaan uimisessa. Esikoululaisilta, jotka arvioivat uimataitonsa hyväksi tiedusteltiin, olivatko he omasta mielestään tosi hyviä vai aika hyviä uimareita. Kaikista vastaajista 22 prosenttia arvioi olevansa tosi hyviä ja 31 prosenttia aika hyviä. Esikoululaisilta, jotka tarvitsivat kellukkeita apuvälineenä uimisessa, tiedusteltiin, arvioivatko he olevansa jonkin verran hyviä uimareita vai ei niin hyviä uimareita. Kaikista vastaajista 30 prosenttia arvioi olevansa jonkin verran hyviä ja 15 prosenttia ei niin hyviä (Kuvio 47).

Esikoululaisten itsearvioima uimataito

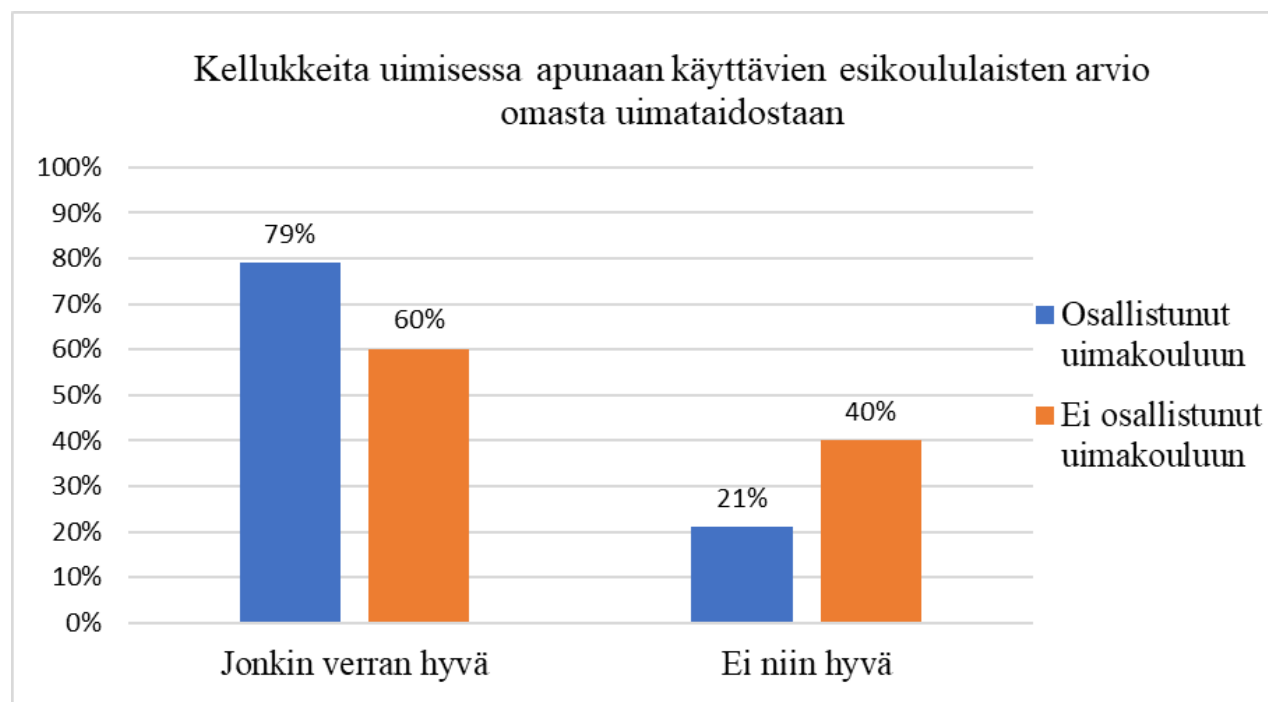


KUVIO 47. Esikoululaisten itsearvioima uimataito ($n = 222$).

Uimataidon arviot eivät eronneet toisistaan asuinalueittain tarkasteltuna, mutta esikoululaiset, jotka olivat osallistuneet uimakouluun arvioivat uimataitonsa paremmaksi, kuin esikoululaiset, jotka eivät olleet osallistuneet uimakouluun ($p < .001$) (Kuvio 48). Tilastollisesti melkein merkitsevää ($p = .049$) eroa esiintyi lisäksi kelluketta uimisessa apunaan tarvitsevien esikoululaisten kesken. Esikoululaiset, jotka käyttivät kellukkeita apunaan uimisessa, mutta olivat osallistuneet uimakouluun, arvioivat uimataitonsa paremmaksi kuin esikoululaiset, jotka käyttivät uidessaan apuna kellukkeita, eivätkä olleet koskaan osallistuneet uimakouluun (Kuvio 49).



KUVIO 48. Uimakouluun osallistumisen vaikutus esikoululaisten itsearvioimaan uimataitoon ($n = 214$).



KUVIO 49. Uimakouluun osallistumisen vaikutus kellukkeita uimisessa apunaan käyttävien oppilaiden itsearvioimaan uimataitoon ($n = 95$).

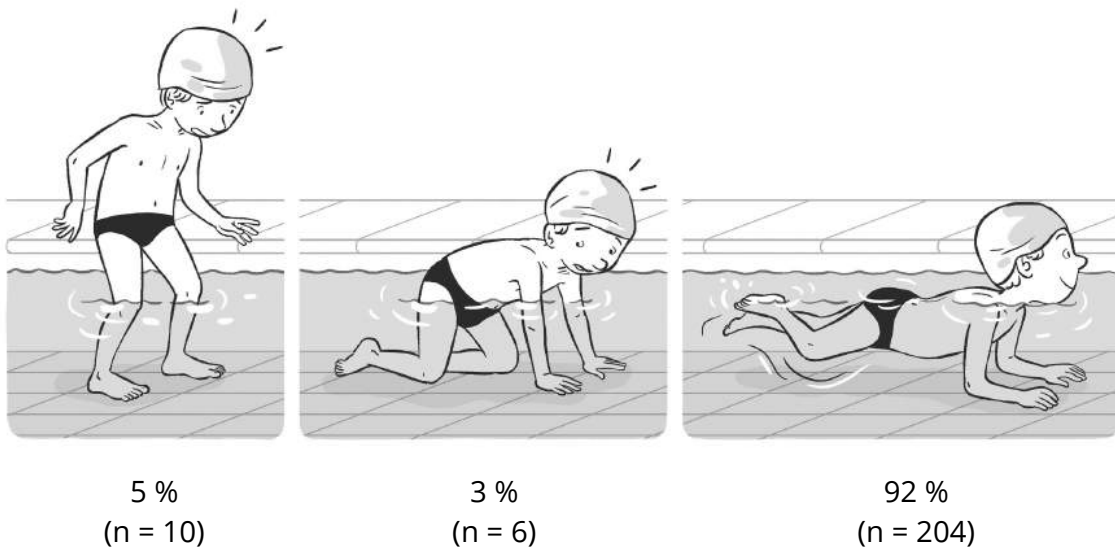
Esikoululaisten vastaukset osoittavat mielenkiintoisesti, kuinka suuri merkitys uimakoululla on heidän kokemukselleen omasta uimataidostaan. Uimakoulussa opetellaan uusia asioita ja uusien taitojen oppiminen vahvistaa pätevyyden kokemusta, rohkaisee ja innostaa osallistumaan, harjoittelemaan sekä monipuolistamaan vedessä liikkumisen taitoja. Lisäksi uimaopettajan palaute ja muiden uimakoululaisten reaktiot vahvistavat kokemusta osaamisesta.

3.2 Esikoululaisten itsearvioimat vesitaidot

Uimataidon lisäksi esikoululaisia pyydettiin arvioimaan tarkemmin omia vesitaitojaan, kuten kastautumista, kelluntaa ja selin uimista. Huoltajat näyttivät lapsille kolmen kuvan sarjoja, joista lapsi valitsi kuvan, joka kuvasti parhaiten sitä, miten he toimisivat, mikäli olisivat tekemässä kyseistä vesitaitoihin liittyvää tehtävää.

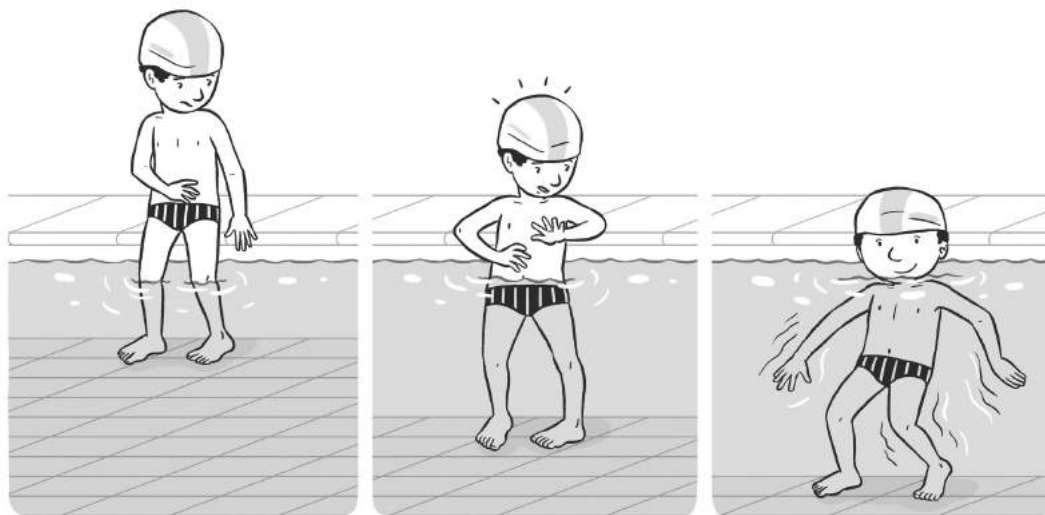
Kastautuminen

Esikoululaisista 92 prosenttia vastasi, että tilanteessa, jossa heidän tulisi kastautua, he kastautuisivat kokonaan veden alle ja liikkuisivat eteenpäin kädet pohjassa. Kolme prosenttia esikoululaisista vastasi, että liikkuisi vedessä kontillaan ja viisi prosenttia arvioi, että kahlaisi ainoastaan polvenkorkeudessa vedessä.



Veden syvyys

Esikoululaisista yli 70 prosenttia vastasi, että kastautuisi vedessä kaulan syvyyteen. Neljäsosa arvioi, että menisi vedessä vatsan syvyyteen ja kaksi prosenttia ainoastaan polven syvyiseen veteen.



Polven syvyys

2 %
(n = 4)

Vatsan syvyys

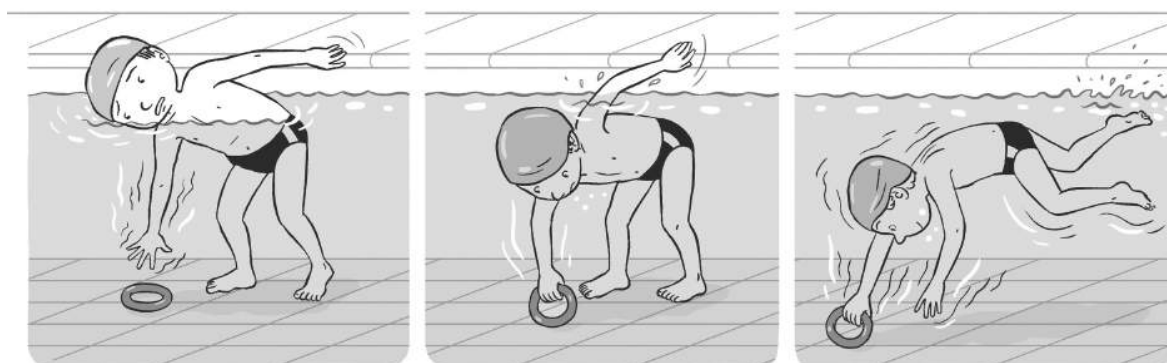
24 %
(n = 53)

Kaulan syvyys

73 %
(n = 163)

Esineen poimiminen altaan pohjasta

Esikoululaisista 62 prosenttia vastasi, että hakiessaan esinettä altaan pohjasta, he useimmiten sukelsivat pohjaan siten, että jalat eivät koskettaneet pohjaa. 14 prosenttia esikoululaisista arvioi poimivansa esineen altaan pohjasta siten, että jalat osuisivat koko ajan pohjaan, vaikka he muuten kastautuisivatkin kokonaan veden alle. Vajaa neljäsosa (23 %) lapsista kertoi kurottautuvansa poimimaan esineen pohjasta siten, että pää ei joudu lainkaan veden alle ja jalat koskettavat koko ajan pohjaan.



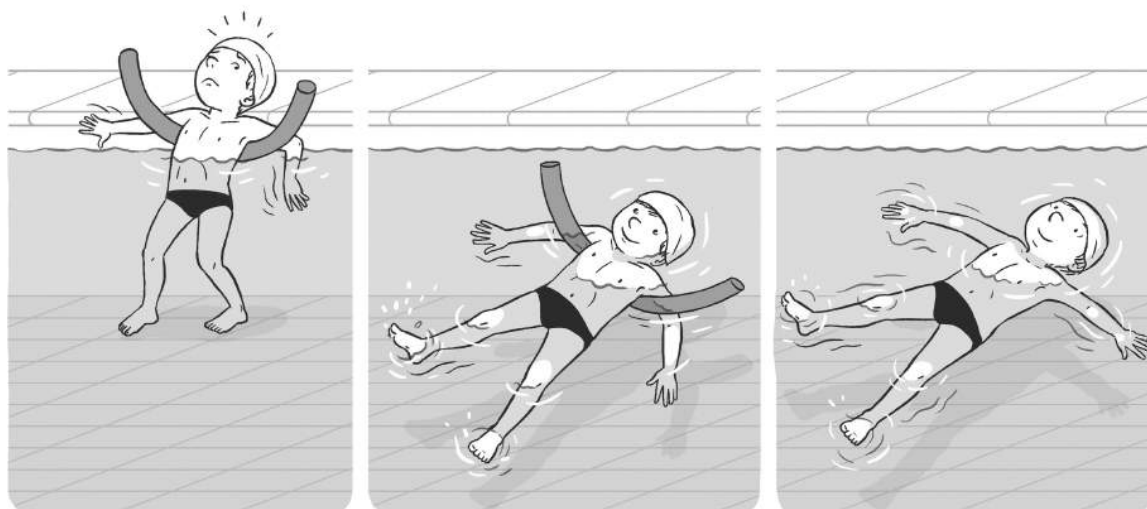
23 %
(n = 51)

14 %
(n = 32)

62 %
(n = 137)

Meritähtikellunta selinmakuulla

Meritähtikellunnassa 44 prosenttia esikoululaisista kertoi pystyvänsä kellumaan selinmakuulla ilman minkäänlaista kelluketta tai apuvälinettä apunaan käyttäen. Lähes yhtä iso osuus (42 %) lapsista kertoi pystyvänsä kellumaan meritähtikellunnassa kellukkeen avulla. Esikoululaisista 13 prosenttia arvioi, ettei pystynyt kellumaan selällään meritähtiasennossa edes kellukkeen kanssa.



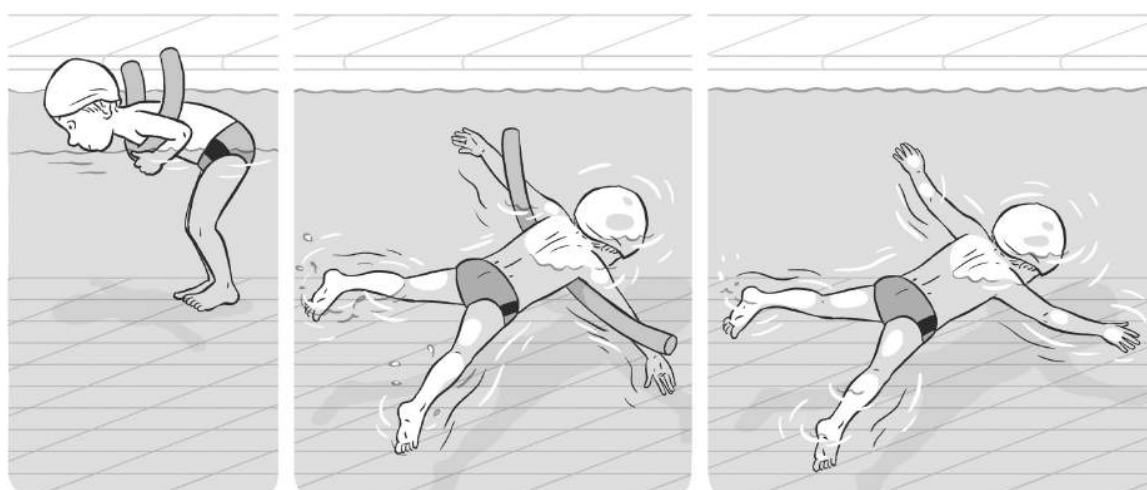
13 %
(n = 28)

42 %
(n = 93)

45 %
(n = 99)

Meritähtikellunta päinmakuulla

Esikoululaisista 43 prosenttia kertoi pystyvänsä kellumaan meritähtiasennossa mahallaan ilman kelluketta. Vastaajista 28 prosenttia pystyi kellumaan mahallaan, kasvot veteen painettuna kelluketta apunaan käyttäen. Lisäksi 28 prosenttia esikoululaisista arvioi, että pystyi ainoastaan kumartumaan kohti veden pintaa kelluketta apunaan käyttäen.



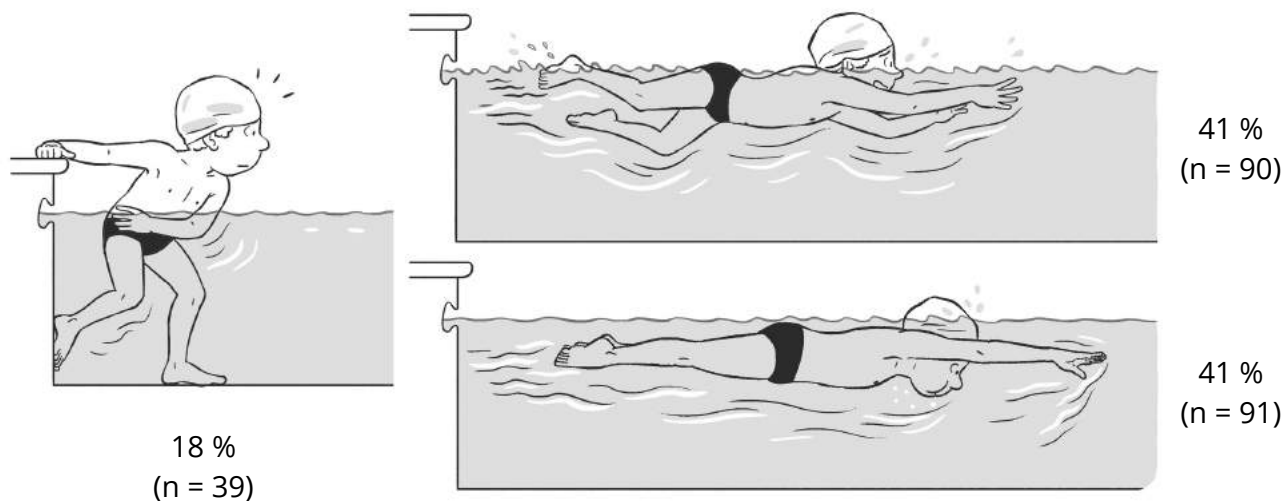
28 %
(n = 63)

28 %
(n = 62)

43 %
(n = 95)

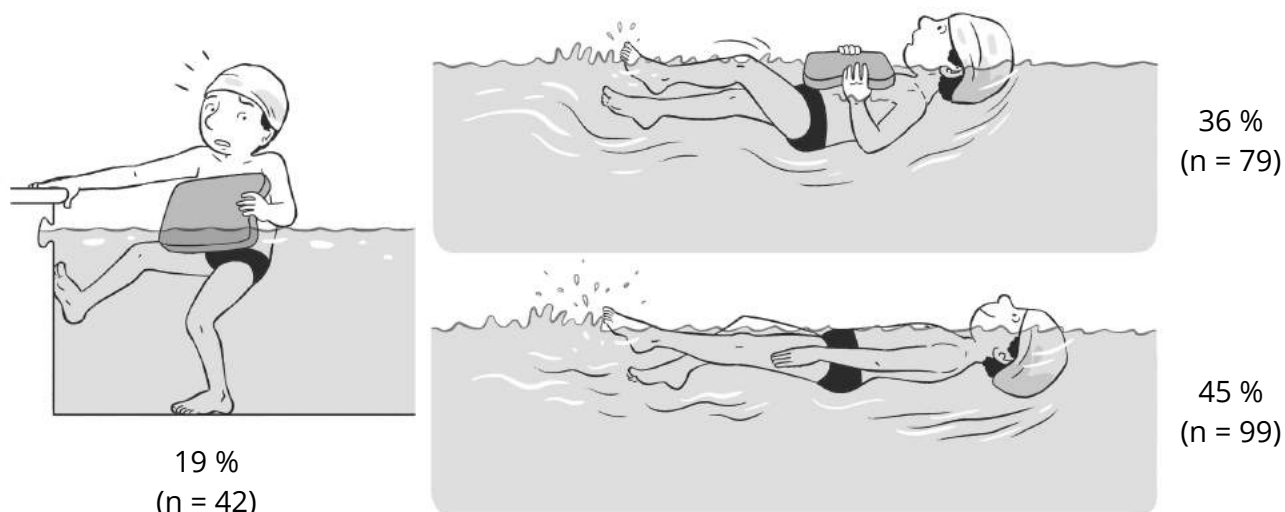
Liukuminen eteenpäin

Esikoululaisista 41 prosenttia kertoi pystyvänsä liukumaan kokonaisuudessaan veden alla, kädet suoristettuina eteen. Yhtä suuri osuus lapsista kertoi pystyvänsä liukumaan vedessä, mutta ainoastaan pään ollessa vedenpinnan yläpuolella ja uintiliikettä apunaan käyttäen. Esikoululaisista 18 prosenttia osoitti kuvien avulla, ettei joko halunnut tai pystynyt liukumaan vedessä.



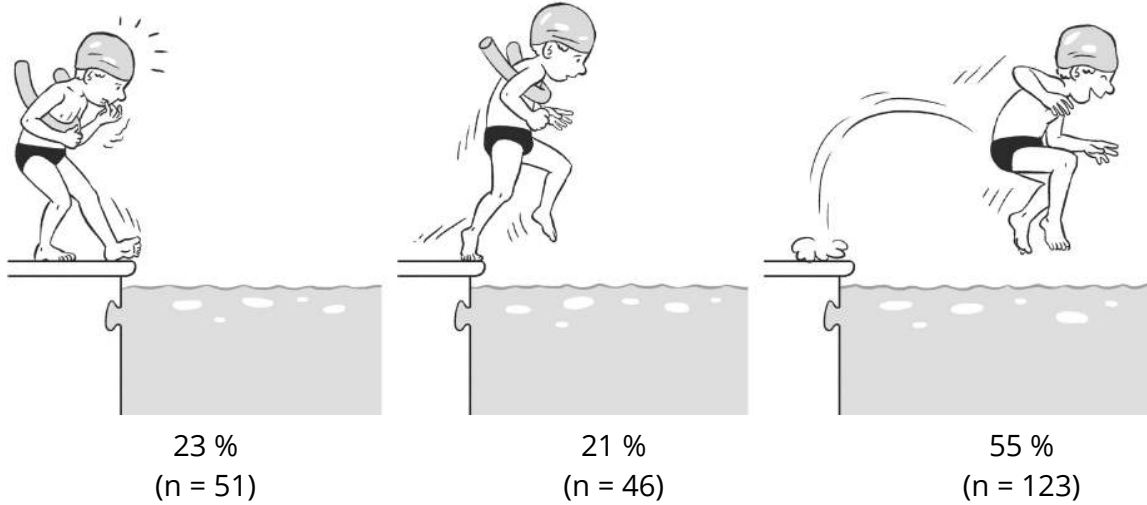
Uiminen selin

Esikoululaisista 45 prosenttia kertoi osaavansa uida selin ilman apuvälineitä ja 36 prosenttia apuvälineen avulla. Noin viidennes (19 %) esikoululaisista vastasi, ettei osannut uida selällään edes kelluketta apunaan käyttäen.



Hyppy syvään veteen

Esikoululaisista 55 prosenttia vastasi, että pystyy hyppäämään syvään veteen ilman kellukkeita ja 21 prosenttia kellukkeen kanssa. Noin neljäsosa (23 %) esikoululaisista vastasi, ettei pystynyt hyppäämään syvään veteen lainkaan.



Kääntäminen uudessa vatsalta selälleen

Esikoululaisista 43 prosenttia vastasi, että pystyy kääntymään uudessaan vatsalta selälleen ilman apuvälineitä. Vajaa kolmasosa (29 %) lapsista arvioi, että kääntäminen onnistuu kellukkeen avulla ja 28 prosenttia, että kääntäminen ei onnistu ollenkaan.

Kääntäminen ei onnistu

28 % (n = 61)



Kääntäminen onnistuu kellukkeen avulla

29 % (n = 64)



Kääntäminen onnistuu ilman kelluketta

43 % (n = 95)

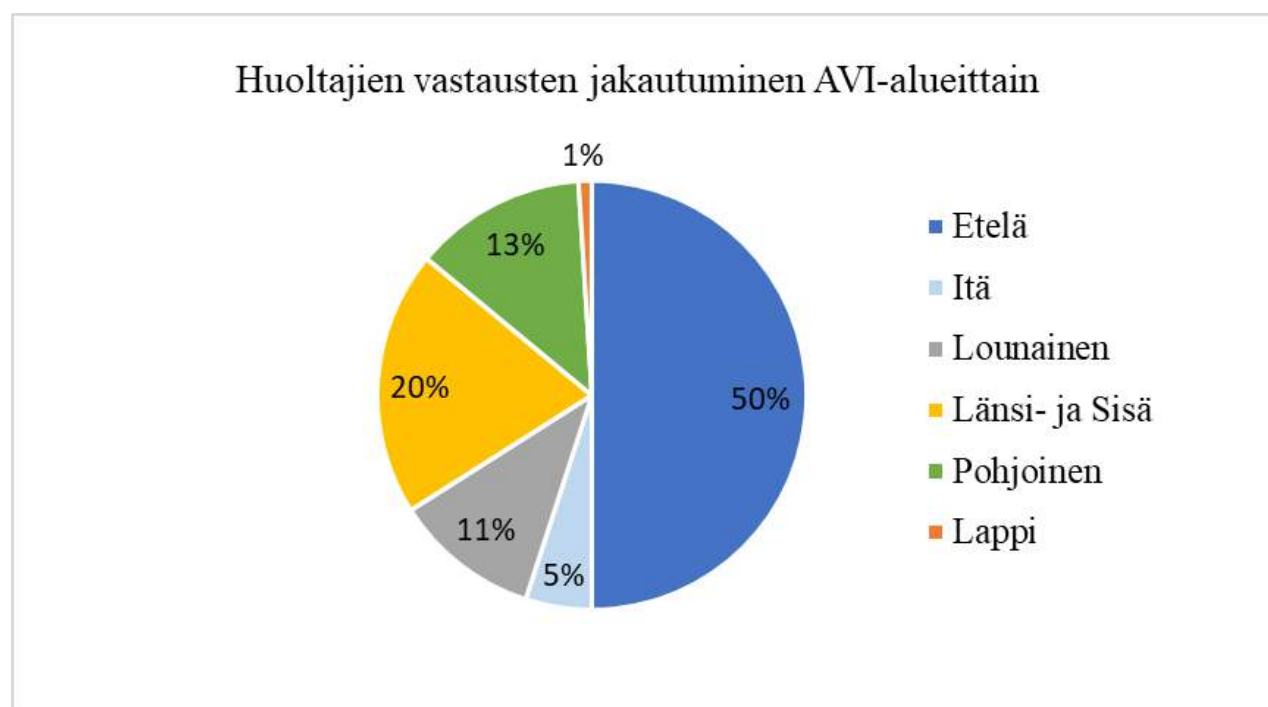


Esikoululaisten itsearviointi omasta vesipätevyydestään on pääsääntöisesti myönteinen, sillä kolmannen eli vaativimman taidon esikoululaisista osaa tehtävästä riippuen 41-92 prosenttia kyselyyn vastanneista lapsista. Vastausten perusteella helpointa lapsille on kastautuminen, sillä 92 prosenttia pystyi kastautumaan veteen niin, että vain pää on vedenpinnan yläpuolella. Lapset kuvasivat olevansa suhteellisen rohkeita vedessä olijoita, sillä yli 70 prosenttia uskaltaa mennä kaulasyvyiseen veteen tai sukeltaa esineen veden pohjasta. Kelluminen päin- ja selinmakuulla ovat jo lasten taitoja erottelevia tehtäviä, sillä 40 prosenttia lapsista pystyy kellumaan. Muut lapset tarvitsevat kelluketta avukseen. Yksi alkeisuimataidon kriittisistä taidoista on liukuminen. Lähes neljäsosa lapsista kokee, ettei osaa liukua. Alkeisselkäuinnin osaa 45 prosenttia esikoululaisista. Hyrrän eli päinuinnista selkäuintiin kääntymisen osaa reilu 40 prosenttia esikoululaisista. Yli puolet lapsista uskaltaa hypätä syvään veteen.

Koska kyselyssä kuvatut tilanteet ovat keskeisiä alkeisuimataidon elementtejä, muodostuu vastauksista käsitys, että noin 40 prosentilla lapsista on alkeisuimataitoa edeltävät vesitaidot (liukuminen, alkeisselkäuinti sekä kääntyminen vatsalta selälleen) hallinnassa. Pelokkaasti veteen suhtautuvia (kastautumisen) oli noin viisi prosenttia. Muilla esikoululaisilla on hyvät valmiudet vesitaitojen ja alkeisuimataidon oppimiseen. Toisinaan arkuus ja pelokkuus vesiympäristöä kohtaan johtuu vähäisistä kokemuksista vedessä. Siksi olisikin tärkeää kyetä tarjoamaan lapsille runsaasti myönteisiä ja monipuolisia kokemuksia vedessä viimeistään esikouluiässä.

4 HUOLTAJIEN ARVIOT ESIKOULULAISTEN UIMATAIDOSTA

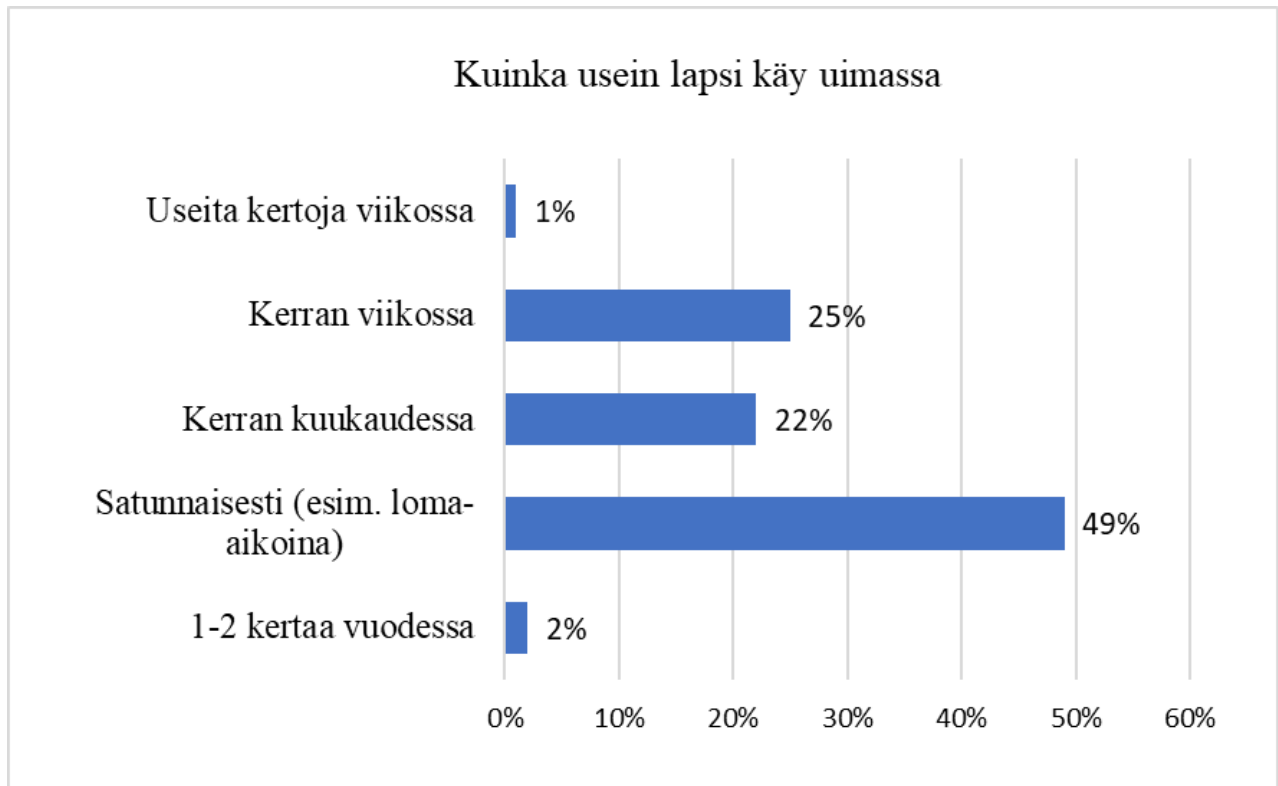
Huoltajien kyselyyn saatiin yhteensä 384 vastausta. Vastaajista puolet (n = 192) oli Etelä-Suomen alueelta, viidesosa (n = 77) Länsi- ja Sisä-Suomesta, 13 prosenttia (n = 49) Pohjois-Suomesta, 11 prosenttia Lounais-Suomesta ja viisi prosenttia (n = 20) Itä-Suomesta. Lisäksi Lapin alueelta saatiin viisi vastausta (Kuvio 50). Esikoululaisten huoltajilta saadut vastausmäärät poikkeavat satunnaistamisen perusteena olevista prosenttiosuuksista, minkä vuoksi näitä tuloksia ei voi pitää koko Suomea edustavana otoksena.



KUVIO 50. Esikoululaishuoltajien vastausten jakautuminen AVI-alueittain (n = 384).

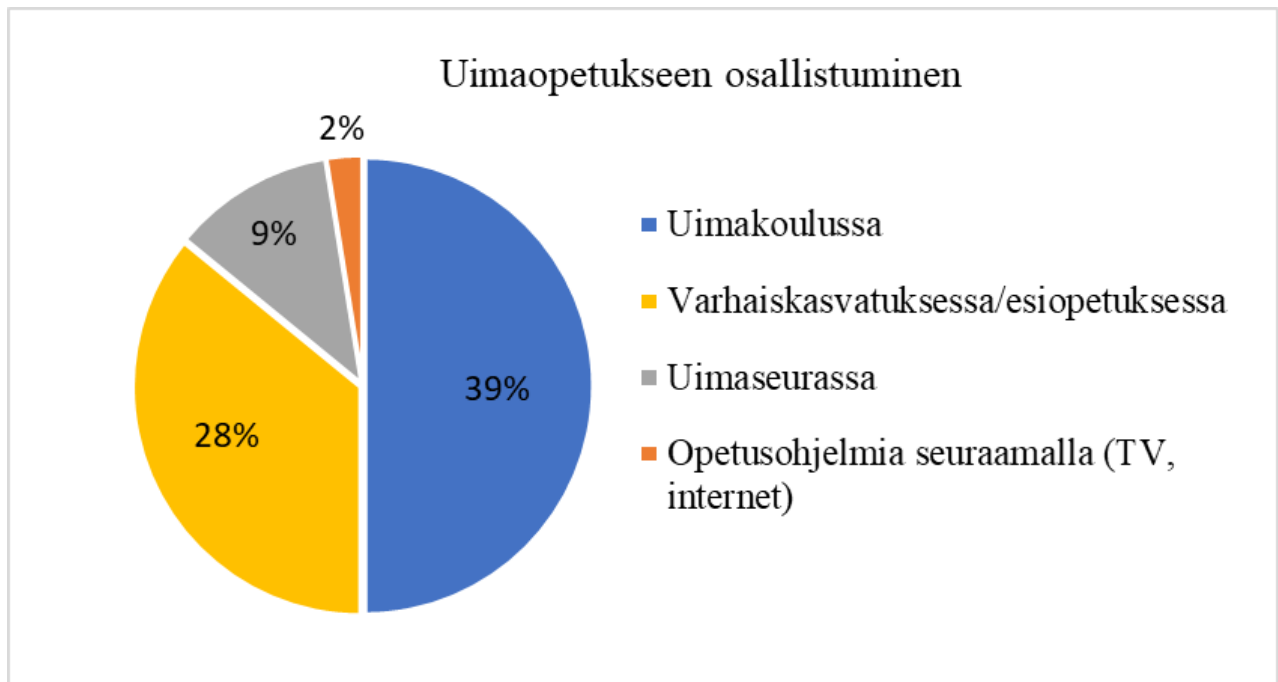
Lähes kaikki kyselyyn vastanneet huoltajat (98 %) ilmoittivat, että heidän lapsensa on käynyt uimassa. Ainoastaan kaksi vastaajaa ilmoitti, että heidän lapsensa ei ole käynyt uimassa. Syyksi toinen huoltajista ilmoitti sen, että uiminen on kallista ja toinen jonkin muun syyn. Molemmat huoltajat kuitenkin arvioivat, että heidän lapsensa haluaisi käydä uimassa. Lisäksi he arvioivat, että lapsi haluaisi mieluiten käydä uimassa uimahallissa vanhempien ja perheen kanssa.

Perheissä, joissa esikoululainen oli käynyt uimassa, uiminen tapahtui enimmäkseen satunnaisesti esimerkiksi loma-aikoina. Neljäsosassa perheitä lapsi kävi uimassa kerran viikossa ja hieman reilu viidesosa vastaajista ilmoitti, että heidän lapsensa käy uimassa noin kerran kuukaudessa. Vain pieni osa vastaajista ilmoitti, että lapsi kävi uimassa joko useita kertoja viikossa tai vain muutamana kertana vuodessa (Kuvio 51).



KUVIO 51. Huoltajien arvio siitä, kuinka usein heidän lapsensa käy uimassa (n = 376).

Yli puolet (55 %) huoltajista ilmoitti, että heidän lapsensa oli osallistunut uimaopetukseen. Heistä enemmistö (39 %) oli saanut uimaopetusta uimakoulussa. Vajaa kolmannes (28 %) oli saanut uimaopetusta varhaiskasvatuksessa tai esiopetuksessa. Lisäksi opetusta oli saatu uimaseurassa (9 %) tai erilaisia opetusohjelmia seuraamalla (2 %) (Kuvio 52).



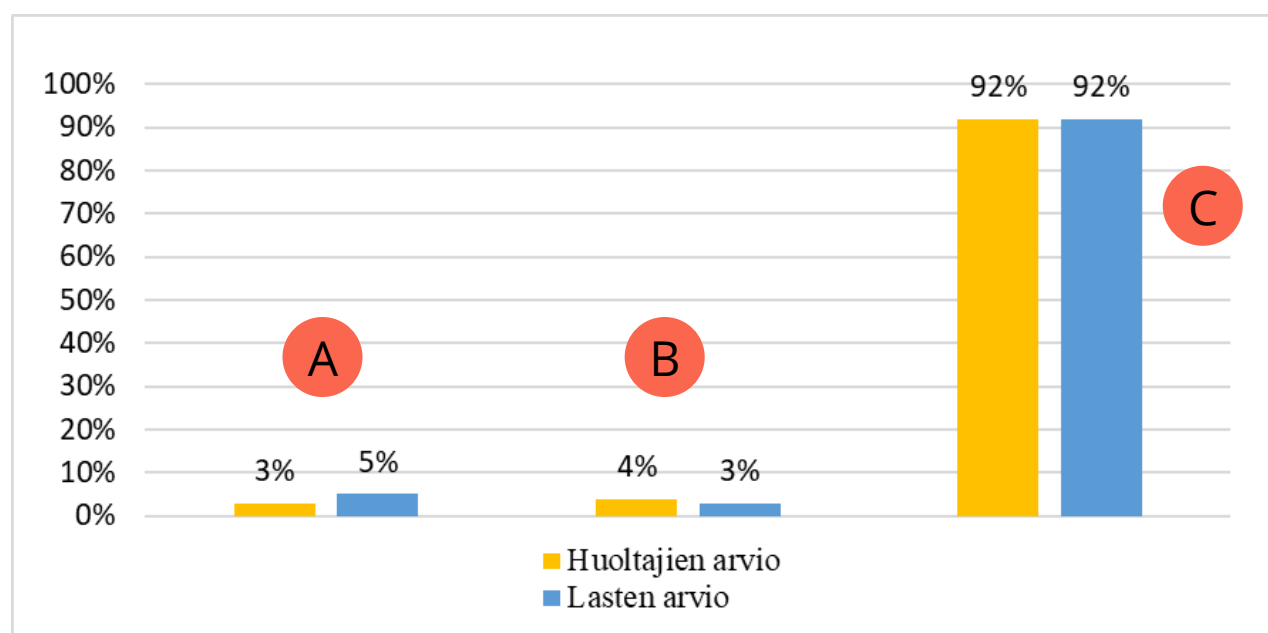
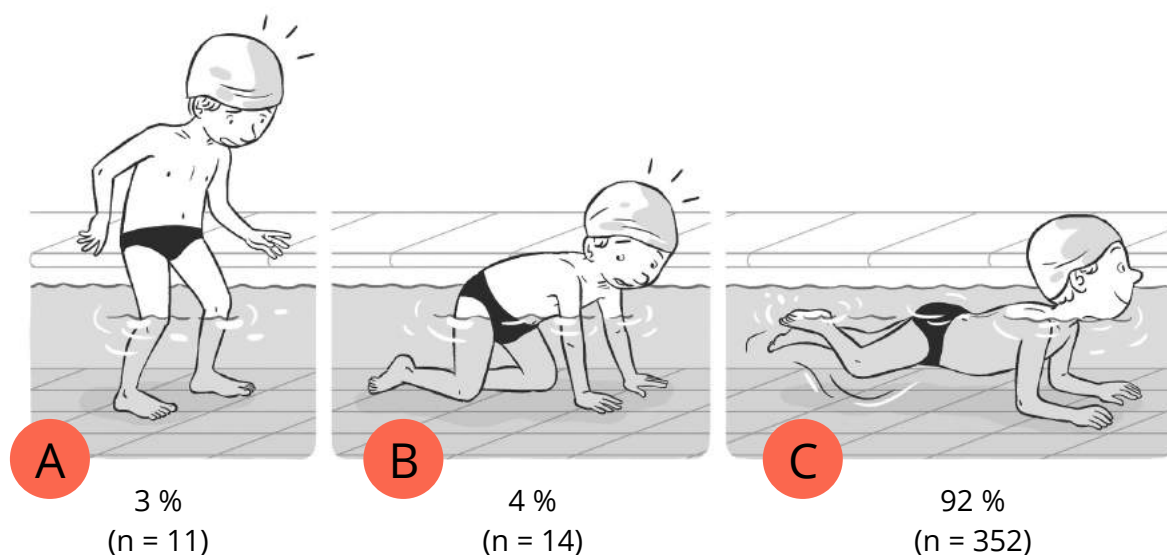
KUVIO 52. Paikat, joissa lapsi on saanut uimaopetusta (n = 384).

4.1 Huoltajien arviot lasten vesitaidoista ja niiden vertailu lasten arviointeihin

Huoltajia pyydettiin aluksi arvioimaan, kuinka pitkälle heidän lapsensa osaa uida yhtäjaksoisesti pysähtymättä. Huoltajien arviot vaihtelivat 0 ja 25 metrin välillä, keskiarvon ollessa 8.9 metriä. Arviot erosivat tilastollisesti merkitsevästi ($p = .002$) toisistaan siten, että huoltajat, joiden lapsi oli osallistunut uinninopetukseen arvioivat lapsensa uintimatkan pidemmäksi (keskiarvo 11m), kuin huoltajat, joiden lapset eivät olleet osallistuneet uimaopetukseen (keskiarvo 6m). Uintimatkan lisäksi huoltajat arvioivat lastensa vesitaitoja käyttäen samoja kuvasarjoja¹³, joiden avulla esikoululaiset arvioivat omaa uimataitoaan.

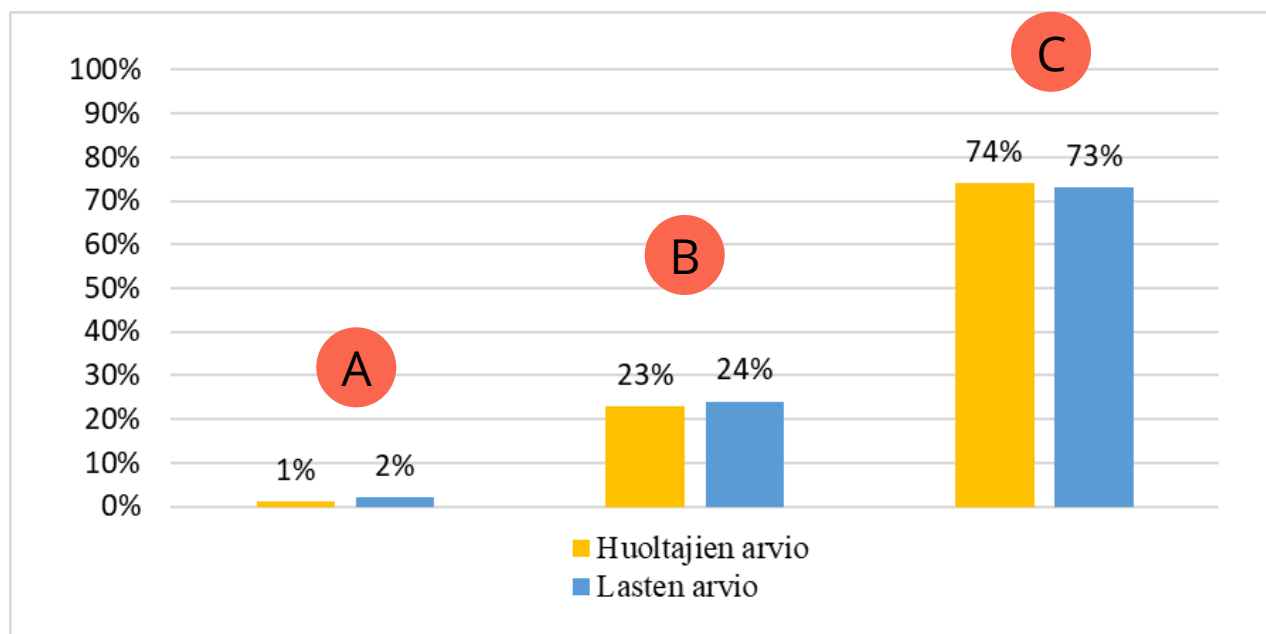
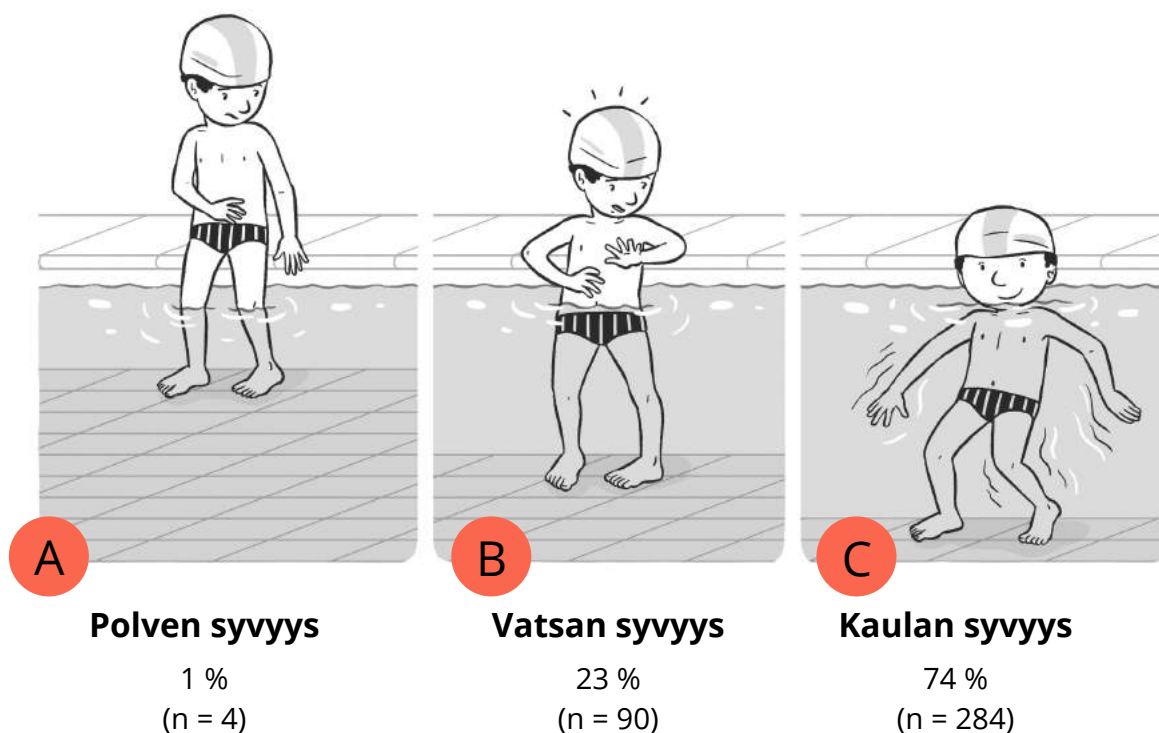
Kastautuminen

Ensimmäiseksi huoltajia pyydettiin arvioimaan, miten heidän lapsensa suoriutuisi tilanteesta, jossa lapsen tulisi kastautua veteen. Huoltajista 92 prosenttia arvioi, että heidän lapsensa pystyisi tilanteessa kastautumaan kokonaan veden alle. Noin neljä prosenttia huoltajista arvioi, että lapsi liikkuisi vedessä kontillaan, mutta ei kastautuisi kokonaan veden alle. Kolme prosenttia huoltajista arvioi, että heidän lapsensa kastautuisi korkeintaan polviin saakka. Huoltajien ja lasten arviot eivät eronneet merkittävästi toisistaan.



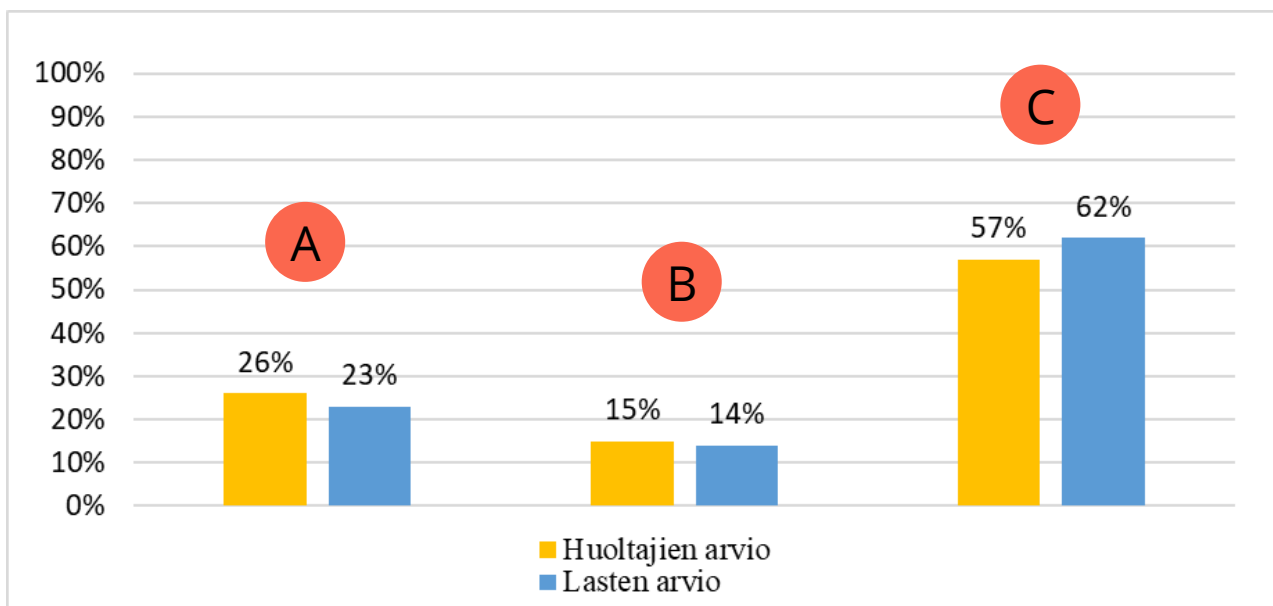
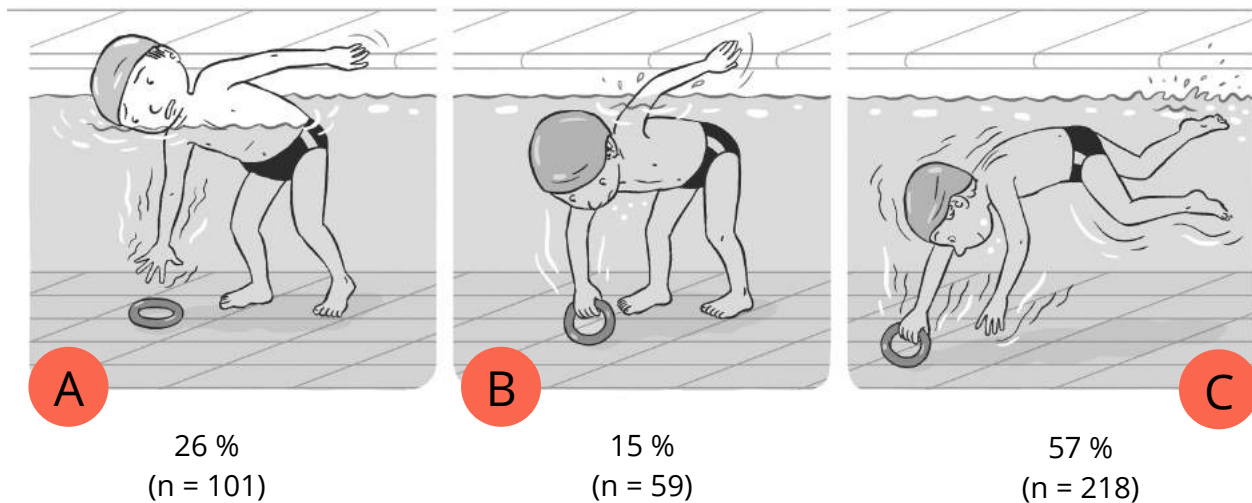
Veden syvyys

Seuraavaksi huoltajat arvioivat, kuinka syvälle veteen lapsi menisi tilanteessa. Huoltajista 74 prosenttia arvioi, että heidän lapsensa menisi kaulan syvyiseen veteen ja 23 prosenttia vatsan syvyyteen. Noin prosentti vastaajista arvioi, että heidän lapsensa kastautuisi ainoastaan polven syvyyteen. Myöskään veden syvyyden osalta vastaukset eivät juurikaan eronneet toisistaan lasten ja huoltajien välillä.



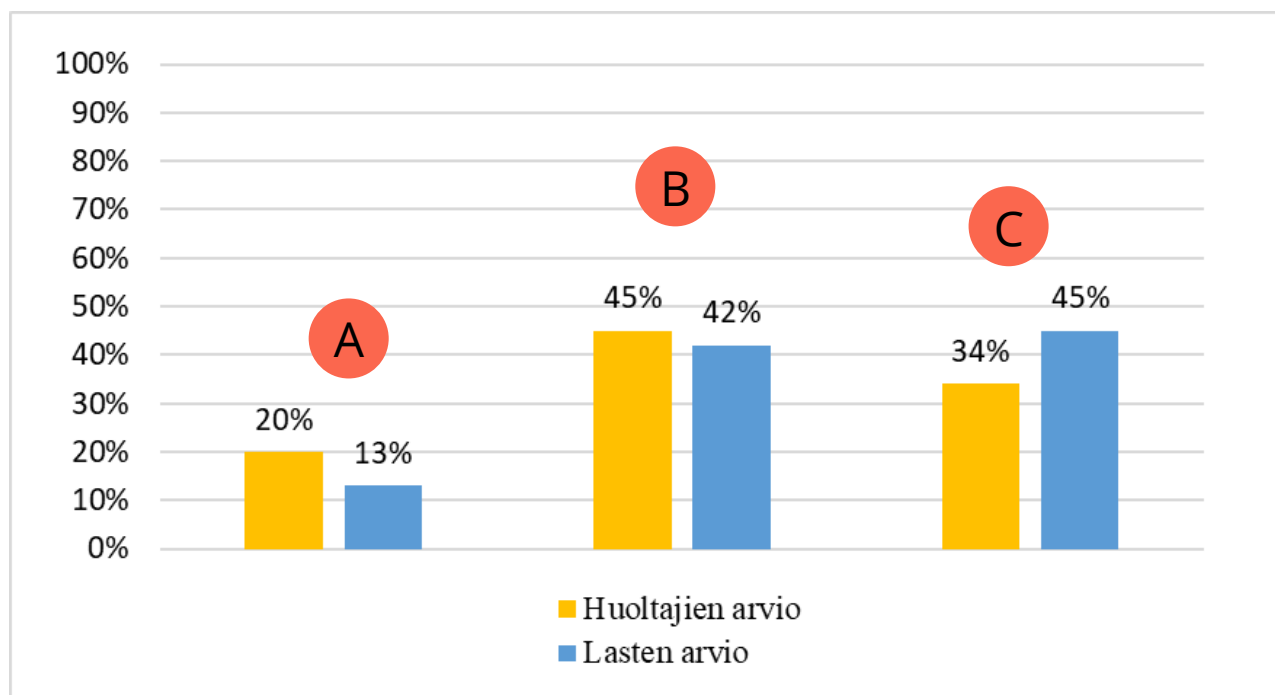
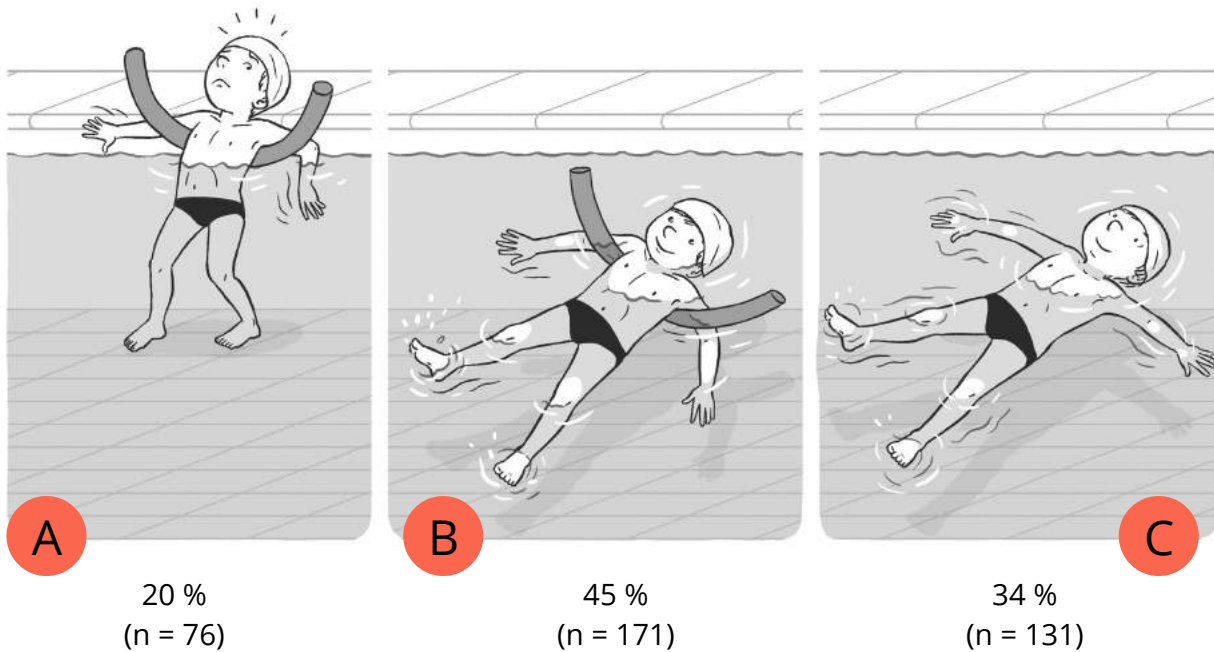
Esineen poimiminen altaan pohjasta

Huoltajia pyydettiin arvioimaan, miten heidän lapsensa toimisi tilanteessa, jossa heidän tulisi poimia esine altaan pohjasta. Huoltajista 57 prosenttia arvioi, että heidän lapsensa noutaisi esineen pohjasta sukeltamalla kokonaan veden alle siten, että jalat eivät koskettaisi pohjaa. 15 prosenttia huoltajista arvioi, että heidän lapsensa noukkisi esineen kurottautumalla veden alle, mutta pitämällä jalat pohjassa poimimisen aikana. Noin neljännes huoltajista (26 %) arvioi, että lapsi kurottautuisi poimimaan esinettä siten, että pää ei painuisi pinnan alle, eikä siten välttämättä onnistuisi poimimaan esinettä altaan pohjasta. Huoltajien ja esikoululaisten arviot erosivat hieman toisistaan. Esikoululaiset arvioivat huoltajia useammin, että sukeltaisivat esineen pohjasta, kun taas huoltajista hieman suurempi osuus arvioi, että lapsi kurottelisi esineen pohjasta siten, että jalat pysyisivät suorituksen aikana altaan pohjassa sekä pää vedenpinnan yläpuolella.



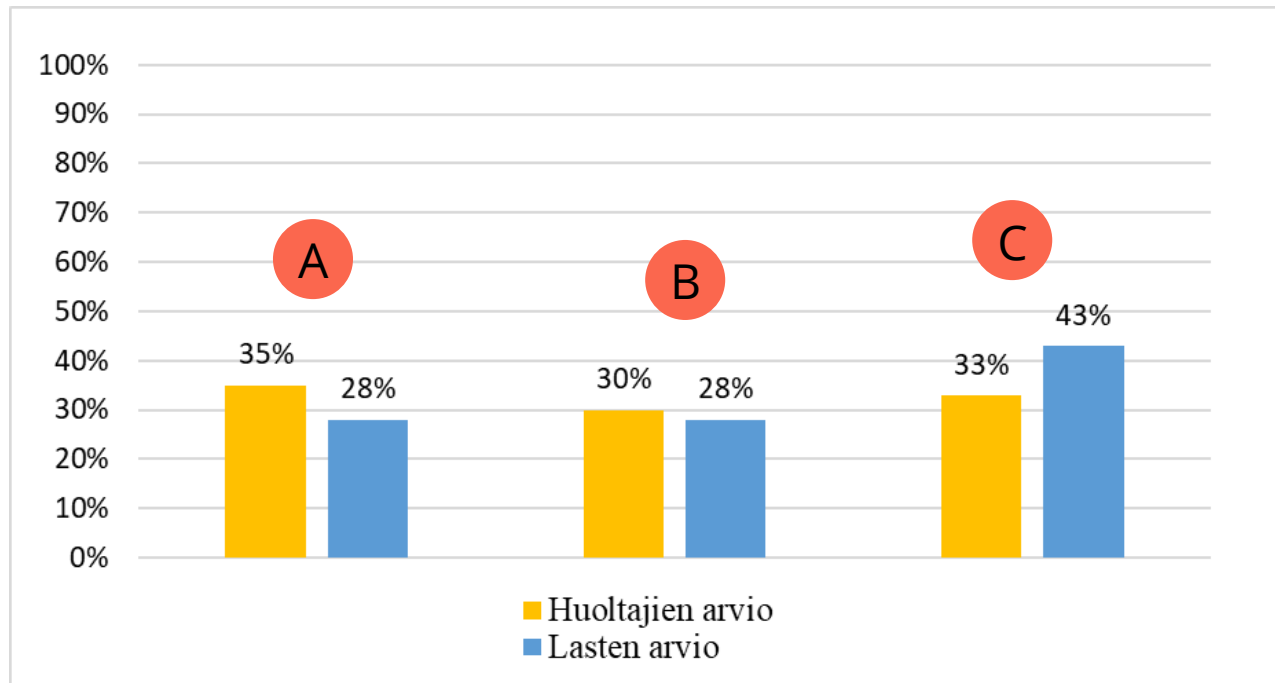
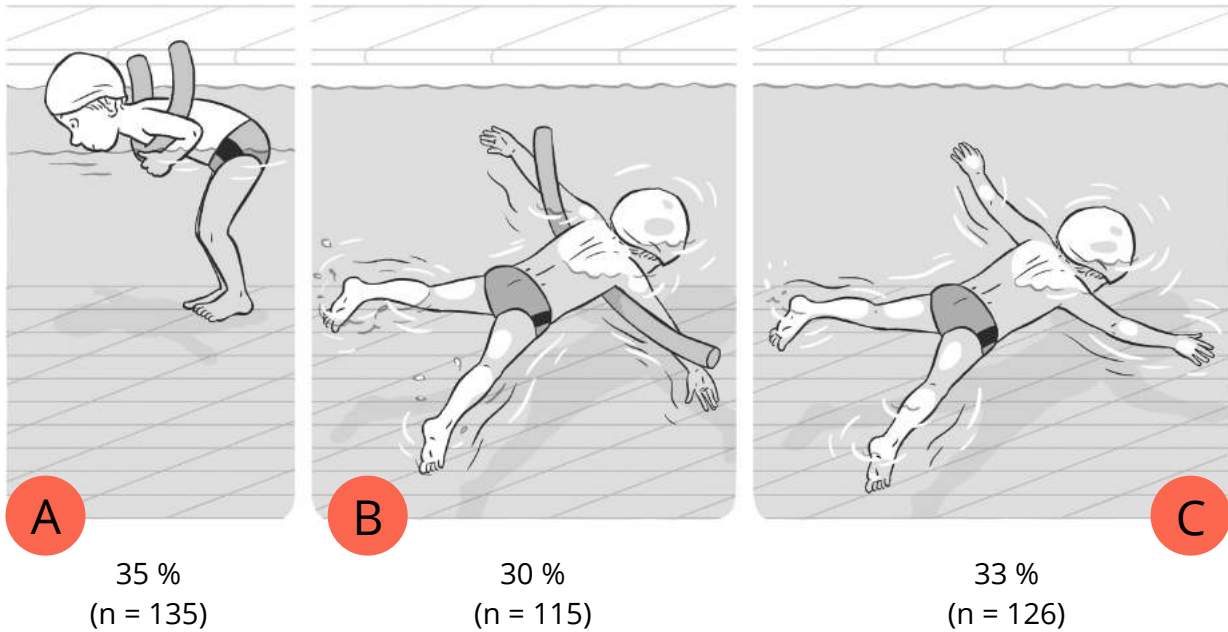
Meritähtikellunta selinmakuulla

Seuraavaksi huoltajat arvioivat, miten heidän lapsensa onnistuisi meritähtikellunnassa selinmakuulla. Noin kolmasosa (34 %) arvioi, että lapsi onnistuisi kellunnassa ilman apuvälineitä ja 45 prosenttia apuvälineiden kanssa. Joka viides (20 %) huoltaja arvioi, että lapsi ei pystyisi irrottamaan jalkojaan altaan pohjasta ja tarvitsisi kellukkeen avuksi liikettä varten. Meritähtikellunnan osalta huoltajien ja esikoululaisten arviot erosivat helpompiin taitoihin verrattuna enemmän toisistaan. Lapset arvioivat huoltajia useammin, että pystyisivät kellumaan meritähtikellunnassa selällään ilman kellukkeiden apua. Huoltajat taas arvioivat lapsia useammin, että kellunta ei onnistuisi edes kellukkeen avulla.



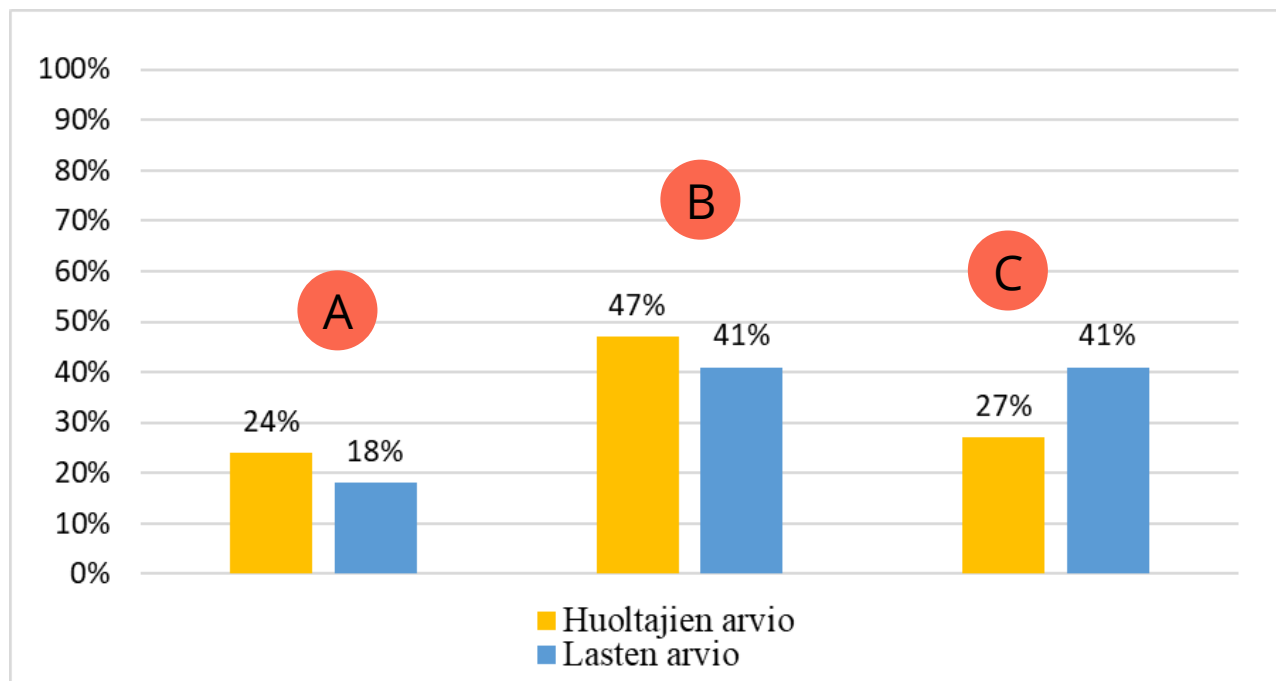
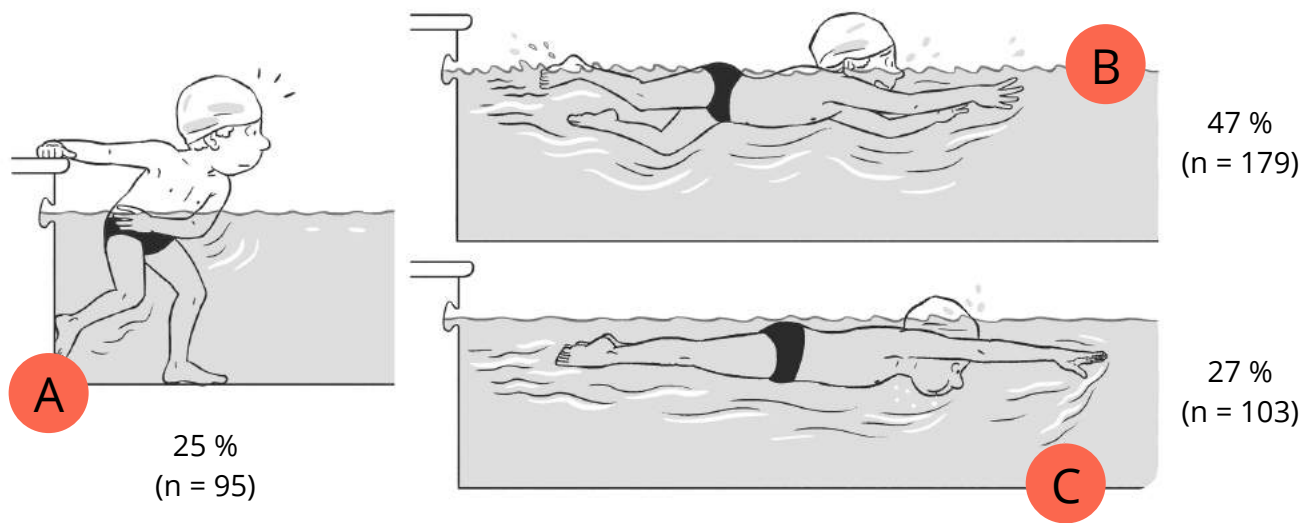
Meritähtikellunta päänmakuulla

Huoltajista kolmasosa (33 %) arvioi, että heidän lapsensa suoriutuisi meritähtikellunnasta päänmakuulla ilman kellukkeita. Heistä noin 30 prosenttia arvioi, että lapsi suoriutuisi meritähtikellunnasta kellukseen avulla. Enemmistö huoltajista (35 %) arvioi kuitenkin, että lapsi pystyisi kellukseen avulla kumartumaan kohti veden pintaan pitäen jalat pohjassa, mutta ei pystyisi kellumaan meritähtikellunnassa kasvot veteen painettuina. Lasten ja huoltajien arviot erosivat toisistaan siten, että lapset arvioivat huoltajia useammin, että suoriutuisivat meritähtikellunnasta ilman kellukkeiden apua. Huoltajat taas arvioivat lapsia useammin, että kelluminen ei onnistuisi edes kellukseen kanssa.



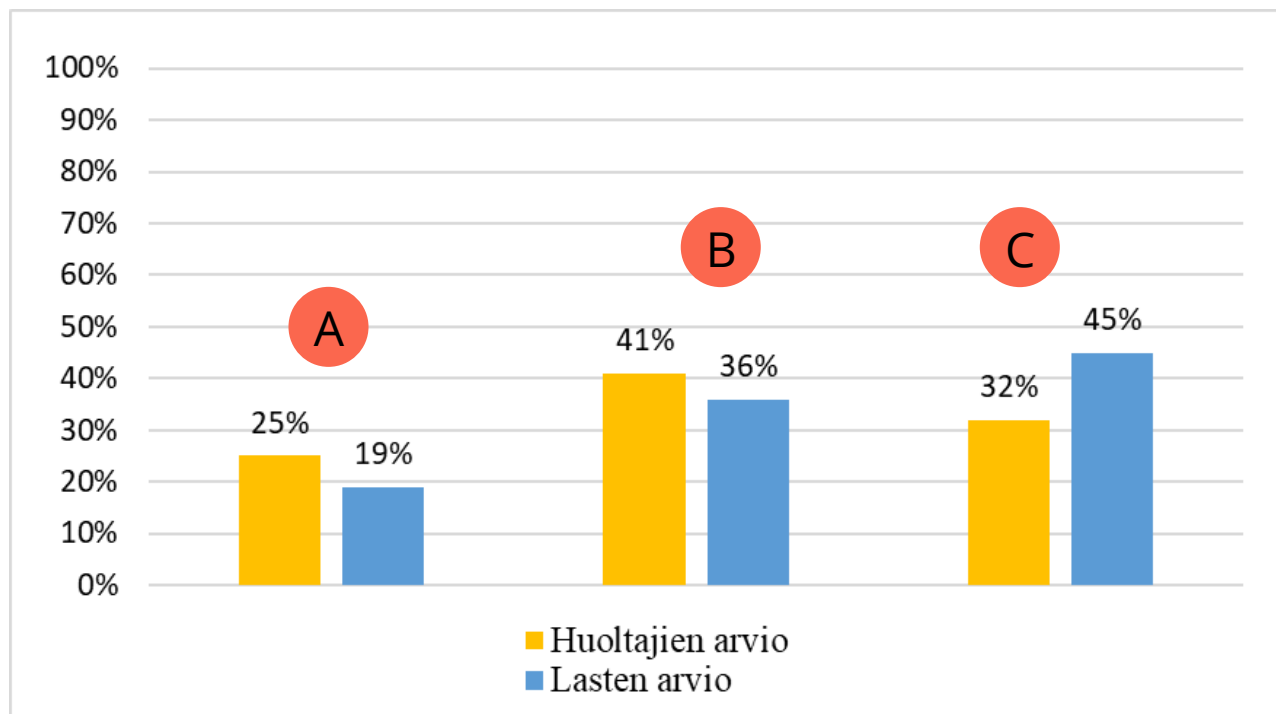
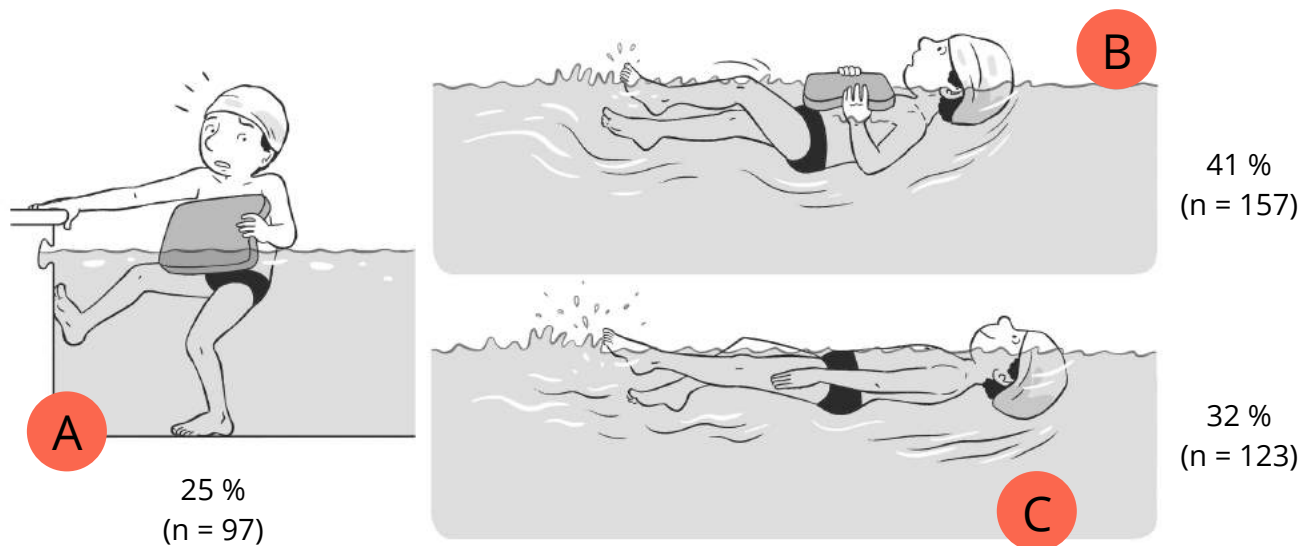
Liukuminen eteenpäin

Huoltajia pyydettiin arvioimaan, miten heidän lapsensa suoriutuisi tilanteesta, jossa lapsen tulisi ponnistaa seinästä ja liukua kädet suorina vartalon jatkeena. Hieman yli neljäsosa (27 %) huoltajista arvioi, että lapsi pystyisi ottamaan seinästä vauhtia ja liukumaan veden alla kädet eteenpäin ojennettuna. Enemmistö huoltajista (47 %) arvioi, että lapsi pystyisi liukumaan vedessä pitäen päätään vedenpinnan yläpuolella. Neljäsosa vastaajista arvioi, että heidän lapsensa ei pystyisi liukumaan eteenpäin vedessä. Ero huoltajien ja esikoululaisten arvioinneissa kasvoi entisestään tämän vesitaidon kohdalla. Esikoululaiset arvioivat huoltajia useammin, että suoriutuisivat tehtävästä ilman ongelmia, kun taas enemmistö huoltajista arvioi, että lapsi pitäisi suorituksen aikana pään vedenpinnan yläpuolella sekä käyttäisi uintiliikkeitä apuna liukumisessa.



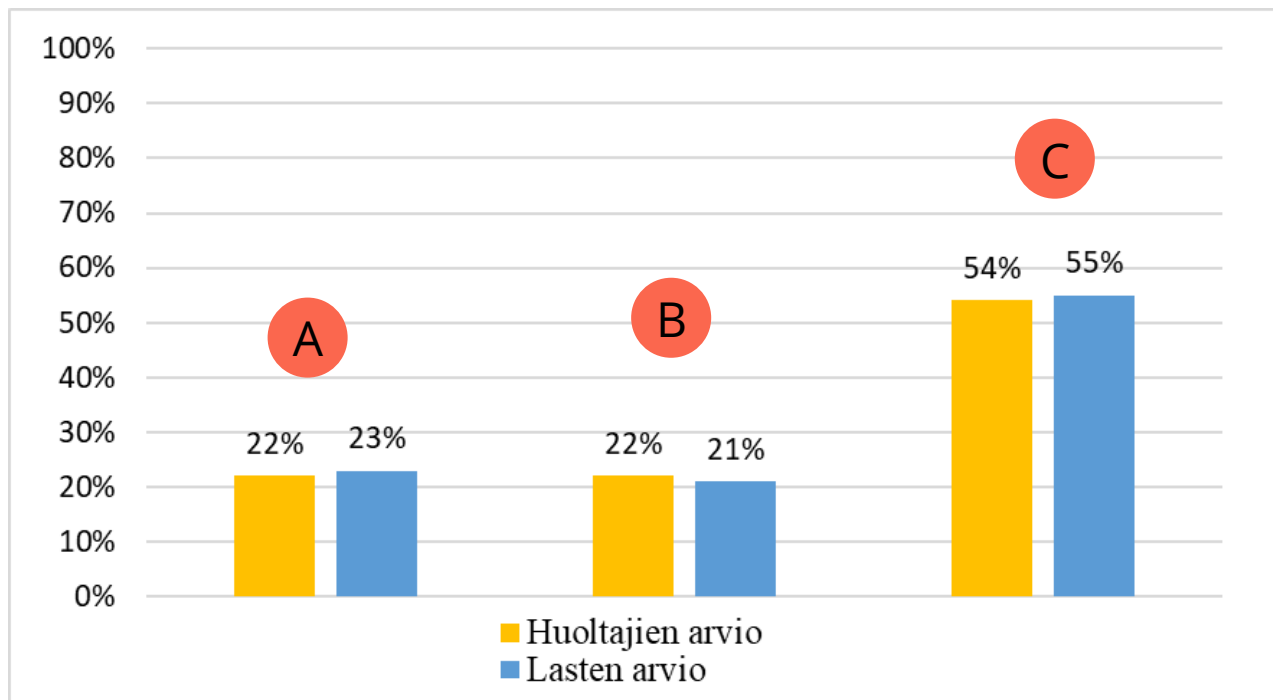
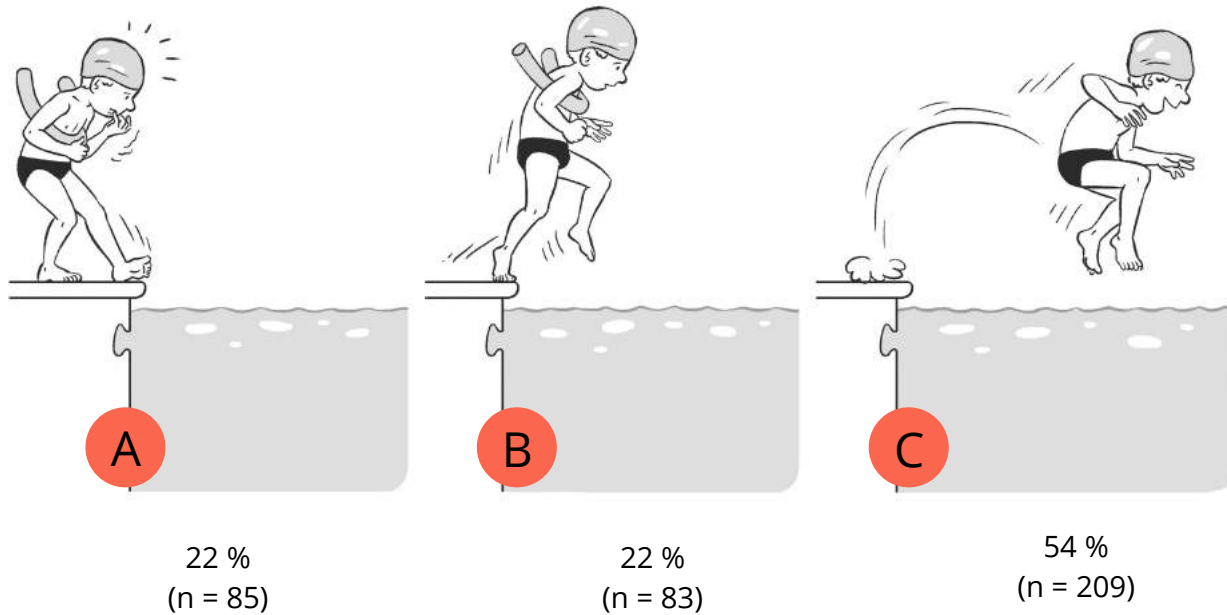
Uiminen selin

Huoltajat arvioivat myös, miten hyvin heidän lapsensa osaisi uida selällään. Vastaajista noin kolmannes (32 %) arvioi, että lapsi osasi uida selällään ilman kellukkeen apua. Enemmistö huoltajista (41 %) arvioi, että lapsi pystyisi uimaan selällään ainoastaan kelluketta apunaan käyttäen. Neljäsosa huoltajista arvioi, että lapsi ei osannut uida selällään. Enemmistö esikoululaisista arvioi, että suoriutuisi selin uimisesta ilman kellukkeen apua, kun taas enemmistö huoltajista arvioi, että lapsi tarvitsisi kelluketta, jotta pystyisi uimaan selällään. Neljäsosa huoltajista arvioi, että lapsi ei onnistuisi uimaan selällään edes kelluketta apuna käyttäen, kun taas lapsista vastaava osuus oli noin 20 prosenttia.



Hyppy veteen

Seuraavaksi huoltajia pyydettiin arvioimaan, miten heidän lapsensa suoriutuisi tilanteessa, jossa lapsen tulisi hypätä reunalta syvään veteen. Yli puolet (54 %) huoltajista arvioi, että lapsi pystyi hyppäämään syvään veteen ilman kellukkeita. Hieman yli viidesosa (22 %) huoltajista arvioi, että lapsi pystyi hyppäämään syvään veteen kellukkeen kanssa ja samoin hieman yli viidennes (22 %) huoltajista arvioi, että lapsi ei hyppäisi syvään veteen edes kellukkeen kanssa. Esikoululaisten ja huoltajien arviot olivat varsin yhtenevät tämän vesitaidon kohdalla. Enemmistö huoltajista ja esikoululaisista arvioi, että hyppääminen syvään veteen onnistuisi ilman kellukkeen apua.



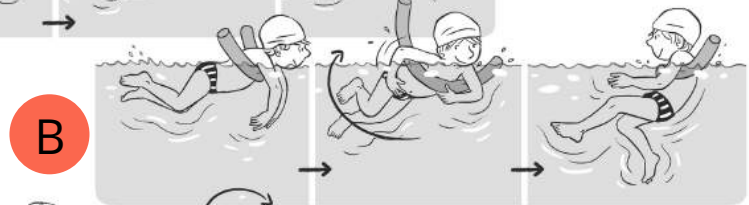
Kääntäminen uudessa vatsalta selälle

Viimeisenä huoltajat arvioivat, miten hyvin heidän lapsensa pystyisi kääntymään uudessaan vatsalta selälleen. Noin neljäsosa (27 %) arvioi, että lapsi pystyisi kääntymään ongelmitta. Enemmistö vastaajista (40 %) arvioi, että lapsi pystyisi kääntymään kellukkeen avulla ja 30 prosenttia huoltajista arvioi, että lapsi ei pystyisi kääntymään vatsalta selälle ollenkaan. Isoin arviointiero huoltajien ja esikoululaisten välillä esiintyi tämän viimeisen vesitaidon, eli hyrrän kohdalla. Enemmistö lapsista arvioi, että onnistuisi suorituksessa ilman kellukkeen apua, kun taas huoltajista enemmistö arvioi, että kääntäminen onnistuisi vain kellukkeen avulla.

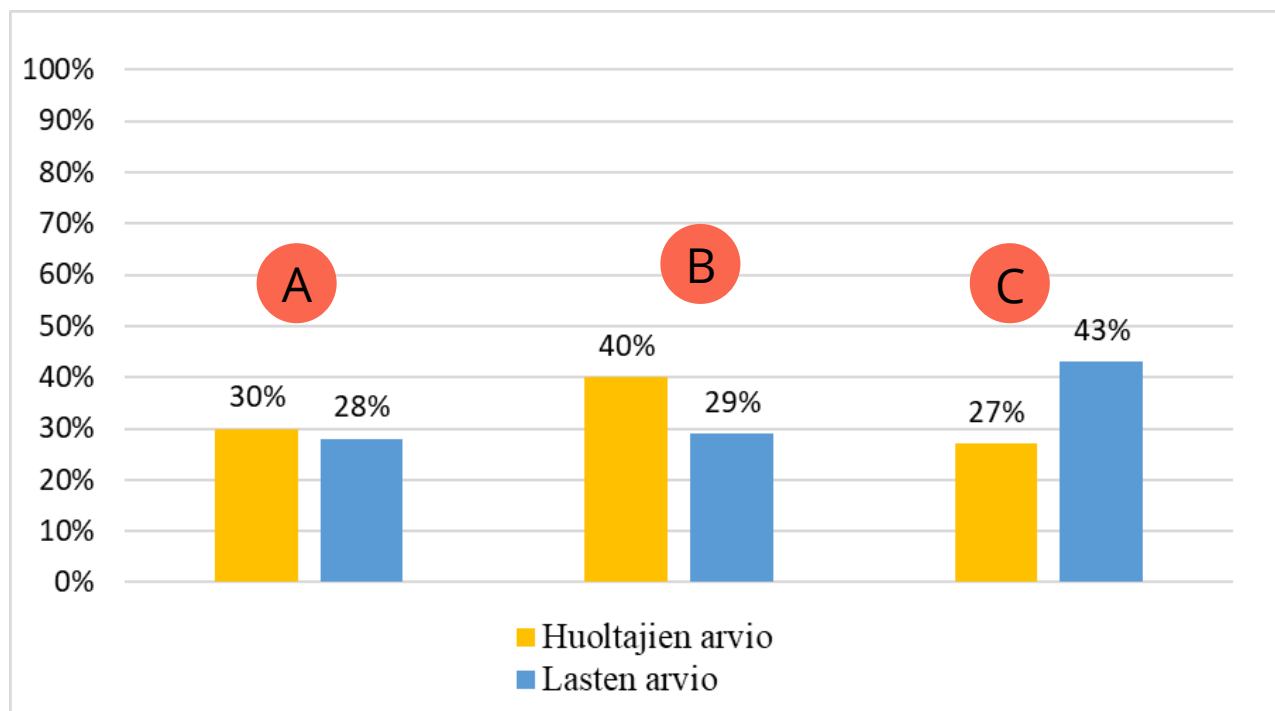
Kääntäminen ei onnistu
30 % (n = 116)



Kääntäminen onnistuu kellukkeiden avulla
40 % (n = 154)



Kääntäminen onnistuu ilman kellukkeita
27 % (n = 103)



Tulosten perusteella voidaan todeta, että esikoululaiset arvioivat keskimäärin omat vesitaitonsa paremmaksi huoltajien arviointeihin verrattuna. Erot arvioinneissa näkyivät erityisesti vaativimpien vesitaitojen kohdalla. Suurimmat erot arvioinneissa tulivat meritähkikellunnoissa selin- ja päinmakuulla, liukumisessa eteenpäin, alkeisselkäuinnissa sekä uinnin aikana kääntymisessä (vatsalta selälle), joissa lapset arvioivat oman taitonsa selkeästi huoltajia myönteisemmin. Lapsen myönteinen suhtautuminen omiin taitoihin luo hyvän lähtökohdan vesitaitojen harjoittelulle ja edelleen varsinaisen uimataidon oppimiselle. Vesiturvallisuuden näkökulmasta on hyödyllistä, että huoltajien arvio on kriittisempi, jolloin he todennäköisemmin muistavat oman tehtävänsä ja vastuunsa mahdollisesti uimataidottomien lasten valvonnassa niin uimahalleissa kuin rannoillakin tiedostaen veteen liittyvät vaaratilanteet.

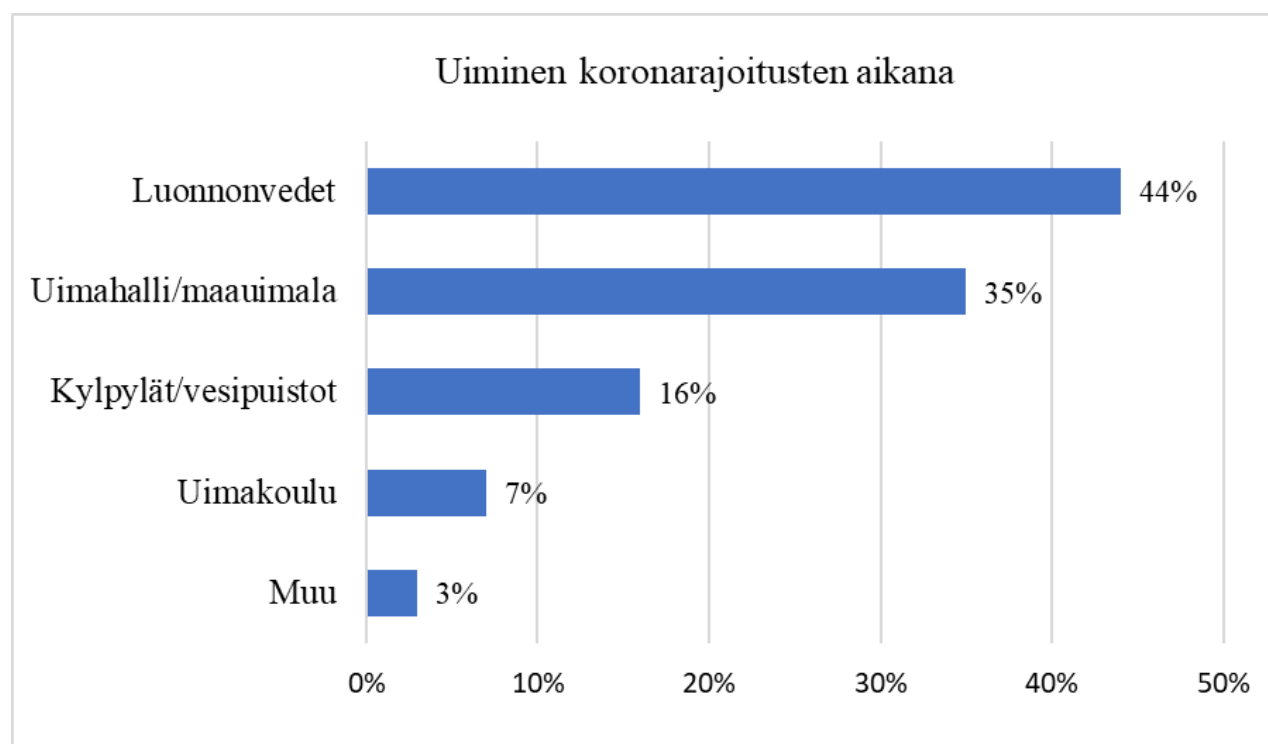
Lasten ja huoltajien käsitykset olivat hyvin samankaltaisia kastautumisessa, siinä kuinka syvään veteen lapsi uskaltaa mennä, esineen poimimisessa altaan pohjasta sekä veteen hyppäämisessä. Nämä taidot ovat selkeästi havaittavissa olevia ja toistuvia erilaisissa vesileikkitalanteissa.

Näiden tulosten vertailussa ja tulkinnassa tulee muistaa, että anonyymissä tiedonkeruussa ei voida yhdistää yksittäisen lapsen ja hänen huoltajansa arviointeja lapsen uimataidosta. Vaikka keskiarvoja tarkastellessa suuria eroja lasten ja huoltajien välillä ei olisi, niitä voi esiintyä yksilötasolla. On tärkeää huomioida, että huoltajien liian positiivinen näkemys lapsen todellisista vesitaidoista voi johtaa vaaratilanteisiin veden äärellä. Alkeisuimataito ei riitä siihen, että lapsi selviäisi kaikista tilanteista itsenäisesti, vaan vedessä taitava esikoululainenkin tarvitsee aikuisen läsnäoloa ja valvontaa, aktiivista lapsen toiminnan seuraamista vedessä.



5 KORONARAJOITUSTEN VAIKUTUKSET ESIKOULULAISTEN UIMISEEN

Noin 70 prosenttia esikoululaisista oli huoltajien mukaan jatkanut uimassa käymistä koronarajoitusten aikana. Esikoululaiset, jotka olivat käyneet uimassa koronarajoitusten aikana olivat uineet yleisimmin luonnonvesissä (44 % vastaajista) tai uimahallissa / maauimalassa (35 % vastaajista). Lisäksi uimassa oli rajoitusten aikaan käyty kylpylöissä tai vesipuistoissa (16 % vastaajista), uimakoulussa (7 % vastaajista) tai kotona, naapurissa tai sukulaisten luona uima-altaassa, poreammeessa tai paljussa (3 % vastaajista) (Kuvio 53).



KUVIO 53. Uiminen koronarajoitusten aikana.

Huoltajista vain noin viidennes arvioi, että koronarajoitukset eivät olleet vaikuttaneet lapsen uimiseen mitenkään. Vastaajista 43 prosenttia arvioi, että lapsen uimahalli- ja kylpyläkäynnit olivat vähentyneet koronarajoitusten takia ja 30 prosenttia vastaajista kertoi, että käynnit olivat jääneet kokonaan pois rajoitusten vuoksi. Vastaajista 32 prosenttia kertoi, että uiminen oli ollut mahdollista vain luonnonvesissä. Kaiken kaikkiaan 7 prosentissa kyselyyn vastanneissa perheissä lapsen uimiseen oli tullut täydellinen tauko koronarajoitusten vuoksi (Kuvio 54).

Viidesosa (21 %) huoltajista arvioi, että heidän lapsensa uimataidon kehitys oli hidastunut koronarajoitusten takia. Muutama prosentti (3 %) vastaajista arvioi, että lapsen uimataidon kehitys oli kokonaan pysähtynyt koronarajoitusten takia. Kuitenkin vain muutama huoltaja arvioi, että lapsi oli joko alkanut vältellä vettä (n = 1) tai pelätä vettä (n = 2) koronarajoituksista johtuvan uintikertojen vähentymisen vuoksi.

Huoltajien arvio koronarajoitusten vaikutuksista lastensa uimiseen



KUVIO 54. Huoltajien arvio koronarajoitusten vaikutuksista lasten uintikertoihin ja uimataitoon (n = 359).

Huoltajien vastaukset osoittavat, että korona vähensi merkittävästi käyntejä uimahalleissa ja kylpylöissä. Kolmasosalle vastaajien lapsista uiminen oli mahdollista vain luonnonvesissä. Esikoulusta on siis siirtymässä perusopetukseen ikäluokkia, jolle lapsille mieluisat vesiympäristöihin liittyvät käynnit erilaisiin vesiliikuntapaikkoihin vesileikkeineen ovat jääneet toivottua vähemmälle. Koronan seuraamukset lasten vesitaitoihin tulevat siis haastamaan perusopetuksen uinninopetusta entistä enemmän. Erityisesti vuosiluokilla yksi ja kaksi alkeisuinnin oppimiseksi ohjattujen uintituntien tarve kasvaa.



V POHDINTA

Tämä kevätlukukaudella 2022 toteutettu kuudennen vuosiluokan oppilaiden uimataitoa selvittävä Lasten uimataitotutkimus 2022 perustui järjestyksessään kuudenteen kansalliseen aineistonkeruuseen. Tutkimus osoitti, että tällä hetkellä kuudennen vuosiluokan oppilaista 55 prosenttia on uimataitoisia. Edelliseen, vuonna 2016¹¹ julkaistuun tutkimukseen verrattuna, uimataitoisten kuudesluokkalaisten määrä oli viidenneksen alhaisempi. Lisäksi tutkimus paljasti oppilaiden uimataidossa olevan sukupuolien välisiä eroja. Aikaisemmin tällaisia eroja ei ole ollut havaittavissa^{7, 8, 9, 10, 11}. Koronapandemia oli vähentänyt koulujen uinninopetuksen määrää merkittävästi. Tämä uinninopetuksen määrän lasku saattaa osaltaan selittää laskua uimataitoisten oppilaiden osuudessa, mutta sukupuolien välisiä eroja se ei selitä. Lisäksi tutkimuksen tulokset osoittivat, että koulun järjestämä uinninopetus on erityisen tärkeää niille oppilaille, joiden uimataito on alkeisuimataidon tasolla. Kun lapsella on aikaisempia myönteisiä kokemuksia vedessä liikkumisesta ja leikkimisestä sekä mahdollisuus osallistua uimakouluun jo varhaislapsuudessa, on hänellä muita paremmat¹⁴ edellytykset oppia uimaan ja löytää vesiliikunnasta omat tavat liikunnalliseen elämäntapaan .

Jo ennen kouluikää huoltajien rooli myönteisten vesillä liikkumisen kokemusten mahdollistajina on merkityksellistä. Huoltajat tukevat lasten uimataidon edellytysten kehittymistä osallistumalla yhdessä lapsen kanssa yhteisiin vesileikkeihin ja viettämällä aikaa hänen kanssaan uimarannalla, uimahallissa tai kylpylässä¹⁵. Varhaiset leikinomaiset kokemukset vedessä ohjaavat lasta kohti vesitaitojen oppimista. Niiden omaksuminen tukee uimaanoppimista vielä useiden vuosien jälkeenkin^{15, 16}.

Kuntien liikunta- ja vapaa-aikatoimet sekä paikalliset uimaseurat järjestävä uimakouluja. Tämä tutkimus osoitti edellisten uintitutkimuksien tapaan uimakouluun osallistumisen olevan myönteisesti yhteydessä paitsi lapsen uimataitoon, myös innokkuuteen osallistua peruskoulun järjestämille koulun uintitunneille.

Kuudesluokkalaisilta kysyttäessä heidän koulunsa uintitunneille osallistumisensa esteistä, vastaukset nostivat esiin useimmin uintituntien puuttumisen. Sen lisäksi henkilökohtaiset erilaisiin asioihin liittyvät epämiellyttävät tunteet ja kokemukset vähentävät heidän innokkuuttaan osallistua uintitunneille. Kaikkein heikoimman uimataidon omaavat kokivat eniten epämiellyttäviä ja epävarmuuden tunteita muun muassa omasta kehostaan ja ryhmän ilmapiiristä. Tällaisten tekijöiden huomiointi edellyttää opettajilta sensitiivisyyttä ja hienotunteisuutta. Lisäksi erilaisten opetustapojen ja -tyylien vaihtelu monipuolistaa uintitunteja, antaa tilaa oppilaan autonomian kokemuksille sekä kannustaa erilaisten kokeilujen kautta löytämään kunkin omat vahvuudet vesiympäristössä¹⁸.

Oppilaiden vähäiset kokemukset vedessä liikkumisesta yhdessä koronapandemian aiheuttamien seurausten kanssa ovat vaarassa johtaa pitkittyneeseen osaamisvajeeseen eli lasten heikentyneeseen uimataitoon ja sen myötä lisääntyneisiin turvallisuusriskeihin vesillä liikuttaessa. Heikko uimataito aiheuttaa myös häpeää, joka vähentää vesiliikuntatunneille osallistumista yläkoulussa ja vielä toisella asteellakin¹⁹. Tämän osaamisvajeen paikkaaminen edellyttää resursseja: koulun järjestämien uintituntien määrä tulisi nostaa vähintään koronapandemiaa edeltävälle tasolle. Lisäksi kouluissa on tarpeen pohtia onko mahdollista hyödyntää koulun henkilökuntaa (esim. luokanopettaja ja koulunkäynninohjaaja) resurssina heikon uimataidon omaaville oppilaille valvontavastuun kuitenkin vaarantumatta. Oppilaille jo ennestään tutut koulun aikuiset herättävät oppilaissa tuttuuden ja turvallisuuden tunnetta, mitkä voivat edistää rohkaistumista ja siten myös lisätä myönteisten kokemusten saamista vedessä.

Uintitunteja näyttäisi olevan hyödyllistä järjestää tasaisesti eri vuosiluokilla. Tällä toimintamallilla voidaan madaltaa ja jopa ennaltaehkäistä osallistumiskyvyn nousua uintitunneille osallistumiseen. Mikäli uintituntien määrää vähennetään viidennellä ja kuudennella vuosiluokilla, alakoulun ja yläkoulun taitteeseen ajoittuvat kehon muutokset lisäävät oppilaiden halukkuutta alkaa vältellä uintitunneille osallistumista. Ikään ja

kehitysvaiheeseen luonnollisina kuuluvat muutokset kehossa saattavat tuntua epämukavilta, jolloin uima-asussa oleminen alkaa ahdistaa. Yläkouluun siirryttäessä edellä mainitut asiat voivat aiheuttaa lisääntyvää ahdistusta, jolloin myös mahdolliset sekaryhmät vähentävät osallistumista vesiliikuntatunneille.¹⁹ Tarvittaessa tulee miettiä aktiivisesti ratkaisuja myös oppilaiden yksityisyyden suojan mahdollistamiseksi. Yhdessä oppilaiden kanssa keskustellen on mahdollista löytää toimintatavat, jossa jokainen voi tuntea olonsa psyykkisesti, sosiaalisesti ja fyysisesti turvalliseksi.

Lasten uimataitotutkimus 2022 -tutkimuksen osana toteutettiin ensimmäistä kertaa Suomessa myös esiopetukseen osallistuvien kuusivuotiaiden lasten omaan arvioon uimataidostaan perustuva haastattelu.¹³ Tämä tutkimuksen osa osoitti, että esikoululaisten huoltajien haastattelemat lapset suhtautuivat uimiseen hyvin myönteisesti ja he osasivat jo monia alkeisuimataittoa edeltäviä keskeisiä vesitaitoja. Esiopetus näyttäisi olevan optimaalista aikaa lasten uimataidon alkeiden opettamisessa, koska kuusivuotiaat ovat valmiita kokeilemaan uusia asioita, he ovat innokkaita opettelemaan ja nauttivat vedessä olemisesta. Esikoululaisilla ei näytä olevan vahvoja uinnin esteitä, vaan he aidosti kokevat oppimisen iloa uudessa ympäristössä.

Koska vapaa-ajan vesileikit ja touhuaminen vedessä varhaisvuosina edistävät uimaan oppimista myös lasten omien kokemusten mukaan, huoltajien on tärkeää mahdollistaa myös vapaa leikki vesiympäristössä ennen kouluikää. Tämä johtaa siihen, että koulujen uinninopetuksen alettua vesi on lapselle jo valmiiksi tuttu ja turvallinen elementti. Näin koulujen uinninopetuksessa on mahdollista päästä suoraan harjoittelemaan vesitaitoja, sen sijaan että vesi vieraana elementtinä, veden roiskeet, suuren ryhmän aiheuttama hälinä ja levottomuus aiheuttaisivat epämiellyttäviä kokemuksia oppimistilanteessa. Koulun uimaopetuksessa uimaopettajia on tyypillisesti vain yksi luokkaa kohden. Uimaopettajalla on vain harvoin mahdollisuus tutustua luokkaan etukäteen, joten lapsen taitojen mukainen eriyttäminen ja lapsen yksilöllinen huomiointi on haasteellista. Vapaa-ajan uimakouluja järjestävät eri tahot. Kaupungin ja uimaseurojen järjestämiin alkeisuimakouluihin osallistutaan tyypillisesti ennen kouluikää, mutta harrastus voi jatkua myös jatko- ja tekniikkauimakouluissakin. Kuudesluokkalaisista 20 prosenttia kertoi oppineensa alkeisuimataidon uimakoulussa, jolloin heillä on erinomaiset lähtökohdat hyötyä koulujen uinninopetuksesta.

Perusopetuksen opetussuunnitelmaan on määritelty ensimmäisestä vuosiluokasta lähtien uintiin, vedessä liikkumiseen ja vesipelastukseen liittyviä opetussisältöjä.¹² Nämä opetuksen tavoitteet velvoittavat kuntia ja kouluja järjestämään uinninopetusta, mutta tämän tutkimuksen tulokset osoittavat, että koulujen välillä on suurta vaihtelua. Myös AVI-alueiden kesken on selkeitä eroja. Koska uimataito on yksi hengissäpysymisen taidoista sen lisäksi, että sen avulla luodaan pohjaa liikunnalliselle elämäntavalle, koulujen uinninopetukseen tulee kiinnittää huomiota. Uimataito on elinikäinen taito, minkä vuoksi eri puolilla Suomea kouluilla tulisi olla riittävät resurssit oppilaiden uinninopetuksen järjestämiseen. Uimataito mahdollistaa helposti ja edullisesti ympärivuotisen liikunnan harrastamisen yksin tai yhdessä muiden kanssa. Uimataito edistää myös yhdenvertaisuuden toteutumista, sillä se sopii erinomaisesti myös eri tavoin liikuntarajoitteisille.

Lopuksi keskeisiä toimenpide-ehdotuksia eri toimijoille:

Rehtorit:

- Oppimisvajeen paikkaaminen vaatii lisäresursseja uinninopetukseen

Opettajat:

- Uinninopetuksen suurin tavoite on myönteisten kokemusten saaminen vesiympäristössä
- Sensitiivisyys oppilaiden suurelle yksilölliselle vaihtelulle ja erilaisille tarpeille (aiemmat kokemukset, vapaa-ajan harrastuneisuus, ym.)
- Psyykkisen, sosiaalisen ja fyysisen turvallisuuden varmistaminen sekä kannustavan ilmapiirin luominen

Uimaopettajat ja uinninopetuksesta vastaavat:

- Varautuminen yhä suurempaan oppilaiden uimataidon ja aikaisempien vedessä liikkumisen kokemusten vaihteluun
- Mahdollisuuksien mukaan käyttöön oppilaiden autonomiankokemuksia tuottavia tehtäviä ja opetusmenetelmiä
- Yhteistyö opettajan kanssa mm. siten, että oppilaiden mahdollinen yksityisyyden tarpeen huomioiminen uinninopetuksen olosuhteissa uimahallin erilaisissa tiloissa ja käytänteissä (mm. puku- ja suihkutilat)

Huoltajat:

- Vapaa-ajan vedessä liikkumisen tukeminen ja mahdollistaminen edistää oppilaan uimataidon kehittymistä ja uinninopetukseen osallistumista

Päätäjät:

- Hyvä uimataito ja vesiliikuntataidot ovat pohja liikunnalliselle elämäntavalle ja mahdollistaa elinikäisen liikkumisen - vesiliikunta sopii kaikille toimintakyvyn rajoitteista riippumatta
- Uimahallien peruskorjaus- ja uudisrakentamisessa huomionarvoinen asia on yksityisyydensuojaa lisäävät ratkaisut puku- ja suihkutiloissa

VI LÄHTEET

- ¹ Maanmittauslaitos. (2022). Suomi, 57 000 – 168 000 järven maa. <https://www.maanmittauslaitos.fi/ajankohtaista/suomi-57-000-168-000-jarven-maa>
- ² Suomen Ympäristökeskus. (2002). Suomen rantaviiva lisääntyi 40 000 kilometrillä. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/suomen-rantaviiva-lisaantyi-40-000kilometrilla/1819592#gs.ir4exa>
- ³ Valvira. (2021). Yleisten uimarantojen luettelo v. 2021. <https://www.valvira.fi/ymparistoterveys/terveydensuojelu/uimavesi>
- ⁴ Traficom. (2022). Vesikulkuneuvojen määrä rekisterissä kasvaa – veneet vaihtavat yhä useammin omistajaa. <https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/vesikulkuneuvojen-maara-rekisterissa-kasvaa-veneet-vaihtavat-yha-useammin-omistajaa>
- ⁵ Tilastokeskus. (2021). Rakennukset ja kesämökit. <https://stat.fi/tilasto/rakke>
- ⁶ SUH. (2022). SUH:n ennakkotilastot hukkumisista. <https://www.suh.fi/tiedotus/hukkumistilastot>
- ⁷ Kuusela, J. (2000). Suomalaisten 6. luokkalaisten uimataito. Jyväskylä. LIKES-tutkimuskeskuksen julkaisematon tutkimusraportti.
- ⁸ Kurki, J. & Rajala, K. (2004). Kuudesluokkalaisten ja aikuisten uimataito Suomessa. Jyväskylä. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 164. Liikunnan ja kansanterveyden edistämissätiö LIKES.
- ⁹ Hakamäki, M. & Rajala, K. (2006). Kuudesluokkalaisten ja aikuisten uimataito Suomessa 2006. Jyväskylä. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 183. Liikunnan ja kansanterveyden edistämissätiö LIKES. http://www.suh.fi/files/1789/Kuudesluokkalaisten_uimataito_2006.pdf
- ¹⁰ Rajala, K. & Kankaanpää, A. (2011). Kuudesluokkalaisten ja aikuisten uimataito Suomessa vuonna 2011. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 259. Liikunnan ja kansanterveyden edistämissätiö LIKES. https://www.suh.fi/files/200/uimataitoraportti_fin.pdf
- ¹¹ Hakamäki, M. (2016). Kuudesluokkalaisten uimataito Suomessa. LIKES-tutkimuskeskus. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 323. https://www.suh.fi/files/2876/Uimataitotutkimus_LIKES_2016.pdf
- ¹² Opetushallitus. (2014). Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Helsinki.
- ¹³ Morgado, L.D.S., De Martelaer, K., D'Hondt, E., Barnett, L.M., Costa, A. M., Howells, K., Sääkslahti, A., & Jidovtseff, B. (2020). Pictorial scale of perceived water competence (PSPWC): Testing manual. AIESEP Early years SIG, <http://hdl.handle.net/2268/246746>
- ¹⁴ Niemistö, D. (2021). Skilled kids around Finland. The Motor competence and perceived motor competence of children in childcare and associated socioecological factors. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto.

- ¹⁵ Button, C., Button, A.J., Jackson, A.M., Cotter, J.D. & Maraj, B. (2020). Teaching foundational aquatic skills to children in open water environments. *International Journal of Aquatic Research and Education* 13 (1), 1.
- ¹⁶ Sääkslahti, A. (2018). *Liikunta varhaiskasvatuksessa*. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- ¹⁷ Langendorfer, S. (2015). Changing learn-to-swim and drowning prevention using aquatic readiness and water competence. *International Journal of Aquatic Research and Education* 9 (1), 2.
- ¹⁸ Jaakkola, T., Liukkonen, J. & Sääkslahti, A. (2017). *Liikuntapedagogiikka*. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- ¹⁹ Saari, S., Salin, K. & Palomäki, S. (2021). Hukuttaako resurssipula vesiliikunnan opetuksen yläkouluissa ja toisella asteella? *Liikunta & Tiede* 58(4), 52-56.



Uimataidon oppiminen on jokaisen Suomessa asuvan lapsen perusoikeus.

Uimataitotutkimus 2022 - Oppilaiden lomake

Hei kuudesluokkalainen,

Jyväskylän yliopisto, Suomen uimaopetus- ja hengenpelastusliitto sekä Opetushallitus selvittävät kuudesluokkalaisten uimataitoa. Suomessa uimataito on tärkeä perustaito ja vastaamalla tähän lyhyeen kyselyyn autat kehittämään uinninopetusta ja lisäämään turvallisuutta vesillä. Sinulta kysytään kuinka pitkän matkan osaat uida, minkä ikäisenä ja missä opit uimaan, kenen kanssa ja missä käyt uimassa, oletko osallistunut koulun uintitunneille ja mitkä asiat innostavat ja mitkä estävät sinua osallistumasta uintitunneille. Vastaamiseen menee aikaa noin 10 minuuttia.

Tutkimukseen kutsutaan mukaan 5000 kuudesluokkalaista eri puolilta Suomea. Koulut on valittu tutkimukseen satunnaisesti. Sinun koulusi valikoitui tutkimukseen mukaan ja sen vuoksi saat tämän tutkimuskutsun.

Tutkimuksen tietosuojailmoitus löytyy seuraavan linkin takaa:

https://www.suh.fi/toiminta/uimataitotutkimus_2022

Kyselyyn osallistutaan nimettömänä, eikä sinua voi vastauksen perusteella tunnistaa. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Mikäli et halua osallistua tutkimukseen, voit tehdä sen aikaa muita koulutehtäviä. Vastaamalla kyselyyn hyväksyt sen, että osallistut tutkimukseen. Vastaamisen voi myös keskeyttää milloin tahansa.

Mikäli sinulla on kysyttävää tutkimuksesta lisätietoja saa:

Tutkimusavustaja

Piia Lehtimäki

Puh: +358 40 775 0843

Sähköposti: piia.lehtimaki@suh.fi

Yhteistyöstä kiittäen,
Tero Savolainen
Suomen Uimaopetus- ja
Hengenpelastusliitto
tero.savolainen@suh.fi

Arja Sääkslahti
Jyväskylän yliopisto
arja.saakslahti@jyu.fi

Haluatko osallistua tutkimukseen?*

Kyllä

En

Sukupuoli

- Tyttö
- Poika
- Muu
- En halua kertoa

Mikä näistä kuvaa parhaiten uimataitoasi

- En osaa uida 10 metrin matkaa
- Osaan uida vähintään 10 metriä millä tyylillä tahansa
- Osaan uida vähintään 25 metriä millä tyylillä tahansa
- Osaan uida vähintään 50 metriä millä tyylillä tahansa
- Osaan uida vähintään 200 metriä, joista 50 metriä selällään

Minkä ikäisenä opit uimaan
200 metriä, joista 50 metriä
selällään?

Missä olet oppinut uimaan (vähintään 10 metriä)?

- Uimakoulussa
- Päiväkodin uinninopetuksessa
- Koulun uinninopetuksessa
- Vapaa-ajalla

Kenen kanssa olet käynyt uimassa vapaa-ajallasi?

- Vanhemman/vanhempien
- Isovanhemman/vanhempien
- Muiden lasten (kavereiden)
- Muiden aikuisten, esim. kummi

Kuinka usein käyt talven aikana uimahallissa kouluajan ulkopuolella?

- Kerran viikossa tai useammin
- 2–3 kertaa kuukaudessa
- Kerran kuukaudessa
- Harvemmin kuin kerran kuukaudessa
- En lainkaan

Oletko osallistunut tänä lukuvuonna koulun järjestämille uintitunneille?

- Kyllä, kuinka monta kertaa?
- En osallistunut kaikille tunneille, miksi?
- En osallistunut millekään tunnille, miksi?

Miten koronarajoitukset ovat vaikuttaneet uimiseesi?

- Ei mitenkään
- Uimahalli/kylpyläkäynnit vähenivät
- Uimahalli/kylpyläkäynnit jäivät pois
- Uiminen oli mahdollista vain luonnonvesissä
- Olen uinut enemmän (esimerkiksi luonnonvesissä)
- Uimiseen tuli täydellinen tauko
- En osaa enää yhtä hyvin kuin ennen koronarajoituksia
- Olen alkanut vältellä uimista ja vedessä olemista
- Muulla tavoin, miten?

Minkälaiset asiat innostavat osallistumaan uintitunneille ja auttavat uimataitoni kehittymistä?

- Vapaa-ajalla uimahallissa käyminen
- Uimaseurassa uinnin harrastaminen
- Koulun uintitunneilla kivat luokkakaverit
- Mielenkiintoiset uintituntien sisällöt
- Uimaopettajan hyvät neuvot ja kannustaminen
- Koulun uintitunnille saa tulla pyyhe päällä altaalle
- Kun koen saavani riittävää yksityisyyttä pukeutumis- ja peseytymistilanteissa
- Jokin muu, mikä?

Minun uimataitoni kehittymistä ja uintitunneille osallistumista estävät:

- Pelkään vettä
- Veden roiskuminen
- Kylmyys
- Ison ryhmä häly ja levottomuus
- Oppilaat, jotka kommentoivat tai kiusaavat
- Epämukava olo uima-asu päällä
- Epävarmuus omasta kehosta
- Koen epämukavaksi riisuutua ja peseytyä muiden luokkalaisten nähden
- Tunne, että olen väärässä pukuhuoneessa (miesten tai naisten puolella)
- Uiminen ryhmässä, jossa on yhtä aikaa tyttöjä ja poikia
- Se, että en ole päässyt aikaisemmin uimaan
- Kiire
- Vanhempani eivät hyväksy uimista (uskonnolliset syyt)
- Terveydelliset syyt (esimerkiksi atooppinen ihottuma tai klooriallergia)
- Tylsät uintitunnit (uimaopetuksen sisällöt)
- Uimaopettaja ei kuuntele meidän oppilaiden ehdotuksia
- Uimaopettaja ei ole kannustava
- Jokin muu, mikä



SUOMEN UIMAOPETUS- JA
HENGENPELASTUSLIITTO



JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Uimataitotutkimus 2022 - Opettajan lomake

Hyvä kuudennen luokan opettaja,

Suomen uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry sekä Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellinen tiedekunta tutkivat alakoulun kuudetta luokkaa käyvien oppilaiden uimataittoa yhteistyössä Opetushallituksen kanssa. Koulunne valikoitui mukaan tutkimukseen satunnaisotannassa, jonka tavoitteena on edustava, 5000 oppilaan otos eri puolilta Suomea. Toivomme Teiltä myönteistä suhtautumista tutkimukseen. Tässä kyselyssä teiltä opettajilta kysytään oman luokkanne oppilaiden uimataidosta eli kuinka monta prosenttia luokan oppilaista ei osaa uida ja osaa uida 25m, 50m, 200m. Lisäksi kysytään oppilaan uimataidon huomioimisesta ja koronan mahdollisista vaikutuksista oppilaiden uimiseen. Kyselyn vastaamiseen menee aikaa noin 3 minuuttia. Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista. Aloittamalla koulun uimaopetuksen järjestelyjä koskevan kyselyn, vakuutatte että olette tutustuneet tutkimuksen sisältöön ja annatte suostumuksen tutkimukseen osallistumiseksi.

Lisäksi toivomme Teidän välittävän tiedon tutkimuksesta oppilaiden huoltajille esim. Wilma-viestillä. Linkin kautta kuudennen luokan oppilaat pääsevät anonyymisti vastaamaan kysymyksiin heidän uimataidostaan. Oppilaan kyselyn täyttämiseen kuluu aikaa noin 10 minuuttia. Oppilaiden kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja mikäli oppilas ei halua vastata kyselyyn, niin hän voi tehdä sillä välin muita koulutehtäviä. Ennen oppilaskyselyjen täyttämistä, opettaja lähettää luokkansa oppilaiden huoltajille tiedon tutkimuksesta, esimerkiksi Wilma-viestillä. Viestissä vanhemmille kerrotaan tutkimuksesta ja ohjataan tutkimusta kuvaavalle Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton sivustolle

sekä kerrotaan, mistä on mahdollista saada lisätietoja tutkimuksesta.

Tutkimuksen tietosuojailmoitus ja muuta tietoa tutkimuksesta löytyy Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton

sivuilta: https://www.suh.fi/toiminta/uimataitotutkimus_2022

Mikäli sinulla on kysyttävää tutkimuksesta lisätietoja saa:

Tutkimusavustaja

Piia Lehtimäki

Puh: +358 40 775 0843

Sähköposti: piia.lehtimaki@suh.fi

Valmis Wilma-viesti oppilaiden huoltajille:

Hei kuudesluokkalaisen huoltaja,

Jyväskylän yliopisto, Suomen uimaopetus- ja hengenpelastusliitto sekä Opetushallitus selvittävät kuudesluokkalaisten uimataitoa noin viiden vuoden välein. Suomessa uimataito on tärkeä perustaito ja oppilaiden kyselyn avulla pystytään kehittämään uinninopetusta ja lisäämään turvallisuutta vesillä.

Lasten uimataito vuonna 2022 -tutkimukseen kutsutaan mukaan 5000 kuudesluokkalaista eri puolilta Suomea. Sinun lapsesi koulu valikoitui satunnaisotannalla tutkimukseen mukaan ja sen vuoksi pyydämme sinulta lupaa lapsesi osallistumiseksi tutkimukseen. Oppilaalta kysytään, kuinka pitkän matkan hän osaa uida, minkä ikäisenä ja missä hän oppi uimaan, kenen kanssa ja missä hän käy uimassa, onko hän osallistunut koulun uintitunneille ja mitkä asiat innostavat ja mitkä estävät häntä osallistumasta uintitunneille. Vastaamiseen menee aikaa noin 10 minuuttia.

Oppilaat vastaavat kyselyyn nimettömänä, eikä heitä voi vastauksen perusteella tunnistaa. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Mikäli et halua, että lapsesi osallistuu tutkimukseen, ole ystävällinen ja ilmoita siitä lapsesi opettajalle. Siinä tapauksessa lapsesi voi tehdä kyselyn ajan muita koulutehtäviä. Sähköinen kysely toteutetaan koulussa oppitunnin aikana.

Tutkimuksen tietosuojailmoitus löytyy seuraavan linkin takaa:

https://www.suh.fi/toiminta/uimataitotutkimus_2022

Mikäli sinulla on kysyttävää tutkimuksesta lisätietoja saa:

Tutkimusavustaja

Piia Lehtimäki

Puh: +358 40 775 0843

Sähköposti: piia.lehtimaki@suh.fi

Yhteistyöstä kiittäen,

Tero Savolainen

Suomen Uimaopetus- ja

Hengenpelastusliitto

tero.savolainen@suh.fi

Arja Sääkslahti

Jyväskylän yliopisto

arja.saakslahti@ju.fi

Haluatko osallistua tutkimukseen?*

Kyllä

En

Koulun nimi

Kunta

Vastaajan nimi

Vastaajan puhelinnumero

Arvioi kuinka suurta osaa oppilaistasi väittämät koskevat.
Vastaa siten, että väittämien yhteistulokseksi tulee 100.

Ei osaa uida

(0 -
100)

Osaa uida vähintään 10 metriä millä tyylillä tahansa?

(0 -
100)

Osaa uida vähintään 25 metriä millä tyylillä tahansa?

(0 -
100)

Osaa uida vähintään 50 metriä millä tyylillä tahansa?

(0 -
100)

Osaa uida vähintään 200 metriä, josta 50 metriä selällään?

(0 -
100)

0% / 100%

Oppilaan uimataidon huomiointi:

- Ei mainintaa todistuksen yhteydessä
- Todistuksessa sanallinen maininta uimataidosta
- Annetaan uintidiplomi
- Annetaan uimakandin- ja maisterintodistus

Millä tavalla koronarajoitukset ovat mielestäsi vaikuttanut oppilaiden uimiseen?

- Ei mitenkään
- Koulun järjestämät uimahalli/kylpyläkäynnit vähenivät
- Uimiseen tuli täydellinen tauko
- Oppilaat eivät osaa enää yhtä hyvin uida kuin ennen koronarajoituksia
- Oppilaat ovat alkaneet vältellä uimista ja vedessä olemista
- Uiminen oli mahdollista vain luonnonvesissä
- Oppilaiden uimataito parani
- Muulla tavalla, miten?

Tässä sinulla on vapaa sana muille kommenteille



SUOMEN UIMAOPETUS- JA
HENGENPELASTUSLIITTO



JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Uimataitotutkimus 2022 - Rehtorin kyselylomake

Hyvä rehtori,

Suomen uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry sekä Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellinen tiedekunta tutkivat alakoulun kuudetta luokkaa käyvien oppilaiden uimataittoa yhteistyössä Opetushallituksen kanssa. Koulunne valikoitui mukaan tutkimukseen satunnaisotannassa, jonka tavoitteena on edustava, 5000 oppilaan otos eri puolilta Suomea. Toivomme Teiltä myönteistä suhtautumista tutkimukseen. Koulua koskevassa kyselyssä kysytään koulunne uinninopetuksen määrästä ja järjestelyistä eri luokka-asteilla. Kyselyn vastaamiseen menee aikaa noin 10 minuuttia. Mikäli koulussanne on uinninopetuksesta vastaava opettaja, hän voi vastata tähän kyselyyn Teidän koulunne osalta. Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista. Aloittamalla koulun uimaopetuksen järjestelyjä koskevan kyselyn, vakuutatte että olette tutustuneet tutkimuksen sisältöön ja annatte suostumuksen koulun uinninopetusta koskevien tietojen keräämiseen.

Lisäksi toivomme Teidän välittävän koulunne kuudennen luokan opettajille seuraavalla sivulla olevan kyselylinkin. Linkin kautta oppilaat pääsevät anonyymisti vastaamaan kysymyksiin heidän uimataidostaan. Oppilaan kyselyn täyttämiseen kuluu aikaa noin 10 minuuttia. Oppilaiden kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja mikäli oppilas ei halua vastata kyselyyn, niin hän voi tehdä sillä välin muita koulutehtäviä. Ennen oppilaskyselyjen täyttämistä, opettaja lähettää luokkansa oppilaiden huoltajille tiedon, esimerkiksi Wilma-viestin. Viestissä vanhemmille kerrotaan tutkimuksesta ja ohjataan tutkimusta kuvaavalle Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton sivustolle sekä

kerrotaan, mistä on mahdollista saada lisätietoja tutkimuksesta.

Tutkimuksen tietosuojailmoitus löytyy Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton sivuilta:

https://www.suh.fi/toiminta/uimataitotutkimus_2022

Mikäli sinulla on kysyttävää tutkimuksesta lisätietoja saa:

Tutkimusavustaja

Piia Lehtimäki

Puh: +358 40 775 0843

Sähköposti: piia.lehtimaki@suh.fi

Yhteistyöstä kiittäen,

Tero Savolainen

Suomen Uimaopetus- ja

Hengenpelastusliitto

tero.savolainen@suh.fi

Arja Sääkslahti

Jyväskylän yliopisto

arja.saakslahti@jyu.fi

Haluatteko osallistua tutkimukseen?*

Kyllä

Ei

Pyydämme teitä välittämään koulunne 6. vuosiluokkien opettajille oppilaiden uimataitoon liittyvän kyselyn, jonka avautuu luokkakohtaisten linkkien takaa.

Luokka 1: {{linkki1}}

Luokka 2: {{linkki2}}

Luokka 3: {{linkki3}}

Koulun nimi

Kunta

Vastaajan nimi

Vastaajan puhelinnumero

Onko koulussanne järjestetty uinninopetusta ennen koronapandemiaa (ennen maaliskuuta 2020) 1. luokan oppilaille?

Kyllä

Ei

1. luokan käyntikertojen määrä vuodessa ennen pandemiaa

1. luokan opetustuntien määrä vuodessa ennen pandemiaa

Onko koulussanne järjestetty uinninopetusta ennen koronapandemiaa (ennen maaliskuuta 2020) 2. luokan oppilaille?

Kyllä

Ei

2. luokan käyntikertojen määrä vuodessa ennen pandemiaa

2. luokan opetustuntien määrä vuodessa ennen pandemiaa

Onko koulussanne järjestetty uinninopetusta ennen koronapandemiaa (ennen maaliskuuta 2020) 3. luokan oppilaille?

Kyllä

Ei

3. luokan käyntikertojen määrä vuodessa ennen pandemiaa

3. luokan opetustuntien määrä vuodessa ennen pandemiaa

Onko koulussanne järjestetty uinninopetusta ennen koronapandemiaa (ennen maaliskuuta 2020) 4. luokan oppilaille?

Kyllä

Ei

4. luokan käyntikertojen määrä vuodessa ennen pandemiaa

4. luokan opetustuntien määrä vuodessa ennen pandemiaa

Onko koulussanne järjestetty uinninopetusta ennen koronapandemiaa (ennen maaliskuuta 2020) 5. luokan oppilaille?

Kyllä

Ei

5. luokan käyntikertojen
määrä vuodessa ennen
pandemiaa

5. luokan opetustuntien
määrä vuodessa ennen
pandemiaa

Onko koulussanne järjestetty uinninopetusta ennen
koronapandemiaa (ennen maaliskuuta 2020) 6. luokan
oppilaille?

Kyllä

Ei

6. luokan käyntikertojen
määrä vuodessa ennen
pandemiaa

6. luokan opetustuntien
määrä vuodessa ennen
pandemiaa

Onko koulussanne järjestetty uinninopetusta 1. luokan oppilaille maaliskuun 2020 ja toukokuun 2021 välisenä aikana (koronarajoitusten aikana)?

Kyllä

Ei

1. luokan käyntikertojen määrä vuodessa (maaliskuu 2020 - toukokuu 2021)

1. luokan opetustuntien määrä vuodessa (maaliskuu 2020 - toukokuu 2021)

Onko koulussanne järjestetty uinninopetusta 2. luokan oppilaille maaliskuun 2020 ja toukokuun 2021 välisenä aikana (koronarajoitusten aikana)?

Kyllä

Ei

2. luokan käyntikertojen määrä vuodessa (maaliskuu 2020 - toukokuu 2021)

2. luokan opetustuntien määrä vuodessa (maaliskuu 2020 - toukokuu 2021)

Onko koulussanne järjestetty uinninopetusta 3. luokan oppilaille maaliskuun 2020 ja toukokuun 2021 välisenä aikana (koronarajoitusten aikana)?

Kyllä

Ei

3. luokan käyntikertojen määrä vuodessa (maaliskuu 2020 - toukokuu 2021)

3. luokan opetustuntien määrä vuodessa (maaliskuu 2020 - toukokuu 2021)

Onko koulussanne järjestetty uinninopetusta 4. luokan oppilaille maaliskuun 2020 ja toukokuun 2021 välisenä aikana (koronarajoitusten aikana)?

Kyllä

Ei

4. luokan käyntikertojen määrä vuodessa (maaliskuu 2020 - toukokuu 2021)

4. luokan opetustuntien määrä vuodessa (maaliskuu 2020 - toukokuu 2021)

Onko koulussanne järjestetty uinninopetusta 5. luokan oppilaille maaliskuun 2020 ja toukokuun 2021 välisenä aikana (koronarajoitusten aikana)?

Kyllä

Ei

5. luokan käyntikertojen määrä vuodessa (maaliskuu 2020 - toukokuu 2021)

5. luokan opetustuntien määrä vuodessa (maaliskuu 2020 - toukokuu 2021)

Onko koulussanne järjestetty uinninopetusta 6. luokan oppilaille maaliskuun 2020 ja toukokuun 2021 välisenä aikana (koronarajoitusten aikana)?

Kyllä

Ei

6. luokan käyntikertojen määrä vuodessa (maaliskuu 2020 - toukokuu 2021)

6. luokan opetustuntien määrä vuodessa (maaliskuu 2020 - toukokuu 2021)

Järjestetäänkö koulussanne tällä hetkellä (keväällä 2022) uinninopetusta 1. luokan oppilaille?

Kyllä

Ei

1. luokan käyntikertojen määrä vuodessa (nykyhetki)

1. luokan opetustuntien määrä vuodessa (nykyhetki)

Järjestetäänkö koulussanne tällä hetkellä (keväällä 2022) uinninopetusta 2. luokan oppilaille?

Kyllä

Ei

2. luokan käyntikertojen määrä vuodessa (nykyhetki)

2. luokan opetustuntien määrä vuodessa (nykyhetki)

Järjestetäänkö koulussanne tällä hetkellä (keväällä 2022) uinninopetusta 3. luokan oppilaille?

Kyllä

Ei

3. luokan käyntikertojen
määrä vuodessa (nykyhetki)

3. luokan opetustuntien
määrä vuodessa (nykyhetki)

Järjestetäänkö koulussanne tällä hetkellä (keväällä 2022)
uinninopetusta 4. luokan oppilaille?

Kyllä

Ei

4. luokan käyntikertojen
määrä vuodessa (nykyhetki)

4. luokan opetustuntien
määrä vuodessa (nykyhetki)

Järjestetäänkö koulussanne tällä hetkellä (keväällä 2022)
uinninopetusta 5. luokan oppilaille?

Kyllä

Ei

5. luokan käyntikertojen
määrä vuodessa (nykyhetki)

5. luokan opetustuntien
määrä vuodessa (nykyhetki)

Järjestetäänkö koulussanne tällä hetkellä (keväällä 2022) uinninopetusta 6. luokan oppilaille?

Kyllä

Ei

6. luokan käyntikertojen
määrä vuodessa (nykyhetki)

6. luokan opetustuntien
määrä vuodessa (nykyhetki)

Miksi uinninopetusta ei järjestetä lainkaan?

Hyvä esiopetuksesta vastaava,

Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry sekä Jyväskylän yliopisto tutkivat esikoululaisten uimataitoa yhdessä Opetushallituksen kanssa. Esiopetusyksikkönne valikoitui mukaan satunnaisotannassa, jonka tavoitteena on edustava, 1000 esioppilaan otos eri puolelta Suomea.

Tutkimus sisältää nettipohjaiset kyselylomakkeet esikoululaisten huoltajille ja esikoululaisille. Tarkoituksena on, että huoltaja arvioi ensin omassa kyselyssään lapsen uimataitoa, jonka jälkeen hän avustaa lasta vastaamaan omaan kyselyynsä. Kyselyihin vastataan nimettömänä, eikä vastaajia voida myöhemmin tunnistaa. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Pyydämme Teitä välittämään alla olevan tiedon tutkimuksesta sekä kyselylinkit esikoululaisten huoltajille esimerkiksi Wilman tai kuntanne esiopetusryhmien kautta. Lisätietoa tutkimuksesta, esikatseltavat kyselylomakkeet sekä tietosuojailmoitus löytyvät osoitteesta:

https://www.suh.fi/toiminta/uimataitotutkimus_2022

Mikäli Teillä on kysyttävää tutkimuksesta, lisätietoja saa:

Tutkimusavustaja

Piia Lehtimäki

puh: +358 40 7750843

sähköposti: piia.lehtimaki@suh.fi

Yhteistyöstä kiittäen,

Tero Savolainen

Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto

Arja Sääkslahti

Jyväskylän yliopisto

Valmis Wilma-viesti ja kyselylinkit esikoululaisten huoltajille:

Hyvä esikoululaisen huoltaja,

Jyväskylän yliopisto sekä Suomen uimaopetus- ja hengenpelastusliitto selvittävät yhdessä Opetushallituksen kanssa lasten uimataitoa. Uimataito on tärkeä perustaito tuhansien järvien maassa. Vastaamalla tähän kyselyyn autat kehittämään uinninopetusta ja lisäämään vesiturvallisuutta Suomessa. Tähän tutkimukseen kutsutaan mukaan 1000 esikoululaista kaikkialta Suomesta. Esikoulut on valittu tutkimukseen mukaan satunnaisotannalla. Lapsesi esikoulu valikoitui tutkimukseen ja sen vuoksi saat tämän kutsun tutkimukseen osallistumiseksi.

Tutkimus sisältää huoltajan kyselyn, johon vastaaminen vie sinulta aikaa noin viisi minuuttia. Huoltajan kyselyn lisäksi toivomme, että auttaisit lastasi vastaamaan esikoululaisille suunniteltuun kyselylomakkeeseen. Lapsen auttaminen tarkoittaa sitä, että kysyt häneltä ensin, haluaako hän

osallistua tutkimukseen, jossa katsotaan erilaisia kuvia lapsesta vedessä ja kysytään häneltä, että ketä kuvan lapsista hän muistuttaa eniten. Mikäli lapsi haluaa vastata, niin sen jälkeen tehtävänäsi on auttaa häntä lukemalla yksi kysymys kerrallaan ja odottaa, että lapsi valitsee kuvan. Lapsen kyselyn tekemiseen menee aikaa noin 10 minuuttia.

Sekä lapsen, että aikuisen kyselyihin osallistutaan nimettömänä, eikä vastaajaa voida myöhemmin tunnistaa. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Vastaamalla kyselyyn varmistat, että olet tutustunut tutkimuksen tiedotemateriaaleihin ja hyväksynyt sen, että osallistut tutkimukseen. Auttamalla lasta vastaamaan annat lapsellesi luvan osallistua tutkimukseen.

Linkki huoltajan kyselyyn:

Linkki esikoululaisen kyselyyn:

Lisätietoa tutkimuksesta sekä tutkimuksen tietosuojailmoitus löytyvät seuraavan linkin takaa:

https://www.suh.fi/toiminta/uimataitotutkimus_2022

Mikäli sinulla on kysyttävää tutkimuksesta lisätietoja saa:

Tutkimusavustaja

Piia Lehtimäki

puh: +358 40 7750843

sähköposti: piia.lehtimaki@suh.fi

Yhteistyöstä kiittäen,

Tero Savolainen

Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto

Arja Sääkslahti

Jyväskylän yliopisto



SUOMEN UIMAOPETUS- JA
HENGENPELASTUSLIITTO



JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Uimataitotutkimus 2022 - Eskarit

Hyvä esikoululaisen huoltaja,

Jyväskylän yliopisto sekä Suomen uimaopetus- ja hengenpelastusliitto selvittävät yhdessä Opetushallituksen kanssa lasten uimataitoa. Uimataito on tärkeä perustaito tuhansien järvien maassa. Vastaamalla tähän kyselyyn autat kehittämään uinninopetusta ja lisäämään vesiturvallisuutta Suomessa. Tähän tutkimukseen kutsutaan mukaan 1000 esikoululaista kaikkialta Suomesta. Esikoulut on valittu tutkimukseen mukaan satunnaisotannalla. Lapsesi esikoulu valikoitui tutkimukseen ja sen vuoksi saat tämän kutsun tutkimukseen osallistumiseksi.

Tutkimus sisältää huoltajan kyselyn, johon vastaaminen vie sinulta aikaa noin viisi minuuttia. Huoltajan kyselyn lisäksi toivomme, että auttaisit lastasi vastaamaan esikoululaisille suunniteltuun kyselylomakkeeseen. Lapsen auttaminen tarkoittaa sitä, että kysyt häneltä ensin, haluaako hän osallistua tutkimukseen, jossa katsotaan erilaisia kuvia lapsesta vedessä ja kysytään häneltä, että ketä kuvan lapsista hän muistuttaa eniten. Mikäli lapsi haluaa vastata, niin sen jälkeen tehtävänäsi on auttaa häntä lukemalla yksi kysymys kerrallaan ja odottaa, että lapsi valitsee kuvan. Lapsen kyselyn tekemiseen menee aikaa noin 10 minuuttia. Lapselta kysytään: 1) onko hän käynyt uimassa, 2) haluaisiko hän käydä uimassa, 3) missä hän on uinut, 4) onko hän käynyt uimakoulua, 6) onko hän käynyt esikoulun kanssa uimassa. Lisäksi valmiiden piirroskuvien avulla häntä pyydetään arvioimaan 7) kuinka hyväksi hän kokee itsensä uimaan, 8) miten hän kastautuu veteen 9) kuinka syvälle veteen hän menee 10) miten hän poimii esineen veden alta 11), miten hän tekee meritähtikellunnan selinmakuulla ja päinmakuulla 12) miten hän liukuu

eteenpäin, 13) miten hän ui selin ja hyppää veteen sekä 15) miten hän kääntyy uudessaan.

Sekä lapsen, että aikuisen kyselyihin osallistutaan nimettömänä. Vastaajaa ei voi myöhemmin tunnistaa. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Vastaamalla kyselyyn varmistat että olet tutustunut tutkimuksen tiedotemateriaaleihin ja hyväksynyt sen, että osallistut tutkimukseen. Auttamalla lasta vastaamaan annat lapsellesi luvan osallistua tutkimukseen.

Tutkimuksen tietosuojailmoitus löytyy seuraavan linkin takaa:

https://www.suh.fi/toiminta/uimataitotutkimus_2022

Mikäli sinulla on kysyttävää tutkimuksesta lisätietoja saa:

Tutkimusavustaja

Piia Lehtimäki

Puh: +358 40 775 0843

Sähköposti: piia.lehtimaki@suh.fi

Yhteistyöstä kiittäen,

Tero Savolainen

Suomen Uimaopetus- ja

Hengenpelastusliitto

tero.savolainen@suh.fi

Arja Sääkslahti

Jyväskylän yliopisto

arja.saakslahti@jyu.fi

Haluatko osallistua tutkimukseen?*

Kyllä

En

Oletko käynyt uimassa?

En

Kyllä

Haluaisitko käydä uimassa?

En

Kyllä

Missä olet uinut?

Järvi

Joki

Meri

Uimahalli

Kylpylä

Muualla, missä?

Oletko ollut uimakoulussa?

En

Kyllä

Oletko käynyt eskarissa/esikoulussa uimassa?

En

Kyllä

Tässä on kuva kahdesta lapsesta. He ovat uimassa. Ei niin hyvä uimari tarvitse kellukkeen avukseen ja hyvä uimari pystyy uimaan ilman kelluketta. Kumpi näistä lapsista on kuin sinä?



Tämä lapsi ei
ole niin hyvä
uimaan

Tämä lapsi on
hyvä uimaan

Oletko aika hyvä vai tosi hyvä?

Aika hyvä

Tosi hyvä

Oletko jonkin verran hyvä, vai ei niin hyvä?

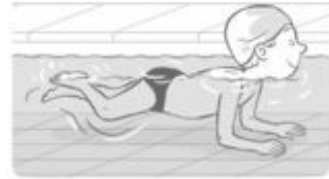
Jonkin verran hyvä

Ei niin hyvä

Kastautuminen

Näyttäisikö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa, lapsi yrittää liikkua eteenpäin (vatsallaan) kädet pohjassa.



Veden syvyys

Näyttäisitkö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa lapsi menee yhä syvemmälle ja syvemmälle veteen.



Polven syvyys



Vatsan syvyys



Kaulan syvyys

Esineen poimiminen altaan pohjasta

Näyttäisikö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa lapsi yrittää ottaa esineen veden alta.



Meritähtikellunta selinmakuulla

Näyttäisikö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa lapsi yrittää tehdä meritähtikellunnan selällään.



Meritähtikellunta päinmakuulla

Näyttäisitkö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

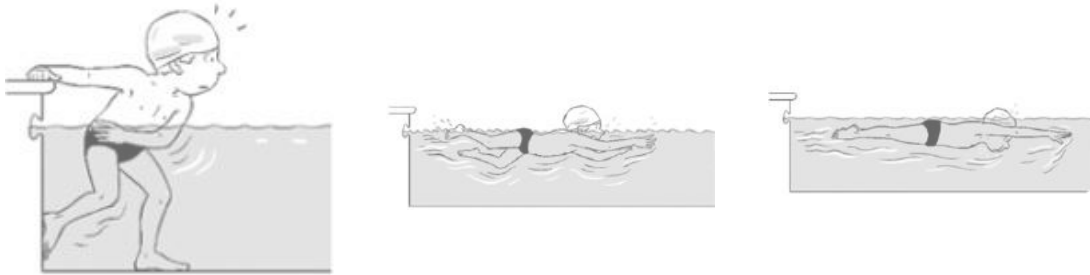
Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa lapsi yrittää tehdä meritähtikellunnan vatsallaan.



Liukuminen eteenpäin

Näyttäisikö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa lapsi ponnistaa seinästä ja liukuu kädet suorina vartalon jatkeena.



Uiminen selin

Näyttäisikö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa lapsi yrittää uida selällään.



Hyppy syvään veteen

Näyttäisitkö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa lapsi hyppää veteen.



Kääntäminen uudessa vatsalta selälleen

Näyttäisitkö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa lapsi yrittää uudessaan kääntyä vatsalta selälleen.



Kääntäminen ei onnistu

Kääntäminen onnistuu
kellukkeen avulla

Kääntäminen onnistuu
ilman kelluketta



SUOMEN UIMAOPETUS- JA
HENGENPELASTUSLIITTO



JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Uimataitotutkimus 2022 - Eskarihuoltajien kysely

Hyvä esikoululaisen huoltaja,

Jyväskylän yliopisto sekä Suomen uimaopetus- ja hengenpelastusliitto selvittävät yhdessä Opetushallituksen kanssa lasten uimataitoa. Uimataito on tärkeä perustaito tuhansien järvien maassa. Vastaamalla tähän kyselyyn autat kehittämään uinninopetusta ja lisäämään vesiturvallisuutta Suomessa. Tähän tutkimukseen kutsutaan mukaan 1000 esikoululaista kaikkialta Suomesta. Esikoulut on valittu tutkimukseen mukaan satunnaisotannalla. Lapsesi esikoulu valikoitui tutkimukseen ja sen vuoksi saat tämän kutsun tutkimukseen osallistumiseksi.

Tutkimus sisältää huoltajan kyselyn, johon vastaaminen vie sinulta aikaa noin viisi minuuttia. Huoltajan kyselyn lisäksi toivomme, että auttaisit lastasi vastaamaan esikoululaisille suunniteltuun kyselylomakkeeseen. Lapsen auttaminen tarkoittaa sitä, että kysyt häneltä ensin, haluaako hän osallistua tutkimukseen, jossa katsotaan erilaisia kuvia lapsesta vedessä ja kysytään häneltä, että ketä kuvan lapsista hän muistuttaa eniten. Mikäli lapsi haluaa vastata, niin sen jälkeen tehtävänäsi on auttaa häntä lukemalla yksi kysymys kerrallaan ja odottaa, että lapsi valitsee kuvan. Lapsen kyselyn tekemiseen menee aikaa noin 10 minuuttia. Lapselta kysytään: 1) onko hän käynyt uimassa, 2) haluaisiko hän käydä uimassa, 3) missä hän on uinut, 4) onko hän käynyt uimakoulua, 6) onko hän käynyt esikoulun kanssa uimassa. Lisäksi valmiiden piirroskuvien avulla häntä pyydetään arvioimaan 7) kuinka hyväksi hän kokee itsensä uimaan, 8) miten hän kastautuu veteen 9) kuinka syvälle veteen hän menee 10) miten hän poimii esineen veden alta 11), miten hän tekee

meritähtikellunnan selinmakuulla ja päinmakuulla 12) miten hän liukuu eteenpäin, 13) miten hän ui selin ja hyppää veteen sekä 15) miten hän kääntyy uidessaan.

Sekä lapsen, että aikuisen kyselyihin osallistutaan nimettömänä. Vastaajaa ei voi myöhemmin tunnistaa. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Vastaamalla kyselyyn varmistat että olet tutustunut tutkimuksen tiedotemateriaaleihin ja hyväksynyt sen, että osallistut tutkimukseen. Auttamalla lasta vastaamaan annat lapsellesi luvan osallistua tutkimukseen.

Tutkimuksen tietosuojailmoitus löytyy seuraavan linkin takaa:

https://www.suh.fi/toiminta/uimataitotutkimus_2022

Mikäli sinulla on kysyttävää tutkimuksesta lisätietoja saa:

Tutkimusavustaja:

Piia Lehtimäki

Puh: +358 40 775 0843

Sähköposti: piia.lehtimaki@suh.fi

Yhteistyöstä kiittäen,

Tero Savolainen

Suomen Uimaopetus- ja

Hengenpelastusliitto

tero.savolainen@suh.fi

Arja Sääkslahti

Jyväskylän yliopisto

arja.saakslahti@ju.fi

Haluatteko osallistua tutkimukseen?*

Kyllä

Ei

Onko lapsenne käynyt uimassa?

Kyllä

Ei

Kuinka usein keskimäärin lapsenne käy uimassa?

1-2 kertaa vuodessa

Satunnaisesti (esim. loma-aikoina)

1 kerran kuukaudessa

1 kerran viikossa

Useita kertoja viikossa

Miksei ole käynyt uimassa?

Perheessämme ei ole tapana

Lapsi ei halua

Lähellä ei ole uintipaikkaa

Uiminen on kallista

Muu syy, mikä?

Kävikö lapsenne uimassa koronarajoitusten aikana?

Ei

Kyllä, missä hän kävi uimassa?

Haluaisiko lapsenne käydä uimassa?

Ei, miksei?

Kyllä

Kenen kanssa lapsi haluaisi käydä uimassa?

Perhe/vanhemmat

Kaverit

Isovanhemmat

Eskariryhmä

Uimakoulu

Uimaseurassa

Missä lapsi haluaisi käydä uimassa?

Luonnon vesissä (esim. järvi, joki, meri)

Uimahallissa

Kylpylässä

Maauimalassa

Jossain muualla, missä?

Miten koronarajoitukset vaikuttivat lapsen uimiseen?

- Ei mitenkään
- Uimahalli/kylpyläkäynnit vähenivät
- Uimahalli/kylpyläkäynnit jäivät kokonaan pois
- Uiminen oli mahdollista vain luonnonvesissä
- Uimiseen tuli täydellinen tauko
- Lapsen uimataidon kehitys hidastui
- Lapsen uimataidon kehitys pysähtyi
- Lapsi alkoi vältellä vettä
- Lapsi alkoi pelätä vettä

Onko lapsenne osallistunut uimaopetukseen?

- Ei
- Kyllä

Miten / missä lapsenne on osallistunut uimaopetukseen?

- Opetusohjelmaa seuraamalla (TV, internet jne.)
- Varhaiskasvatuksessa/ esiopetuksessa
- Uimakoulussa
- Uimaseurassa

Kuinka pitkälle arvioit lapsesi osaavan uida pysähtymättä?

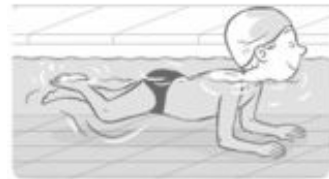
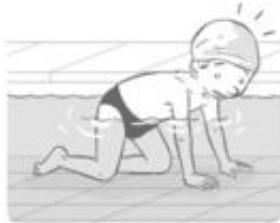
Uintimatka (0 - 25)

Arvioi lapsesi taitavuutta vedessä

Seuraavaksi esitetään kuvia lapsista erilaisissa uintitilanteissa. Mieti omaa lastasi. **Jos lapsesi olisi näissä tilanteissa, miten hän niistä suoriutuisi?** Paina / klikkaa sitä kuvaa, joka parhaiten vastaa lapsesi tilannetta.

Kastautuminen

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa, lapsi yrittää liikkua eteenpäin (vatsallaan) kädet pohjassa.



Veden syvyys

Tässä tilanteessa lapsi menee syvemmälle ja syvemmälle veteen.



Esineen poimiminen altaan pohjasta

Tässä tilanteessa lapsi yrittää ottaa esineen veden alta.



Meritähtikellunta selinmakuulla

Tässä tilanteessa lapsi yrittää tehdä meritähtikellunnan selällään.



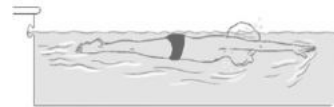
Meritähtikellunta päänmakuulla

Tässä tilanteessa lapsi yrittää tehdä meritähtikellunnan vatsallaan.



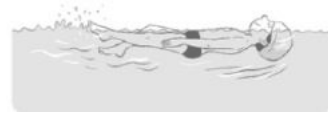
Liukuminen eteenpäin

Tässä tilanteessa lapsi ponnistaa seinästä ja liikuu kädet suorina vartalon jatkeena.



Uiminen selin

Tässä tilanteessa lapsi yrittää uida selällään.



Hyppy veteen

Tässä tilanteessa lapsi hyppää veteen.



Kääntyy uudessa vatsalta selälleen

Tässä tilanteessa lapsi yrittää uudessaan kääntyä vatsalta selälleen.





UIMATAITO- TUTKIMUS 2022

Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto, Jyväskylän yliopisto ja Opetushallitus ovat yhteistyössä selvittäneet kuudesluokkalaisten ja esikoululaisten uimataitoa sekä koronapandemian vaikutuksia koulujen uinninopetukseen keväällä 2022. Tämä raportti esittelee tutkimuksen tulokset. Tutkimushanketta rahoitti opetus- ja kulttuuriministeriö.



**Suomen Uimaopetus- ja
Hengenpelastusliitto**
Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbund
Finnish Swimming Teaching and Lifesaving Federation



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN



JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ